

Tertialrapportering per 31.08.2024

Stavanger kommune

Sammendrag

Inntektene er lavere enn budsjettet og utgiftene øker i Stavanger kommune. Det økonomiske presset øker, og Stavanger kommune står overfor tøffe prioriteringer.

Lavere inntekter og økende utgifter

Som varslet i 1. tertialrapport stiger utgiftene mer enn inntektene. Nye prognoser viser at skatteinntektene i 2024 vil bli lavere enn opprinnelig budsjettet. I tillegg øker behovet for tjenester innen helsesektoren, utgifter til sosialhjelp, klientutgifter knyttet til barnevern og utgifter knyttet til stadig høyere sykefravær. Samtidig stiger utgiftene i flere tjenesteområder i kommunen som følge av flyktninger fra Ukraina.

De siste årene har de nasjonale skatteanslagene blitt oppjustert i løpet av året og Stavanger har justert sine prognoser og budsjetter tilsvarende. For 2024 anslår KS og Skatteetaten nå at skatteveksten til kommunene blir 2 til 3,6 prosentpoeng lavere enn hva regjeringen har anslått. Kommunedirektøren legger til grunn en reduksjon på om lag 2,1 prosentpoeng og dermed kr 125 mill. lavere netto skatteinntekter. Det er usikkert om dette er en tilstrekkelig justering av inntektsnivået siden prognosene viser større spenn i avvik.

Samlede forventede merutgifter i drift utgjør om lag kr 316 mill., og sett bort fra utdelingen av Østre Havn fra Stavangerregionen Havn IKS, fortsetter driftsutgiftene å øke mer enn driftsinntektene. I denne tertialrapporten omdisponeres ubrukte tiltaksmidler fra *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* og mindreforbruk i organisasjonen hovedsakelig til å dekke opp for mindreinntekter, økte utgifter til sosialhjelp, økte klientutgifter i barnevernstjenesten samt økte lisensutgifter på IT-systemer.

Fortsatt høyt investeringsnivå

Investeringsnivået økes i 2. tertialrapport til 17 prosent og er følgelig langt over målet på 12 prosent. Egenfinansieringen av investering er 48 prosent. Oppgjøret knyttet til Østre Havn og overføringen til havnekassen bidrar til å gjøre egenfinansieringen kunstig høy. Holdes denne overføringen utenfor, er egenfinansieringen på 45 prosent, vesentlig lavere enn målsettingen på minst 50 prosent. Et høyt investeringsnivå og en lav egenfinansiering vil øke låneopptaket. Dette vil igjen øke gjeldsgraden, og øke rente- og avdragsutgifter som må dekkes av driftsbudsjettet.

Bosetting av flyktninger

Stavanger har per 10. september bosatt 472 flyktninger av totalt 750 flyktninger som kommunen har forpliktet seg til å bosette i 2024. De største utgiftspostene som knytter seg til flyktnings situasjonen er innenfor sosialhjelp, norskopplæring og boligforvaltning.

Sykefravær og heltidskultur

Det samlede sykefraværet i Stavanger kommune per 2. kvartal var 9,9 prosent, som er en økning på 0,6 prosentpoeng fra samme periode i fjor. Selv om korttidsfraværet har holdt seg stabilt så har langtidsfraværet økt. Et høyere sykefravær fører til økte kostnader og vil i flere tilfeller føre til forsinkede leveranser og lavere tjenestekvalitet. Økningen i sykefraværet følger samme trend som sammenlignbare kommuner. Arbeidet med heltidskultur fortsetter og ved utgangen av august var heltidsandelen for fast ansatte 71,7 prosent, som er en økning på 1,6 prosentpoeng fra samme periode i fjor.

Omstilling og effektivisering

Driftsutgiftene stiger fortsatt mer enn driftsinntektene og sammen med et høyt investeringsnivå og en lav egenfinansiering er det tydelig at denne utviklingen ikke er bærekraftig. Omstillingsprosessen for Stavanger kommune har startet, og det legges til grunn store utgiftsreduksjoner for alle tjenesteområder i kommende handlings- og økonomiplan. Dette innebærer at kommunen må vurdere nivået på tjenestene som tilbys. Samtidig må tjenesteområdene se på egen organisering og egne arbeidsprosesser i møte med strammere økonomiske rammer. Kostnadsanalyser, innkjøpsanalyser og kunstig intelligens vil også kunne bidra til omstillingen.

Forslag til vedtak

Forslag til vedtak

1. Budsjetjusteringer vedtas i tråd med kommunedirektørens forslag til budsjetjusteringer i investering og drift.
2. Bystyret godkjenner økt opptak av startlån i Husbanken til videreutlån til førstegangsetablerere med inntil kr 100 mill. Avdragstid 25 år. Ny låneramme for startlån vil etter dette utgjøre kr 600 mill. i 2024, hvorav kr 100 mill. forbeholdes førstegangsetablerere.
3. Bystyret godkjenner følgende endring i låneopptak til finansiering av investeringsbudsjettet i 2024:
 1. Lån for videreutlån til Stavanger utvikling KF reduseres med kr 36 mill. Ny låneramme utgjør inntil kr 65 mill. med avdragstid 30 år.
 2. Utlån til Lervigskvartalet butikkeiendom AS skal finansieres av kommunens egne midler. Derfor reduseres låneopptak til videreutlån med kr 20,6 mill., og lånerammen bortfaller.
4. Bystyret gir kommunedirektøren fullmakt til å
 1. omfordele budsjettmidler i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen på Øyane sykehjem.
 2. justere budsjettet i tråd med endelig bokføring av transaksjonene i forbindelse med utskilling av Østre Havn.
5. Tertialrapport 2. tertial 2024 for *Likviditets- og låneforvaltning & strøm* tas til orientering.
6. Bystyret godkjenner endring i årsbudsjett 2024 for Stavanger utvikling KF i samsvar med omtalen av foretaket.

7. Tertialrapport per 31. august 2024 tas ellers til orientering.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett				
	Opprinnelig budsjett	Reguleringer i år	Rev. bud.	Ikke vedtatte bud.endr.	Årsbud. inkl. ikke vedtatte bud.endr.
Anskaffelse av Øyane sykehjem	0	0	0	37 000	37 000
Askje kirke lynavleder	0	0	0	1 200	1 200
Barnehage uteområder	16 000	-3 500	12 500	1 150	13 650
Beredskap skoler	4 000	0	4 000	-3 100	900
Bofellesskap for unge med fysiske funksjonsnedsettelse (6 boliger)	1 000	0	1 000	-1 000	0
Bofellesskap og selveide boliger i bofellesskap Gunnar Wareberg (7+7 boliger)	14 750	0	14 750	3 000	17 750
Bruer/ kaier rehabilitering	10 000	-2 900	7 100	600	7 700
Bymiljøpakken, gange	5 800	2 000	7 800	-4 500	3 300
Bymiljøpakken, kollektiv	22 900	-2 600	20 300	-13 500	6 800
Bymiljøpakken, sykkel	43 000	46 500	89 500	-11 450	78 050
Bymiljøpakken, trafikkikkerhet	21 900	6 800	28 700	3 250	31 950
Byomforming - avløp	20 000	0	20 000	10 000	30 000
Enøk-tiltak på kommunale bygg	15 000	11 000	26 000	9 000	35 000
Fornyelse - avløp	65 000	0	65 000	20 000	85 000
Forprosjektering for utbedring av Øyane sykehjem	0	0	0	2 000	2 000
Forurenset sjøbunn-prosjekt	8 000	0	8 000	-3 500	4 500
Forus legesenter	3 500	0	3 500	950	4 450
Fugleøy, Mosvannet	3 000	0	3 000	-2 990	10
Furras gate - Johan Thorsens gate	3 000	0	3 000	-3 000	0
Gravlunder	13 200	13 800	27 000	-9 000	18 000
Grunnskole - innkjøp av båt	0	0	0	165	165
Hesby kirke, rehabilitering	6 450	0	6 450	-3 250	3 200
Infrastruktur Lundsneset friområde	0	9 325	9 325	900	10 225
Isbane kjerringholmen	4 100	0	4 100	-4 100	0
Istandsetting av Hjalmar Johansen gate 6	0	0	0	16 000	16 000
Jåttåvågen badeanlegg, prosjektutvikling	5 000	6 000	11 000	-8 000	3 000
Kjerringholmen, oppgradering av byrom	3 000	0	3 000	-1 800	1 200
Kjøleanlegg på Stokka sykehjem	0	0	0	2 000	2 000
Kjøp, istandsetting og flytting av brukte bo-moduler	0	4 500	4 500	2 000	6 500
Kjøp/salg av aksjer	1 600	29 620	31 220	3	31 223
Kjøretøy og utstyr, avløpsverket	4 500	0	4 500	-4 000	500
Klubbhus og garderobeanlegg	16 000	0	16 000	-15 300	700
Kommunale boliger	100 000	0	100 000	25 000	125 000
Kongsgaten og Klubbegaten	5 000	0	5 000	-4 000	1 000
Kunst i offentlig rom	10 000	-2 900	7 100	5 600	12 700
Kvaleberg allaktivitetshus	0	3 300	3 300	-2 700	600
Kvernevik skole og idrettsanlegg	40 000	0	40 000	-20 000	20 000
Madlavoll skole, prosjektutvikling	5 000	-2 500	2 500	-2 500	0
Minnesmerke over krigsseilerne	0	4 900	4 900	2 000	6 900
Modulbygg Husabøryggen	0	52 500	52 500	7 500	60 000
Nye avfallsbeholdere, kjøp	3 500	4 000	7 500	3 300	10 800
Nytorget, Ungdom og fritid	5 700	-800	4 900	-3 000	1 900
Ombygging av Bekketunet barnehage	0	20 000	20 000	-8 000	12 000

Tertialrapport per 31.08.2024

Investering	Årets budsjett				
	Opprinnelig budsjett	Reguleringer i år	Rev. bud.	Ikke vedtatte bud.endr.	Årsbud. inkl. ikke vedtatte bud.endr.
Områdeløft Kvernevik, nærmiljømidler til park og vei	0	0	0	940	940
Områdesatsing Storhaug	0	0	0	400	400
Oppgradering stinett Stavanger botaniske hage	0	0	0	1 750	1 750
Park i Lervig	31 400	0	31 400	-29 400	2 000
Poppeltunet dagsenter	10 000	-5 600	4 400	1 000	5 400
Prosjekt SBAX, ny strekning Paradis til Bjergsted	28 000	0	28 000	-14 000	14 000
Prosjektutvikling nytt sykehjem og bofellesskap i Jåttåvågen	1 000	1 100	2 100	1 200	3 300
Prosjektutvikling, bofellesskap, erstatning for Spilderhaug (5 boliger)	1 000	0	1 000	-1 000	0
Rehabilitering av Talgje kirke	3 500	0	3 500	-750	2 750
Rehabilitering av utomhusanlegg Tasta bydelshus	3 600	0	3 600	-3 400	200
Renter/avdrag/utlån andre inn- og utlån	121 600	1 570	123 170	-36 000	87 170
Rådhuset rehabilitering	257 600	-9 975	247 625	-47 625	200 000
Selveide boliger for personer med behov for omsorg og pleie	5 000	0	5 000	-5 000	0
Sjøparken, utvidelse	1 000	0	1 000	-300	700
Skoler, uteområder	16 500	-3 500	13 000	1 200	14 200
Stupetårn Strømvik	0	0	0	1 400	1 400
Sunde og Kvernevik bydelshus	0	0	0	400	400
Superlekeplasser	9 000	0	9 000	-800	8 200
Sølvberget - innbo til bibliotek	0	0	0	170	170
Sørbø kirke, rehabilitering	3 200	0	3 200	2 000	5 200
Tastarustå B7	30 000	-15 000	15 000	-9 500	5 500
Tastaveden skole	3 800	32 700	36 500	2 440	38 940
Tiltak rettet mot utslippskutt i tråd med klimamål	15 000	0	15 000	-4 000	11 000
Tjensvoll legesenter, ombygging	12 000	0	12 000	-10 400	1 600
Tjensvolltorget	4 000	0	4 000	-3 500	500
Turvei rundt Kalhammaren	3 000	0	3 000	-2 950	50
Urban sjøfront	62 500	0	62 500	-42 500	20 000
Utendørs idrettsanlegg, utstyr og kunstgressbaner	11 000	0	11 000	2 000	13 000
Uteområdet i rådhuskvartalet	4 000	0	4 000	-3 700	300
Utskifting av utendørs lysanlegg barnehager	0	0	0	2 400	2 400
Vaulen skole, nybygg og utvidelse	85 000	0	85 000	-500	84 500
Vaulen skole, prosjektutvikling	0	0	0	500	500
Velferdsteknologi	10 000	-2 950	7 050	-600	6 450
Ventilasjonsanlegg, utskifting i kirker	4 000	0	4 000	100	4 100
Verksgata opparbeidelse	1 200	0	1 200	-1 200	0
Videreutvikling av uteområde ved Sunde og Kvernevik bydelshus	0	0	0	1 650	1 650
Vikevåg, nybygg	0	1 000	1 000	-1 000	0
Østre havn - overføring til havnekaske	0	0	0	171 300	171 300
Åmøyveien, gang og sykkelvei	22 500	-20 000	2 500	-2 500	0
Sum øvrige prosjekter	919 982	245 648	1 165 630	0	1 165 630
Sum	2 160 282	424 038	2 584 320	-5 847	2 578 473

Finansiering

Finansiering	Opprinnelig budsjett	Justert budsjett	Forslag til budsjettjusteringer	Forslag til justert budsjett
Kompensasjon for merverdiutgift	-359 088	-376 542	40 336	-336 206
Tilskudd fra andre	-247 700	-523 198	39 460	-483 738
Salg av varige driftsmidler	-27 200	-35 900	0	-35 900
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	-6 047	-6 047
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-80 501	-80 501	-37 500	-118 001
Bruk av lån	-1 343 530	-1 449 471	77 672	-1 371 799
Overføring fra investering til drift	-119 463	-135 108	-108 074	-243 182
Avsetninger til bundne investeringsfond	17 200	16 400	0	16 400

Tabell 1 Oversikt over hvordan investeringene er finansiert og foreslås justert

Kompensasjon for merverdiavgift

Forventet kompensasjon for merverdiavgift nedjusteres med kr 40,3 mill. Nedjusteringen skyldes et lavere investeringsnivå på prosjekter med mva kompensasjon.

Bruk av lån, redusert

Bruk av lån reduseres med kr 77,7 mill. som følge av redusert framdrift på flere prosjekter.

Urban sjøfront

Inntektene fra prosjektet *Urban sjøfront* i 2024 er anslått å være kr 29,4 mill. lavere enn budsjettet, og nedjusteres tilsvarende.

Forurenset sjøbunn

Inntektene fra prosjektet *Forurenset sjøbunn* i 2024 er anslått å være kr 1,3 mill. lavere enn budsjettet, og nedjusteres tilsvarende.

Overføring mellom drift og investering

Det innarbeides flere budsjettjusteringer mellom drift og investering. Fra investering til drift er overføringen på til sammen kr 12,3 mill., mens det overføres kr 11,3 mill. fra drift til investering. Til sammen tilsvarer dette en nedjustering av investeringsbudsjettet på kr 1 mill.

I tillegg overføres kr 165,7 mill. fra drift til investering i forbindelse med oppgjøret knyttet til Østre Havn og overføringen til havnekassen. Det gjøres også en reduksjon av overføring fra drift til investering på kr 56,7 mill., med bakgrunn i finansieringen av foreslåtte budsjettjusteringer i drift.

Til sammen styrkes investeringsbudsjettet med kr 108,1 mill. gjennom overføringer mellom drift og investering.

Refusjon fra fylkeskommunen

Det er forventet noe lavere framdrift på prosjektene knyttet til *Bymiljøpakken*. Budsjetterte utgifter på prosjektene nedjusteres med kr 26,2 mill. i 2024. Utgiftene finansieres av *Bymiljøpakken*. Budsjetterte refusjoner fra fylkeskommunen nedjusteres i tråd med de reduserte utgiftene.

Havnekassen - salg av aksjer og andeler

Eierkommunene (Stavanger, Sola og Randaberg) i Stavangerregionen Havn IKS (SRH) godkjente en ny selskapsavtale i juni 2023. Eierne godkjente i den forbindelse også en tilleggsavtale som gir kommunene Sola og Randaberg rett til å øke eierandelen i SRH gjennom tingsinnskudd av eiendommer, samt Stavanger kommune rett til å skille ut Østre Havn til en egen havnekasse mot en redusert eierandel i SRH. Østre Havn er verdsatt til kr 171,3 mill. basert på netto kontantstrøm fra den operasjonelle aktiviteten i havneområdet. Uttaket innebærer en redusert eierandel for Stavanger kommune på 2,46 %. Deler av beløpet (kr 5,5 mill.) er å regne som tilbakebetalt innskutt kapital og føres i investeringsregnskapet som salg av aksjer/andeler.

Lervigskvartalet Butikkeiendom

Det legges opp til salg av aksjene i Lervigskvartalet Butikkeiendom AS i 2024 i tråd med fullmakt gitt av bystyret i 1. tertial. Vederlaget for aksjene baseres på en verdi på kr 38 mill. for eiendommen/seksjonen med fratregg og tillegg for selskapets balanseposter.

Stavanger kommune har gitt lån til Lervigskvartalet Butikkeiendom AS. Denne gjelden vil innfris i forbindelse med overdragelsen av aksjene til ny eier. Beregnet salgssum utgjør kr 516 000 og innfrielse av gjeld utgjør kr 37,5 mill.

Selskapet vil ha forpliktelser frem til overdragelsestidspunktet. For å sikre at selskapet har tilstrekkelig finansiering frem til salg av aksjene, vil ikke resterende låneramme på kr 5,6 mill. justeres på nåværende tidspunkt.

Tilskudd kirkebevaringsfondet

Gjennom kirkebevaringsfondet er det tildelt tilskudd til flere kirker over hele landet på til sammen kr 94 mill. Stavanger kommune er innvilget tilskudd til fem kirker på til sammen kr 25,2 mill. i 2024. Tilskuddet gjelder kirkene Stavanger domkirke, Sørbø kirke, Hesby kirke, Askje kirke og Talgje kirke. Tilskuddet er [fordelt mellom forskjellige prosjekter som følger av denne siden](#).

Byggemodning Madla/Revheim

Det er inngått foreløpige utbyggingsavtaler med utbyggere for videre utbygging av Madla/Revheim. Innbetalinger i 2024 er forventet å bli kr 13 mill. lavere enn budsjettet, og refusjoner nedjusteres tilsvarende i årets budsjett.

Samlet forslag til budsjettendringer

Beløp i 1000

Budsjettendring	2024
Sum Sentrale budsjettendringer	0

10-Felles inntekter og utgifter

Avsetning disposisjonsfond, flyktning, reversere planlagt avsetning	-15 500
Bruk av disposisjonsfond, digitalisering, ERP-prosjekt, reverseres grunnet forskjøvet økonomisk framdrift i 2024	2 500
Bruk av disposisjonsfond, digitalisering, sak-arkiv-prosjektet, forskjøvet økonomisk framdrift til 2025	1 000
Bruk av disposisjonsfond, generelt, opprette politisk råd, BYS 88/24	-125
Bruk av disposisjonsfond, klima og miljøformål, forskjøvet bruk til 2025	5 000
Felles inntekter og utgifter, økt behov boligutgifter flyktning	2 000
Finansinntekter, økte renteinntekter	-10 000
Folkevalgte, opprettelse av interkommunalt politisk råd, BYS 88/24	125
Frikraft, redusert refusjon	3 200
Hagltårnet Næring AS, festeavgift	3 100
Havnekassen - overføring fra Stavangerregionen Havn IKS i forbindelse med overtakelse av Østre Havn	-165 769
Havnekassen, vederlag fra Stavangerregionen Havn IKS	-500
Inntekter fra havbruk, økt statlig tildeling og økte overføringsutgifter	-15 800
Inntekts- og formuesskatt, redusert nivå	150 000
Lønnsreserven	-15 000
NAV, økte utgifter til sosialhjelp-flyktninger fra Ukraina	18 000
Overføring mellom drift og investering - reduksjon av overføring	-56 730
Overføring mellom drift og investering, tekniske justeringer	-2 465

Budsjettendring	2024
Overføring mellom drift og investering, økes med flyktningemidler til investeringstiltak	1 500
Overføring mellom drift til investering - finansiering av overtakelse av Østre Havn	165 769
Pensjon, reduksjon sentrale poster	-15 000
Rammetilskudd, redusert inntektsutjevning grunnet lavere skatteanslag	-24 800
Rammetilskudd, økt inntektsnivå iht. statsbudsjettet	-10 992
Reduserte renteutgifter for vann, avløp og renovasjon	9 822
Stavanger kirkelige fellesråd, driftskonsekvenser av investeringer	300
Økt utbytte fra kommunale selskap	-300
Sum 10-Felles inntekter og utgifter	29 335

30-Oppvekst og utdanning	
Barne- og familiesenteret, ubrukte lønnsmidler	-3 500
Barnehage, fleksibelt barnehageopptak	-33 000
Barnevern, EMbo, mindreforbruk	-6 000
Barnevern, økte klientutgifter	20 000
Grunnskole, overføring fra drift til investering tilknyttet utgifter til innkjøp av båt	-165
Grunnskole, skolemat	-4 650
Ungdom og fritid, fritidskort	-15 000
Sum 30-Oppvekst og utdanning	-42 315

40-Helse og velferd	
Alders- og sykehjem, økt egenbetaling	-20 000
Helse og velferd sentralt, Aktivitetssenter	-500
Helse og velferd sentralt, FACT-team	-400
Helse og velferd sentralt, velferdsteknologi drift	600
Helsehuset, Kreftkoordinator	-650
NAV, økning i utbetaling av sosialhjelp	70 000
Sentrale midler legetjeneste, Tjensvoll legesenter	3 000
Stab helse og velferd, Eldreombud	-500
Sum 40-Helse og velferd	51 550

50-Bymiljø og utbygging	
Avløp, reduserte inntekter	5 558
Avløp, reduserte renteutgifter	-5 758
Avløp, økt bruk av fond	-3 437
Avløp, økte utgifter til IVAR og rehabilitering av avløpsledninger	3 637
Idrett og utemiljø, gang- og sykkelvei Nåådå-Reilestad (BYS 63/23)	-3 000
Idrett og utemiljø, leie av midlertidig kai (fra investering til drift)	1 200
Idrett og utemiljø, Områdesatsing Storhaug (fra drift til investering)	-1 500

Budsjettendring	2024
Idrett og utemiljø, utsatt tilskudd til Rogaland fylkeskommune (BYS 63/23)	-15 000
Idrett og utemiljø, Åmøyveien - gang og sykkelvei (fra investering til drift)	2 500
Klima og miljø, redusert bruk av klima og miljøfond	-5 000
Klima og miljø, reduserte driftsutgifter	-5 000
Renovasjon, reduserte renteutgifter	-205
Renovasjon, økt reguleringspremie	205
Vann, reduserte inntekter og økt kjøp fra IVAR IKS	3 859
Vann, reduserte renteutgifter	-3 859
Sum 50-Bymiljø og utbygging	-25 800
60-Innbygger- og samfunnskontakt	
Kultur, økte renteutgifter lån Grafisk museum	1 000
Sølvberget, fra drift til investering	-170
Sum 60-Innbygger- og samfunnskontakt	830
80-Innovasjon og støttetjenester	
Innovasjon og digitalisering, Digi Rogaland, prosjekt DigiHjem	300
Innovasjon og digitalisering, nytt ERP-system	-2 500
Innovasjon og digitalisering, nytt sak- og arkivsystem	-1 000
Innovasjon og støttetjenester direktør, reduksjon av budsjetttramme	-6 000
IT-avdeling, nytt ERP-system	-6 000
IT-avdeling, styrking av budsjetttramme for lisenskostnader	6 000
Sum 80-Innovasjon og støttetjenester	-9 200
90-Økonomi og organisasjon	
Organisasjon og forhandling, arbeidsutprøving egne ansatte	-2 500
Organisasjon og forhandling, finansiering av prøveprosjekt 6-timersdagen	3 600
Organisasjon og forhandling, HR-aktiviteter	-500
Organisasjon og forhandling, livsfasetiltak	-4 000
Organisasjon og forhandling, prosjekt heltidskultur	-1 000
Sum 90-Økonomi og organisasjon	-4 400
Sum Budsjettendring	0
Sum totale budsjettendringer	0

Avsetning disposisjonsfond, flyktning, reversere planlagt avsetning

Planlagt avsetning til disposisjonsfond til flyktningformål reduseres ytterligere med kr 14 mill. til driftstiltak og kr 1,5 mill. til investeringstiltak flyktninger, se egne tiltaksbeskrivelser i henholdsvis drifts- og investeringsbudsjettet. Flyktninger omtales også nærmere i kapitlet økonomisk status.

Av opprinnelig budsjettet avsetning på kr 137,4 mill. i påvente av et nærmere avklart behov i tjenesteapparatet, gjenstår nå kr 44,9 mill. av den planlagte avsetningen i år.

Bruk av disposisjonsfond, digitalisering, ERP-prosjekt, reverseres grunnet forskjøvet økonomisk framdrift i 2024

Prosjektet med å anskaffe et nytt ERP-system til kommunen pågår for fullt. Imidlertid er den økonomiske framdriften noe forskjøvet sammenlignet med hva som ble forutsatt i fjor høst. Justert økonomisk framdrift på prosjektet fører til at kr 2,5 mill. som ble forutsatt finansiert av digitaliseringsfondet, reverseres i 2024 og skyves fram i tid. Endret økonomisk framdrift innarbeides i kommende handlings- og økonomiplan.

Bruk av disposisjonsfond, digitalisering, sak-arkiv-prosjektet, forskjøvet økonomisk framdrift til 2025

Det er nylig signert kontrakt etter anbud på nytt sak-arkiv system for kommunen og prosjektet er godt i gang med å forberede implementeringen. Imidlertid ser det ut til at den økonomiske prosjektbelastningen er litt forskjøvet ut i tid, og blir belastet med om lag kr 1 mill. mindre i 2024 enn forventet i fjor høst da budsjettet ble lagt. Tilsvarende mindreforbruk justeres opp mot digitaliseringsfondet som finansierer selve prosjektet (ikke lisensene). Den økonomiske framdriften og behov for fondsmidler blir revurdert i kommende handlings- og økonomiplan.

Bruk av disposisjonsfond, generelt, opprette politisk råd, BYS 88/24

Stavanger bystyre vedtok i sak 88/24 *Opprettelse av et interkommunalt politisk råd for Sandnes, Sola, Randaberg og Stavanger* å opprette et interkommunalt politisk råd. Kommunens forpliktelse til å yte et engangsinnskudd på kr 125 000 til rådets disposisjonsfond finansieres ved bruk kommunens generelle disposisjonsfond i forbindelse med *Tertialrapport per 31. august 2024*. Utgiften er lagt tilsvarende til ansvaret for folkevalgte.

Bruk av disposisjonsfond, klima og miljøformål, forskjøvet bruk til 2025

Behov for tiltaksmidler er foreslått redusert i klima- og miljøavdelingen med bakgrunn i forskjøvet framdrift til 2025. Bruk av midler fra disposisjonsfond til klima- og miljøformål justeres tilsvarende.

Felles inntekter og utgifter, økt behov boligutgifter flyktning

Nye prognoser i forhold til boligutgiftene for å bosette flyktninger er beregnet til kr 2 mill. høyere enn avsatte midler til formålet. Det sentrale budsjettet oppjusteres med kr 2 mill. og finansieres med å nedjustere forslag til avsetning til fond for 2024.

Finansinntekter, økte renteinntekter

Renteinntekter fra rentebærende obligasjoner justeres opp med kr 10 mill. med bakgrunn i rentenivået.

Folkevalgte, opprettelse av interkommunalt politisk råd, BYS 88/24

Stavanger bystyre vedtok i sak nr [88/24 Opprettelse av et interkommunalt politisk råd for Sandnes, Sola, Randaberg og Stavanger](#), å slutte seg til at Sandnes, Sola, Randaberg og Stavanger oppretter et interkommunalt politisk råd. Opprettelsen gjelder fra og med dato for den siste kommunens vedtak. Kommunens forpliktelse til å yte et engangsinnskudd på kr 125 000,- til rådets disposisjonsfond finansieres ved bruk kommunens generelle disposisjonsfond.

Frikraft, redusert refusjon

Kommunene Stavanger, Sandnes, Time og Klepp har inngått avtale med Lyse AS om uttak av frikraft. Frikraften disponeres i 1. og 4. kvartal, og vil dermed gi kommunen lavere energikostnader i vinterhalvåret. Det er budsjettert med kr 45,6 mill. i refusjon knyttet til disponering av frikraft i 2024. Basert på oppdatert prognose for kraftpris, er refusjon fra frikraft beregnet til kr 42,4 mill. i 2024.

Hagltårnet Næring AS, festeavgift

Hagltårnet Næring AS er et eiendomsselskap som er heleid av Stavanger kommune. Selskapet eier eiendommer i Lervigskvartalet, som utvikles til offentlige formål. Det vil inngås en festeavtale som grunnlag for Stavanger kommunes disponering av eiendommene. Stavanger kommune har blitt fakturert for festeavgift for perioden 2021-2023. Det er ikke budsjettert med festeavgift i 2024, som følge av pågående utredning knyttet selskapets framtidige kapitalbehov og konsekvenser av en eventuell avvikling av selskapet. Det har tatt lengre tid en forutsatt å avklare de nevnte forhold, og det legges derfor opp til at Stavanger kommune skal faktureres for festeavgift på kr 3,1 mill. også i 2024.

Havnekassen - overføring fra Stavangerregionen Havn IKS i forbindelse med overtakelse av Østre Havn

Eierkommunene (Stavanger, Sola og Randaberg) i Stavangerregionen Havn IKS (SRH) godkjente en ny selskapsavtale i juni 2023. Eierne godkjente i den forbindelse også en tilleggsavtale som gir kommunene Sola og Randaberg rett til å øke eierandelen i SRH gjennom tingsinnskudd av eiendommer, samt Stavanger kommune rett til å skille ut Østre Havn til en egen havnekasse mot en redusert eierandel i SRH.

Østre Havn er verdsatt til kr 171,3 mill. basert på netto kontantstrøm fra den operasjonelle aktiviteten i havneområdet. Deler av beløpet (kr 5,5 mill.) er å regne som tilbakebetalt innskutt kapital og føres i investeringsregnskapet som salg av aksjer/andeler, resterende beløp på kr 165,8 mill. føres i driftsregnskapet. Tilsvarende beløp overføres til investering for finansiering av Østre Havn. Uttaket innebærer en redusert eierandel for Stavanger kommune på 2,46 prosent.

Havnekassen, vederlag fra Stavangerregionen Havn IKS

Representantskapet for Stavangerregionen Havn IKS vedtok 4. september 2024 utdeling av SRHs eiendommer og rettigheter i Østre Havn etter IKS-loven § 29 med overføring til en egen havnekasse i Stavanger kommune, med unntak av trafobygg og ladeanlegg på Jorenholmen, slik som godkjent av styret 06.05.24 (sak 17/24) og vedtatt/godkjent av Stavanger bystyre 17.06.24 og Sola og Randaberg kommunestyre 20.06.24.

Jamfør avtale om bruk og drift av Østre havn (signert 21. juni 2024) skal det som vederlag for SRHs rett til bruk av Østre Havn skal det innbetales et vederlag til SK fastsatt som følger:

Et fast årlig vederlag på kr 2 000 000 (to millioner), som skal reguleres årlig i henhold til endringer i konsumprisindeksen, med utgangspunkt i månedsindekstallet for inngåelsen av denne avtale og frem til siste kjente månedsindekstall på tidspunktet for indeksreguleringen. Indeksregulering skjer ved hvert årsskifte, første gang fra 1. januar 2026. Dersom det etter gjeldene rett skal beregnes mva. på vederlaget, skal mva. legges til beløpet som faktureres. Vederlaget faktureres av SK etterskuddsvis én gang pr. kvartal, med 30 dagers forfall.

For 2024 innarbeides det 3/12-delers vederlag tilsvarende kr 500 000.

Inntekter fra havbruk, økt statlig tildeling og økte overføringsutgifter

Staten tildeler havbruksinntekter til kommunene hvert år, i en to-årsperiode. I år 1 tildeles en andel av produksjonsavgiften (som oppdrettsselskapene betaler inn til staten) og en andel av netto salg av nye oppdrettstillatelser. I år 2 tildeles også en andel av produksjonsavgiften og kun en mindre andel av fjorårets salgsinntekter til de kommunene som har erfart vekst i toårsperioden.

2024 er år 1 av en ny toårsperiode. Auksjonen i sommer ga høyere priser enn ved fastprissalget, og dette fører til høyere salgsinntekter enn hva som beregningsteknisk ble anslått i revidert nasjonalbudsjett 2024. For tiden pågår klagebehandling etter sommerens auksjon av nye oppdrettstillatelser. Fiskeridirektoratet er gitt fullmakt slik at utbetalingene kan tilpasses de faktiske inntektene og utbetales så snart tildelingen er gjennomført. Det tas sikte på å gjøre tildelingene kjent og utbetalt i oktober i år.

Det er foreløpig ikke utstedt ny instruks om endelig beregning og tilhørende utbetaling for 2024. Tidligere års prosedyrer forskyver 12,5 prosent av årets salgsinntekter til kommunene til neste år. Basert på dette og foreløpige anslag for samlede salgsinntekter og produksjonsavgifter som blir tilført kommunene, tilsier prognosen at Stavanger kommune får inntekter i størrelsesorden kr 64 mill. Dette er kr 19 mill. høyere en gjennomsnittsinntekten som kommunen har budsjettert med. Økte inntekter fører til økt krav til viderefordeling til Hjelmeland kommune i tråd med gjeldende avtale, anslagsvis en økning på kr 3,2 mill.

Inntekts- og formuesskatt, redusert nivå

Skatteoppgjørene for 2023 er lavere enn tilsvarende oppgjør i fjor og bidrar til å trekke ned inntektsanslaget for Stavanger i 2024. Oppgjøret av skatt som er satt av for å møte tilgode-utbetalinger er beregnet til kr 170-200 mill. lavere. Restskatt kan foreløpig se ut til å bli kr 25 mill. høyere. Endret fordeling til kommunen ser ut til å bli litt lavere. Samlet sett ser oppgjørene for 2023 ut til å gi kr 150 - 180 mill. lavere skatteinntekter til Stavanger sammenlignet med fjoråret. Det er ikke tilstrekkelig skatteinngang for de løpende skatteinnbetalingene som gjelder 2024 til å veie opp for dette innenfor budsjettammen. Laveste nedtrekk på kr 150 mill. innarbeides i inntektsbudsjettet. Usikkerhet rår fortsatt rundt inntektsanslagene, både for 2023 og særlig rundt de løpende innbetalingene for 2024. Se nærmere omtale i kapitlet *Økonomisk status*.

Lønnsreserven

I 1. tertialrapport ble lønnsreserven styrket med kr 15 mill. med bakgrunn i økning av den økonomiske rammen av tariffoppgjøret i kommunesektoren. Deler av oppgjøret viser seg å ha virkningspunkt fra 1. oktober og prognosen reduseres derfor med kr 15 mill.

NAV, økte utgifter til sosialhjelp-flyktninger fra Ukraina

Det er forventet et merforbruk på sosialhjelp til flyktninger fra Ukraina på kr 18 mill. i 2024. Dette finansieres med nedjustering av foreslått avsetning til flyktningefond.

Overføring mellom drift og investering - reduksjon av overføring

Overføring fra drift til investering reduseres med kr 56,7 mill. med bakgrunn i redusert netto driftsresultat.

Overføring mellom drift og investering, tekniske justeringer

Overføring fra drift til investering reduseres med kr 2,5 mill. med bakgrunn i tekniske justeringer.

Overføring mellom drift og investering, økes med flyktningemidler til investeringstiltak

Flyktningemidler på kr 1,5 mill. fra disposisjonsfond flyktninger brukes til investeringstiltak og overføres fra drift til investering for å finansiere opp de aktuelle delprosjektene.

Overføring mellom drift til investering - finansiering av overtakelse av Østre Havn

Overføring fra drift til investering til finansiering av utskilling av Østre Havn til en egen havnekaske.

Pensjon, reduksjon sentrale poster

Sentrale pensjonsposter reduseres med kr 15 mill. med bakgrunn i oppdaterte prognoser.

Rammetilskudd, redusert inntektsutjevning grunnet lavere skatteanslag

Lavere skatteanslag nasjonalt og lokalt fører til lavere inntektsutjevning for Stavanger kommune. Når KS sitt høyeste inntektsanslag legges til grunn nasjonalt med et nedtrekk på kr 4,25 mrd. og de lokale skatteinntektene justeres ned med kr 150 mill., gir dette kr 24,8 mill. i lavere inntektsutjevning for Stavanger. Budsjettet justeres tilsvarende. Inntektsanslagene er heftet med usikkerhet.

Se nærmere omtale i kapitlet *Økonomisk status*.

Rammetilskudd, økt inntektsnivå iht. statsbudsjettet

Rammetilskuddet økes med kr 11 mill. med bakgrunn i endelig saldering av statsbudsjettet for 2024 og nedtrekket som ble vedtatt i revidert nasjonalbudsjett for å dekke opp om manglende trekk i inntektsutjevningen i Frøya kommune. Inntektsendringen er sikker og innarbeides i budsjettet.

Reduserte renteutgifter for vann, avløp og renovasjon

Prognosen for selvkostrenten er lavere enn lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027*. Som følge av en forventet redusert renteutgift for vann, avløp og renovasjon reduseres motposten hvor inntektskravet ligger. Budsjettet reduseres med kr 9,8 mill.

Stavanger kirkelige fellesråd, driftskonsekvenser av investeringer

I utvalg for miljø og utbygging [sak 59/23 Hundvåg kirke rehabilitering – prosjekt nr 38440047](#) i ble sluttregnskapet for prosjekt Hundvåg kirke rehabilitering godkjent. Det ble ved en inkurie i den videre behandlingen av denne saken lagt til grunn at dette var et renoveringsprosjekt i sin helhet og ikke at det i tillegg var et tilbygg i form av nytt areal med tilhørende driftskonsekvenser av investeringene. Tilskuddet til Stavanger kirkelige fellesråd styrkes med et årlig beløp på kr 150 000 for årene 2023 og 2024, til sammen kr 0,3 mill.

Økt utbytte fra kommunale selskap

Representantskapet i *Renovasjonen IKS* har vedtatt at det skal utdeles kr 2 mill. i utbytte for regnskapsåret 2023, hvorav Stavanger kommune mottar kr 1 mill. Dette er kr 1 mill. under budsjettert utbytte. Generalforsamlingen i *ODEON Kino Stavanger/Sandnes AS* har videre vedtatt å utdele kr 2 mill. i utbytte for regnskapsåret 2023. Stavanger kommunes andel av utbyttet er kr 0,7 mill., noe som er kr 1,3 mill. under budsjett. *Stavanger Forum AS* har samtidig lagt opp til utdeling av kr 3 mill. i utbytte i 2024. Stavanger kommunes andel av utbyttet utgjør kr 2,6 mill. Dette gir samlet en økning i utbytte fra kommunale selskap på kr 0,3 mill. i 2024.

Barne- og familiesenteret, ubrukte lønnsmidler

Barne- og familiesenteret har et mindreforbruk som resultat av at virksomheten ikke er i mål med oppbemanningen i tråd med tildelte budsjettmidler. Budsjetttrammen nedjusteres med kr 3,5 mill.

Barnehage, fleksibelt barnehageopptak

I *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* ble det satt av kr 40 mill. til å innføre fleksibelt opptak i barnehagene. Tiltaket har ikke helårseffekt i 2024. Beregninger viser at kostnadene knyttet til fleksibelt barnehageopptak vil bli om lag kr 7 mill. i 2024. Forventede ubrukte midler på kr 33 mill. trekkes inn.

Barnevern, EMbo, mindreforbruk

Tildelte midler fra integreringstilskuddet til bosetting av enslige mindreårige flyktninger viser isolert sett et mindreforbruk. Virksomheten har økt effektiviteten ved å utvide kapasiteten og iverksatt kostnadseffektive løsninger. Disse tiltakene har ført til en økning i kapasiteten uten ekstra kostnader, samtidig som de har forbedret tilbudene til ungdommene. Det forventes et mindreforbruk på kr 6 mill. ved utgangen av året. Budsjetttrammen reduseres derfor med kr 6 mill.

Barnevern, økte klientutgifter

Med bakgrunn i prognoser basert på utgifter knyttet til plasserte barn per 31. august,

styrkes barnevernsbudsjettet med kr 20 mill.

Grunnskole, overføring fra drift til investering tilknyttet utgifter til innkjøp av båt

Det er gjort innkjøp av båt på kr 0,165 mill. ved Kvernevik skole som er av investeringsmessig karakter. Utgiftene og budsjett på kr 0,165 mill. flyttes ved en overføring fra drift til investering.

Grunnskole, skolemat

Fra skoleåret 2024/2025 er det 8 skoler som ønsker å tilby skolemat til elevene. Blant elevene på disse skolene er det 56,4 prosent som ønsker skolemat og utgjør 1321 elever. I *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* ble det lagt inn tiltak tilsvarende kr 20,7 mill. tilknyttet skolemat i 2024. Ettersom det er færre skoler som ønsker skolemat høsten 2024 enn det som ble lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027*, estimeres det at netto utgifter tilknyttet skolemat for 2024 blir om lag kr 16 mill. Grunnskolerammen nedjusteres derfor med kr 4,7 mill.

Ungdom og fritid, fritidskort

Iverksettelse av den nye ordningen for fritidskortet har vært planlagt å starte opp høsten 2024. Den økonomiske situasjonen er krevende for kommunen og kommunedirektøren har vært nødt til å kritisk vurdere om det er tiltak som det er mulig å ikke iverksette eller utsette oppstart på. Fritidskortet er et slikt tiltak. Det er budsjettet med kr 15 mill. i 2024 og disse midlene foreslås nå omdisponert i inneværende år. Dette tiltaket er universelt og ville gitt kr 1000 til alle barn og unge i kommunen. Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at det finnes ordninger for lavinntektsfamilier allerede som en del av tjenestetilbudet til kommunen og som bidrar til at den mest sårbare målgruppen har større mulighet for deltakelse i fritidstilbud. Dette er blant annet aktivitetstilskudd fra NAV, Idrett+, kontingenttilskudd fra plan barnefattigdom, "fritidskort" finansiert av bydelsutvalgenes tilskuddsmidler i 2 bydeler og friplasser i kulturskolen.

Alders- og sykehjem, økt egenbetaling

Den opprinnelige prognosen for egenbetalinger på kr 216 mill. oppjusteres til 236 mill., i hovedsak som følge av høyere egenbetalinger for langtidsopphold. Det skyldes at fjorårets økning for maksimal egenandel ved sykehjemsopphold ga større utslag enn lagt til grunn. Egenandelen er knyttet opp mot grunnbeløpet i folketrygden, som økte i 2023 og 2024 med henholdsvis 6,4 og 4,6 prosent. Det innebærer at siste års lønns- og trygdeoppgjør øker egenbetalingene betydelig mer enn hva tidligere prognoser skulle tilsi. Inntektsbudsjettet økes med kr 20 mill.

Helse og velferd sentralt, Aktivitetssenter

I *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* ble det satt av kr 0,5 mill. i 2024 til et pilotprosjekt for et aktivitetssenter. Det ble bestilt en politisk sak til utvalg for helse og velferd om en pilot med ca 10 brukere (tilsvarende som forsøket med VTA i kommunal regi). Det er ikke planlagt oppstart av et aktivitetssenter i 2024 og avsatte midler på kr 0,5 mill. trekkes derfor ut av helse og velferd sentralt sin budsjettamme.

Helse og velferd sentralt, FACT-team

I *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* ble det satt av kr 1,4 mill. til opprettelse av FACT team. Midlene stammet fra forslag til statsbudsjettet for 2024, hvor psykisk helse og rusfeltet i kommunene ble styrket med kr 150 mill. for å gi rom for flere lavterskeltilbud og styrking av eksisterende tilbud. Av Stavanger kommune sin andel ble det satt av kr 1,4 mill. i 2024 til FACT-team. Det har tatt tid å sette sammen et team og få innvilget eksterne midler fra statsforvalteren for å drive dette. I år omdisponeres kr 0,8 mill. til Jæren Recovery og kr 0,2 mill. til prosjekt Stimulab. Resterende ubrukte midler på kr 0,4 mill. trekkes ut av helse og velferd sentralt sin budsjetttramme.

Helse og velferd sentralt, velferdsteknologi drift

I tråd med *Handlingsplan for e-helse og velferdsteknologi* prøves flere velferdsteknologiske løsninger ut. Utprøving av inkontinenssensor, digitalt tilsyn og videobesøk utløser lisenser. I 1. tertial ble driftsbudsjettet styrket med kr 0,9 mill. med overføring fra investering. Utgiftene blir høyere enn tidligere estimert og budsjettet styrkes derfor ytterligere med kr 0,6 mill. med overføring fra investering til drift.

Helsehuset, Kreftkoordinator

Virksomheten mottok i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* kr 1 mill. til ansettelse av ny stilling kreftkoordinator. Ansettelsen tok noe tid og ny stilling ble først besatt i august. Estimerte utgifter i 2024 er kr 0,35 mill. Budsjettet reduseres derfor med kr 0,65 mill.

NAV, økning i utbetaling av sosialhjelp

Utbetaling av økonomisk sosialhjelp øker. Justert for utbetalinger til flyktninger fra Ukraina er sosialhjelpsutgiftene høyere enn samme tid i 2023. Økningen er en kombinasjon av flere årsaker, blant annet nye mottakere av sosialhjelp, flere langtidsmottakere med forsørgeransvar for barn, økt stønad til å dekke utgifter til bolig og strøm samt bidrag til andre formål og da spesielt rettet mot barn. Budsjettet styrkes med kr 70 mill.

Sentrale midler legetjeneste, Tjensvoll legesenter

Formannskapet vedtok, [isak 120/23 Videre drift av Tjensvoll legesenter](#), at Stavanger kommune omgjør Tjensvoll legesenter fra ordinær selvstendig næringsvirksomhet til 8.2-kontor. Dette innebærer at legene er selvstendig næringsdrivende og at kommunen ansetter støttepersonell og ivaretar drift og driftsutgifter. Helårseffekt i forbindelse med etablering og drift av nytt 8.2-kontor er beregnet til kr 3 mill. Budsjettet styrkes med kr 3 mill. fra 2025, og følges opp i *Handlings- og økonomiplan 2025-2028*.

Stab helse og velferd, Eldreombud

Det ble i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* bevilget kr 0,5 mill. til opprettelse av eldreombud og ansettelse i en stilling. Tiltaket blir ikke igangsatt i 2024 og eventuelle ombudsoppgaver ivaretas av eksisterende utvalg. Budsjettet reduseres derfor med kr 0,5 mill.

Avløp, reduserte inntekter

Inntektskravet reduseres med kr 5,6 mill. i henhold til prognosen.

Avløp, reduserte renteutgifter

Som følge av oppdatert prognose for selvkostrenten forventes det en redusert renteutgift på kr 5,8 mill. for avløp.

Avløp, økt bruk av fond

Budsjettet styrkes med kr 3,4 mill. fra selvkostfondet. Gitt prognosen, vil fondet være tomt ved årsslutt.

Avløp, økte utgifter til IVAR og rehabilitering av avløpsledninger

Budsjettet styrkes med kr 3,6 mill. for å dekke deler av et forventet merforbruk knyttet til kjøp fra IVAR IKS og rehabilitering av avløpsnett.

Idrett og utemiljø, gang- og sykkelvei Nådå-Reilestad (BYS 63/23)

I [Handlings- og økonomiplanen 2024-2027 – bystyresak 63/23](#) ble det vedtatt at Stavanger kommune skulle bidra med kommunal forskuttering på kr 5,0 mill. til bygging av delstrekket Nådå-Reilestad gang- og sykkelvei. Prognose til prosjektet for 2024 er kr 2,0 mill., som betyr at det gjenstår kr 3,0 mill. Det foreslås å redusere årets budsjett på tilskudd til Rogaland fylkeskommune med kr 3,0 mill. i 2024. Resterende kr 3 mill. vurderes innarbeidet i 2025 i forbindelse med *Handlings- og økonomiplan 2025-2028*.

Idrett og utemiljø, leie av midlertidig kai (fra investering til drift)

Den 27. august i år ble det mottatt rapport etter undervannsinspeksjonen av Tunsøy kai. Rapporten konkluderer med at kaien må stenges omgående grunnet fare for at fronten på kaien er i så dårlig stand at den kan kollapse når som helst. Kaien eies av Stavanger kommune og har anløp av rutebåt. En fastboende mottar tjenester fra hjemmesykepleien. Frem til rehabilitering av kaien er utført, vil det være behov for strakstiltak. Dette gjøres ved leie av midlertidig kai, i form av lekter samt rigging og forankring av denne. Utgiften vil utgjøre omkring kr 1,2 mill. i 2024. Det foreslås å styrke budsjettet tilsvarende for å gjennomføre nødvendige strakstiltak knyttet til Tunsøy kai. Driftsbudsjettet styrkes med kr 1,2 mill. Samtidig reduseres investeringsbudsjettet tilsvarende. Midlene omfordeles fra prosjektet Kjerringholmen, oppgradering av byrom, jamfør notat om bruer og kaier til formannskapet [sak 101/2024 Tertialrapport per 30.04.2024](#).

Idrett og utemiljø, Områdesatsing Storhaug (fra drift til investering)

Kr 1,5 mill. til Områdesatsing Storhaug er planlagt brukt i investering. Det foreslås å redusere driftsbudsjettet med kr 1,5 mill. og styrke investeringsbudsjettet tilsvarende.

Idrett og utemiljø, utsatt tilskudd til Rogaland fylkeskommune (BYS 63/23)

I [Handlings- og økonomiplanen 2024-2027 – bystyresak 63/23](#) ble det vedtatt at Stavanger kommune skulle bidra med kr 15,0 mill. til finansiering av gang- og sykkelvei fra Nådå til Judaberg i Finnøy kommunedel. Dette skulle betales ut som tilskudd til Rogaland fylkeskommune. Fylkeskommunens arbeid med prosjektet vil ikke komme i gang før i 2025, og dermed vil heller ikke tilskuddet bli utbetalt før den tid. Det foreslås å redusere årets budsjett til tilskudd til Rogaland fylkeskommune med kr 15,0

mill. i 2024. De kr 15 mill. vurderes innarbeidet i 2025 i forbindelse med *Handlings- og økonomiplanen 2025-2028*.

Idrett og utemiljø, Åmøyveien - gang og sykkelvei (fra investering til drift)

I *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* ble det bevilget kr 22,5 mill. i 2024 til prosjekt Åmøyveien, gang og sykkelvei. Dette gjelder en fylkeskommunal veistrekning, og skal dermed ikke belastes investeringsbudsjettet. I forbindelse med 1. tertial ble kr 20 mill. flyttet fra investering til drift. Det gjenstår kr 2,5 mill. på investeringsbudsjettet. Investeringsbudsjettet reduseres med kr 2,5 mill. og driftsbudsjettet styrkes tilsvarende.

Klima og miljø, redusert bruk av klima og miljøfond

Det forventes et mindreforbruk tilknyttet fondsmidlene fra klima- og miljøfondet på kr 5 mill. Det skyldes i hovedsak at midler til forskjellige støtteordninger ikke er fullt ut disponert. Hovedårsaken til dette er at flere som får tilsagn av ulike årsaker velger å ikke benytte seg av ordningen. Midlene foreslås tilbakeført fondet for bruk i kommende år.

Klima og miljø, reduserte driftsutgifter

Klima og miljø har forventet mindreforbruk tilknyttet blant annet lønn og kjøp av konsulenttenester. Samlet utgjør det forventede mindreforbruket kr 5 mill. Budsjettet reduseres tilsvarende.

Renovasjon, reduserte renteutgifter

Som følge av oppdatert prognose for selvkostrenten forventes det en redusert renteutgift på kr 0,2 mill. for renovasjon.

Renovasjon, økt reguleringspremie

Reduserte renteutgifter brukes til å dekke deler av økt reguleringspremie i forbindelse med pensjonsforpliktelser.

Vann, reduserte inntekter og økt kjøp fra IVAR IKS

Reduserte renteutgifter benyttes til å dekke forventet merforbruk på andre budsjettposter. Inntektskravet reduseres med kr 3,3 mill. og kr 0,6 mill. går til styrking for kjøp av vann fra IVAR IKS.

Vann, reduserte renteutgifter

Som følge av oppdatert prognose for selvkostrenten forventes det en redusert renteutgift på kr 3,9 mill. for vann.

Kultur, økte renteutgifter lån Grafisk museum

Stavanger kommune vedtok i 2016 å yte kr 40 mill. i investeringstilskudd til Nytt Norsk Grafisk Museum. Dette ble håndtert gjennom at Stavanger kommune stilte en selvskyldnergaranti, slik at MUST kunne ta

opp et lån på kr 40 mill. Det ble samtidig forutsatt at Stavanger kommune skulle dekke tilhørende kapitalkostnader. Disse ble estimert til kr 3,4 mill. årlig.

De siste årene har økt rentenivå medført at MUST har betalt høyere kapitalkostnader enn de har mottatt i tilskudd. Per 31. desember 2024 vil dette utgjøre om lag kr 2 mill. For å redusere denne ubalansen foreslås det å øke tilskuddet med kr 1 mill. i 2024. Det foreslås videre å gradvis redusere ubalansen i *Handlings og økonomiplan 2025-2028*.

Sølvberget, fra drift til investering

Det er utført kjøp av innbo til biblioteket på Sølvberget som er av investeringsmessig karakter. Driftsbudsjettet reduseres med kr 0,17 mill. og investeringsbudsjettet styrkes tilsvarende.

Innovasjon og digitalisering, Digi Rogaland, prosjekt DigiHjem

I 2022 ble inntekter til prosjekt DigiHjem feilført slik at Digi Rogaland ikke fikk disponere disse midlene da prosjektet skulle gjennomføres i 2023. Kr 0,3 mill. legges inn for å dekke inn disse utgiftene.

Innovasjon og digitalisering, nytt ERP-system

Prosjektet med å anskaffe et nytt ERP system til kommunen pågår. Imidlertid er den økonomiske framdriften noe forskjøvet sammenlignet med hva som ble forutsatt i fjor høst. Kr 2,5 mill. av ubenyttede midler blir derfor tilbakeført til digitaliseringsfondet og skyves frem i tid. Endret økonomiske framdrift innarbeides i kommende handlings- og økonomiplan.

Innovasjon og digitalisering, nytt sak- og arkivsystem

Prosjektet med å anskaffe et nytt sak- og arkivsystem til kommunen pågår. Imidlertid er den økonomiske framdriften noe forskjøvet sammenlignet med hva som ble forutsatt i fjor høst. Kr 1 mill. av ubenyttede midler blir derfor tilbakeført til digitaliseringsfondet og skyves frem i tid. Endret økonomiske framdrift innarbeides i kommende handlings- og økonomiplan.

Innovasjon og støttetjenester direktør, reduksjon av budsjetteramme

Det er et mindreforbruk på satsingsmidler til innovasjon og digitalisering og budsjetterammen reduseres derfor med kr 6 mill.

IT-avdeling, nytt ERP-system

Prosjektet med å anskaffe et nytt ERP system til kommunen pågår. Imidlertid er den økonomiske framdriften noe forskjøvet sammenlignet med hva som ble forutsatt i fjor høst. Lisenskostnadene

påløper ikke allerede i 2024 og budsjettmidlene på kr 6 mill. til disse kostnadene trekkes derfor inn. Endret økonomiske framdrift innarbeides i kommende handlings- og økonomiplan.

IT-avdeling, styrking av budsjetttramme for lisenskostnader

Lisenskostnader i IT-avdelingen har økt betydelig, blant annet på grunn av en ny avtale med Microsoft. Midler til lisenskostnader økes derfor med kr 6 mill.

Organisasjon og forhandling, arbeidsutprøving egne ansatte

Utgiftene knyttet til arbeidsutprøving for egne ansatte estimeres til å bli lavere enn budsjettet. Budsjetttrammen til dette formålet reduseres med kr 2,5 mill.

Organisasjon og forhandling, finansiering av prøveprosjekt 6-timersdagen

I FSK [sak 30/2024 Mulig avvikling av prøveprosjekt 6-timers dagen](#) ble det vedtatt at prøveprosjektet skal gjennomføres ut barnehageåret 2024/25. Det ble ikke funnet midler til dette i 1. tertial, men nå finansieres prosjektet med kr 3,6 mill. i henhold til forventede utgifter.

Organisasjon og forhandling, HR-aktiviteter

Utgiftene knyttet til sektorovergripende kurs og ledelsesutvikling estimeres til å bli noe lavere enn budsjettet. Budsjetttrammen til disse formålene reduseres med til sammen kr 0,5 mill.

Organisasjon og forhandling, livsfasetiltak

Utgiftene knyttet til livsfasetiltak estimeres til å bli lavere enn budsjettet. Budsjetttrammen til dette formålet reduseres med kr 4 mill.

Organisasjon og forhandling, prosjekt heltidskultur

Utgiftene knyttet til prosjekt heltidskultur estimeres til å bli lavere enn budsjettet. Budsjetttrammen til dette formålet reduseres med kr 1 mill.

Samfunn og utviklingstrekk

Innledning

Stavanger kommune har vedtatt å bosette 750 nye flyktninger i 2024. Høye bosettingstall over flere år viser nå igjen i budsjettene for sosialhjelp og boligforvaltning, og arbeidet med å få flyktingene raskt ut i jobb blir svært viktig framover. De økte utgiftene knyttet til bosettingstallene er en del av veksten i kommunens totale driftsutgifter som fortsetter å stige mer enn driftsinntektene. Et omfattende omstillingsarbeid er allerede satt i gang og kommunedirektøren har varslet et omstillingsbeløp på kr 251 mill. allerede i 2025.

Den økonomiske veksten i Norge er lav samtidig som det er høy etterspørsel etter arbeidskraft og lav ledighet. Rentenivået har trolig nådd toppen, men prisveksten er fortsatt over målet til Norges Bank.

Den 12. september ble klimakontrakten til Mission Cities signert av ordfører og partnere. Målet er å bli klimanøytral innen 2030. Kontrakten er også sendt til EU for godkjenning.

Makrobildet

Veksten i BNP for Fastlands-Norge er fortsatt lav og består så langt i år av en vekst på 0,2 prosent i første kvartal og 0,1 prosent i andre kvartal.

På rentemøtet 18. september besluttet Norges Bank å holde styringsrenten uendret på 4,5 prosent og indikerte at styringsrenten trolig vil holdes på dagens nivå ut året. Selv om prisveksten har vært noe lavere enn anslått så er den fortsatt over målet og samtidig er kronen svak. Ifølge Norges Banks rentebane vil renten settes ned i løpet av første kvartal 2025. Dersom prisveksten kommer raskere ned til målet eller norsk økonomi bremser opp så kan renten bli satt ned raskere. Samtidig utelukker ikke Norges Bank en fortsatt høy rente dersom prisveksten holder seg oppe lenger enn forventet.

Arbeidsledigheten er lav og det er høy etterspørsel etter arbeidskraft.

Flyktnings situasjonen

Russlands angrepskrig mot Ukraina har siden februar 2022 gitt det største antallet flyktninger i Europa siden andre verdenskrig. FN anslår at over seks millioner ukrainere har flyktet fra landet. Frem til midten av september 2024 har over 83 000 personer fra Ukraina søkt om beskyttelse i Norge. På samme tidspunkt var over 76 000 flyktninger fra Ukraina registrert bosatt i Norge. Det har gitt den raskeste økningen i antall innvandrere fra ett enkelt land i Norge, noensinne. Personer med bakgrunn fra Ukraina er med det den nest største innvandrerguppen i Norge. Aldri før har bosettingen gått så raskt, og aldri før er så mange blitt bosatt på så kort tid. I 2023 kom flere ukrainere til Norge enn til nabolandene våre, men ankomstene til Norge har avtatt i 2024 etter at regjeringen har innført en rekke innstramminger for personer med midlertidig opphold. Antallet flyktninger som kommer til Norge er fremdeles på et rekordhøyt nivå.

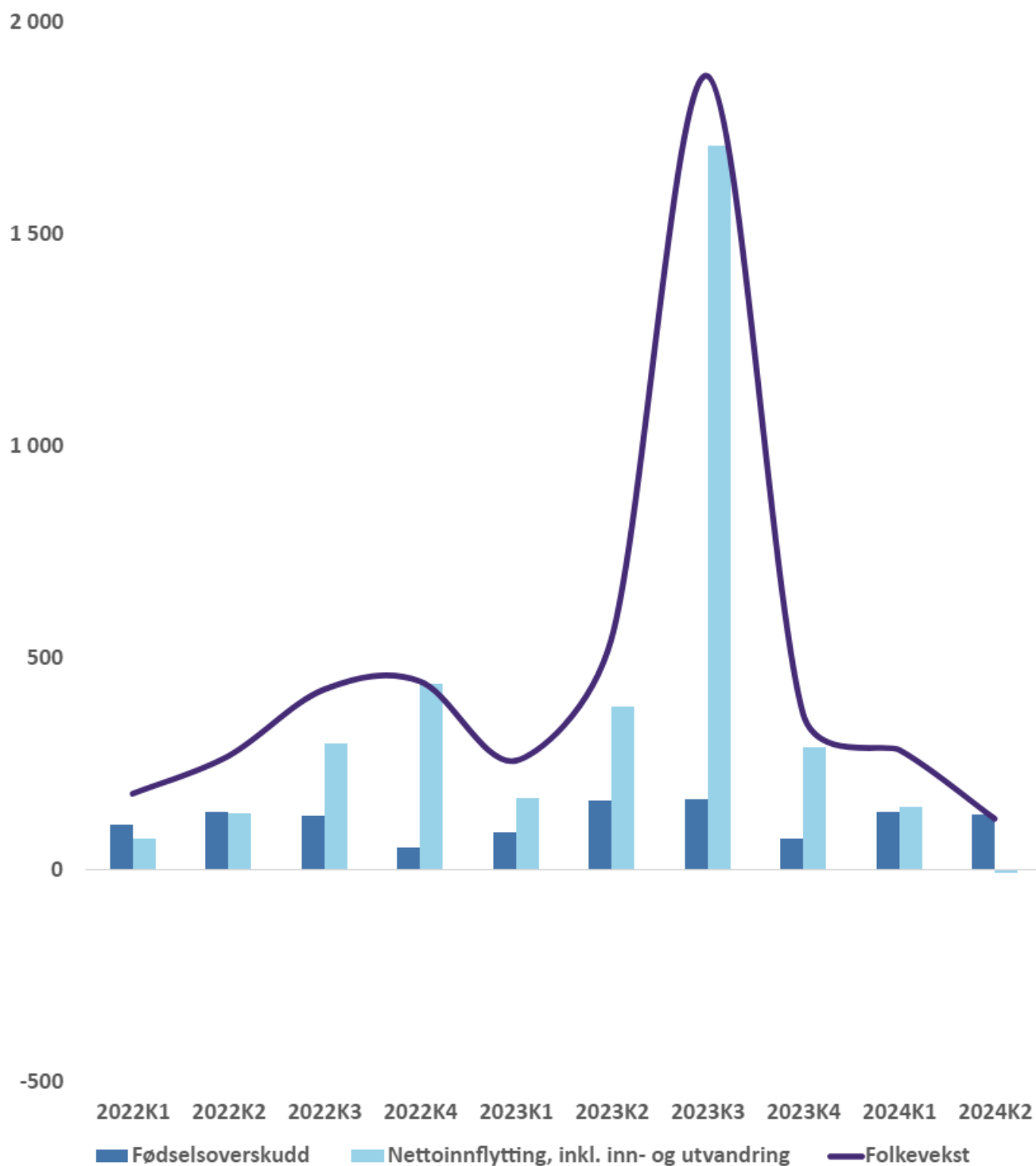
Flyktninger fra Ukraina har fått midlertidig opphold, og statens politikk tar utgangspunkt i at de skal vende tilbake når det er mulig. Kommunene er avhengig av at staten tilpasser de ordinære systemene for bosetting og integrering av flyktninger for i større grad å kunne legge til rette både for integrering i Norge og tilbakevending til hjemlandet. Kommunene må finne riktig balanse mellom innsats for deltakelse i norsk arbeids- og samfunnsliv og hensynet til hjemlandets behov, noe som er svært krevende. Investeringer og beslutninger som blir tatt i dag vil kunne få betydelige økonomiske konsekvenser for kostnader i framtiden.

De høye ankomsttallene fra Ukraina har satt ankomst-, mottaks- og bosettingsapparatet på prøve. Stavanger, i likhet med kommuner over hele landet, har bidratt sterkt til å bosette rekordmange. Bosettingen har gått raskt, også for flyktninger fra andre land. Stavanger formannskap vedtok i [sak 24/2024 Anmodning om bosetting 2024](#) at det skal bosettes 750 flyktninger fra Ukraina og andre land,

hvorav 12 enslige mindreårige flyktninger, med en oppfølgingssak i formannskapet den 19. august 2024 [sak 123/2024 Status for arbeid med bosetting og integrering av flyktninger](#). Den rekordhøye bosettingen gjennom flere år på rad har satt et betydelig press på kommunen, både når det gjelder kapasitet i boligmarkedet, og kapasitet og tilgang til kompetanse i tjenestene. De viktigste barrierene for kommunens bosettingskapasitet er redusert tilgang for boliger for andre grupper, press på tjenester som tar tid å utvide, samt knapphet på kvalifisert arbeidskraft i tjenesteproduksjonen, inkludert tjenester til øvrige innbyggere. Bosettingen har skjedd gjennom framleie av boliger på det private leiemarked, med en kommunal subsidiering. I tillegg har kommunen bosatt flyktninger som kommer fra andre land og som får innvilget permanent opphold. Disse blir bosatt i ordinære kommunale boliger. For å dempe presset på det private leiemarkedet har kommunen anskaffet modulbygg, brukte brakkerigger, samt bygget om eksisterende bygg til midlertidige flyktningboliger.

Befolkning

Stavanger hadde i første halvår 2024 en befolkningsvekst på 401 personer ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå. Dette tilsvarer en økning på 0,3 prosent og er så langt i tråd med forventet årsvekst i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* på 0,7 prosent. Befolkningsveksten består av et fødselsoverskudd på 264 og en nettoinnflytting på 137. I andre kvartal er det en marginal nettoutflytting, for første gang siden 2021.

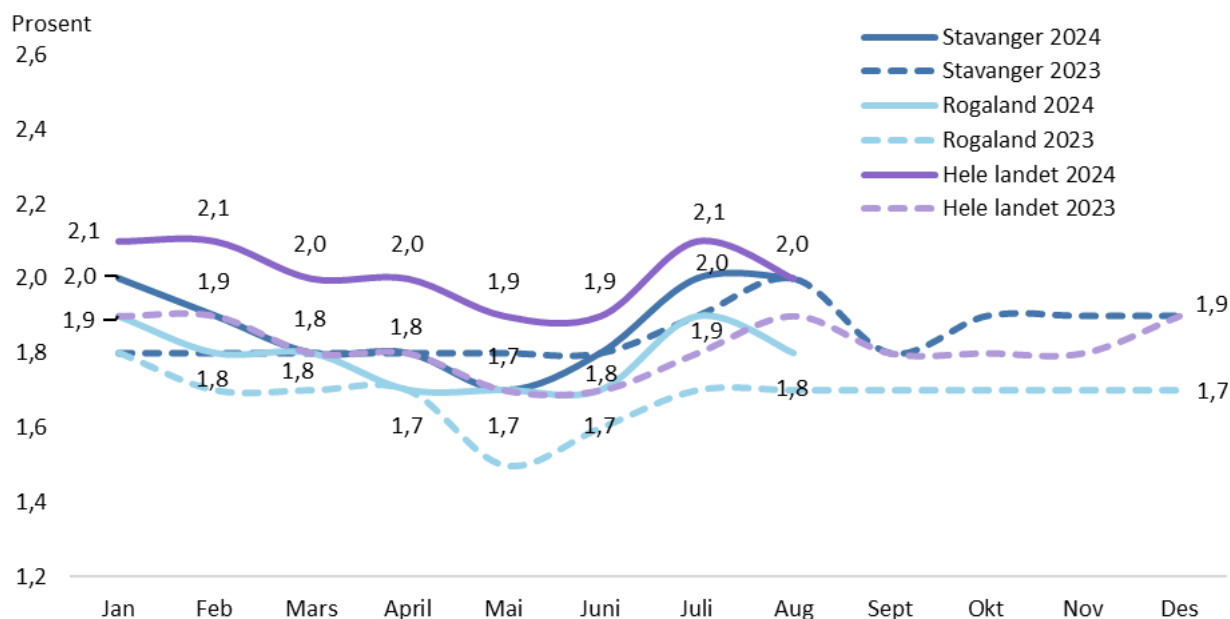
Figur 1 Befolkning i Stavanger 2022-2024 2. kvartal. Kilde: SSB

Både Sandnes og Sola har en høyere prosentvis befolkningsvekst enn Stavanger, på henholdsvis 0,9 og 0,6 prosent i første halvår.

Arbeidsledighet og arbeidsmarkedet

Arbeidsledigheten i Norge holder seg stabilt på et lavt nivå og er per august 2 prosent.

Stavanger har gjennom 2024 hatt en lavere arbeidsledighet enn hele landet samlet, men nå er nivået det samme og arbeidsledigheten i Stavanger også 2 prosent. Utviklingen i arbeidsledigheten i Stavanger gjennom året viser en marginal reduksjon i perioden januar til mai, hvor bunnivået var 1,7 prosent, og deretter en marginal økning frem mot august.

Figur 2 Utvikling i arbeidsledigheten for Stavanger, Rogaland og landet per måned for 2023 og 2024.
Kilde: Nav

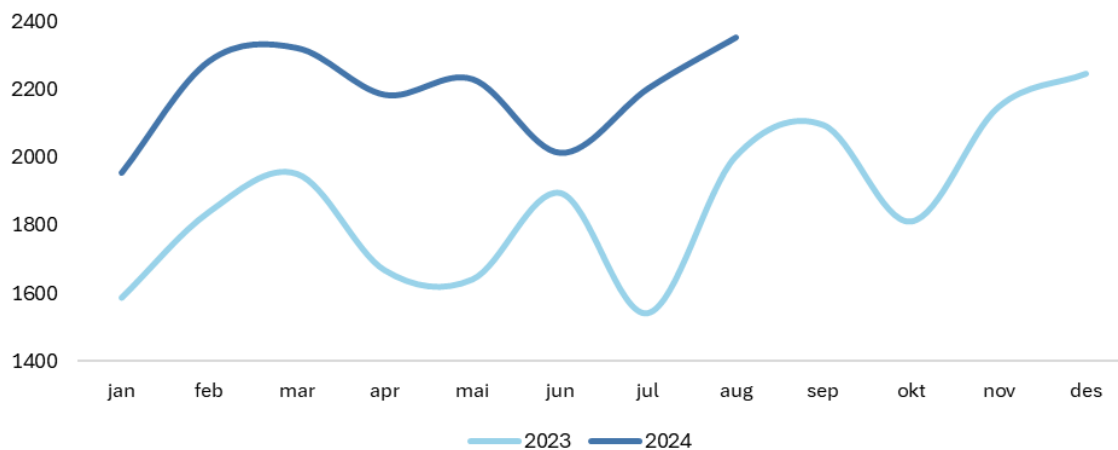
For Rogaland som helhet er arbeidsledigheten 1,8 prosent per august. Av de som er arbeidsledige i Rogaland har 56 prosent innvandrerbakgrunn. Flere ukrainere er ferdige med introduksjonsprogrammet og registrerer seg som arbeidssøkere, og NAV Rogaland forventer derfor at arbeidsledigheten vil øke noe utover høsten.

Flest arbeidsledige er det innen industri, reiseliv og transport og serviceyrker. Etterspørselen etter arbeidskraft er størst innen helse, pleie og omsorg, men det er også et stort antall ledige stillinger innen butikk- og salgsarbeid og ingeniør- og IKT-fag.

Av nabokommunene har Sandnes 2,1 prosent ledighet, mens Sola har 1,6 prosent og Randaberg har 2,0 prosent. I Oslo er arbeidsledigheten 2,7 prosent, i Bergen 2,2 prosent og i Trondheim 1,8 prosent.

Sosiale tjenester

Antall mottakere av sosialhjelp er 15,1 prosent høyere ved utgangen av august sammenlignet med samme periode i 2023. Økningen skyldes hovedsakelig flyktningsituasjonen, men justert for flyktninger øker også antall sosialhjelpsmottakere ellers. Det forventes at antall mottakere vil øke utover høsten etter hvert som flere flyktninger bosettes og avslutter introduksjonsprogrammet. Per august utgjør flyktninger fra Ukraina 23 prosent av totale sosialhjelpsmottakere.

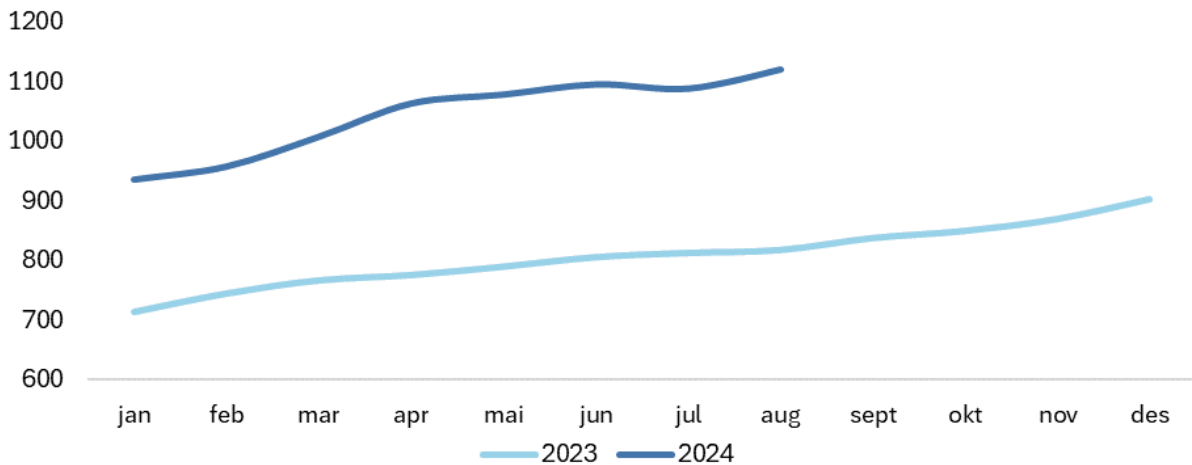
Figur 3 Antall sosialhjelpsmottakere i Stavanger kommune. Kilde Nav

Per august er antall langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntekt 37,1 prosent høyere enn ved samme tid i fjor. Flyktninger fra Ukraina utgjør størstedelen av denne økningen. 40 prosent av langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntekt har ukrainsk statsborgerskap.

Antallet langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntekt under 25 år fortsetter å øke, og er 47,9 prosent høyere i august 2024 enn det var i samme periode i 2023. Ukrainske flyktninger utgjør 30 prosent av mottakerne, og er hovedårsaken til økningen i antall mottakere.

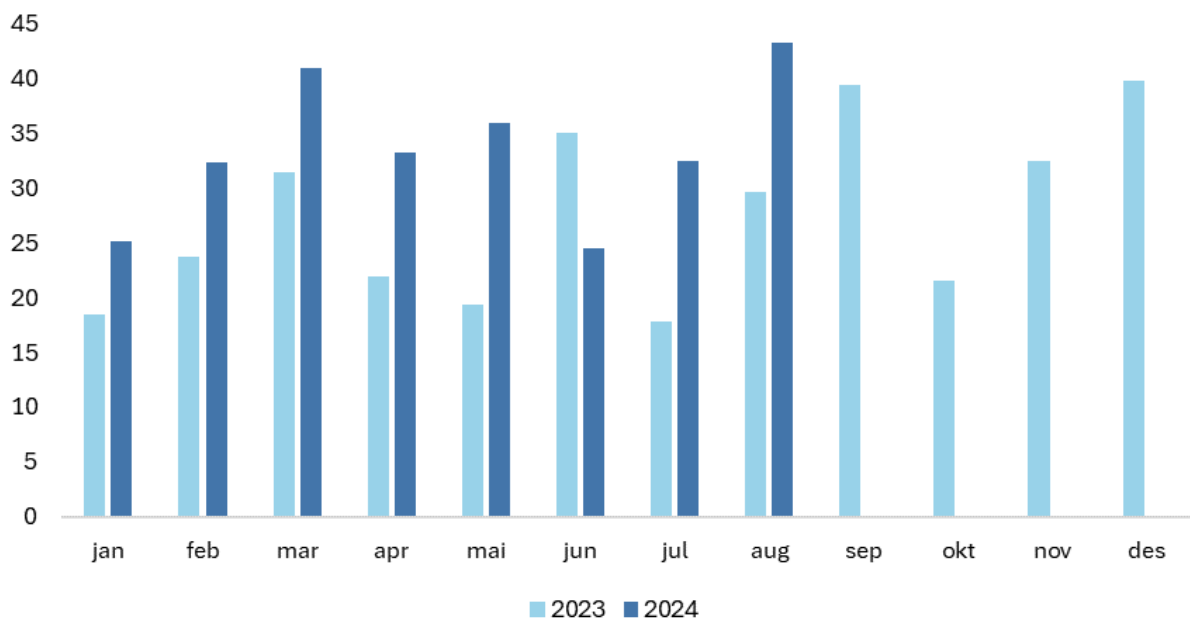
Langtidsmottakere med forsørgeransvar for barn er 31 prosent høyere sammenlignet med samme tid i fjor. Flyktninger fra Ukraina utgjør 29 prosent av denne gruppen.

Tertialrapport per 31.08.2024

Figur 4 Antall langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntekt i Stavanger. Kilde: Nav.

Brutto utgifter til sosialhjelp er 35,7 prosent (kr 36 mill.) høyere enn ved samme periode i 2023. Sosialhjelp til flyktninger fra Ukraina utgjør 29 prosent av totale utgifter, og det forventes at utgiftene vil øke utover høsten etter hvert som flere flyktninger bosettes. Utbetaling av sosialhjelp til ukrainske flyktninger har økt med 139 prosent fra samme periode i fjor. Utgiftene til midlertidig bolig har foreløpig vært synkende i 2024, men det er stor usikkerhet rundt utviklingen videre. Per august er det utbetalt kr 32,3 mill., som er en nedgang på 3,9 prosent sammenlignet med august 2023.

Figur 5 Utbetalt sosialhjelp i Stavanger kommune. Beløp i millioner kroner. Kilde: Nav

Klima og miljø

Stavanger kommune har mål om å redusere klimagassutslippene med 80 prosent fra 2015 til 2030. Klimabudsjettet er en del av kommunens handlings- og økonomiplan. I klimabudsjettet for 2024 ligger det inne klimatiltak med en samlet effekt på omtrent 60 000 tonn CO₂-ekv. innen 2027. I det følgende gis en beskrivelse av forhold som er relevant for framdriften til tiltakene, som er nye innenfor tertialperioden.

Tiltak

Et tiltak i klimabudsjettet er *Utfasing av fossil gass i Lyses nærvarmeanlegg innen 2030*. Solør Bioenergi AS, som er en ledende aktør på blant annet trebrensel, har nå kjøpt Lyses nærvarmevirksomhet. Solør Bioenergi opplyser at de også har målsetning om en fullstendig konvertering til fornybar energi innen 2030. Endringen kan påvirke kommunens prosjekt om å etablere anlegg for produksjon av varme og biokull ved Sørå Bråde. Dette vil belyses i egen sak til utvalg for utbygging høsten 2024.

Rogaland fylkeskommune arbeider for å gjøre kollektivtransporten utslippsfri når kontrakter og rutepakker nå skal ut på nye anbud. I den nye busskontrakten for Nord-Jæren vil de aller fleste bussene ha krav om nullutslipp i tråd med nasjonale forskrifter (klasse I-busser). Fylkeskommunen v/Kolumbus har i tillegg fått ni millioner kroner i støtte fra Klimasats-ordningen i juni for å bidra til at de resterende bussene uten spesifikt krav til nullutslipp også får batterielektrisk drift (klasse II-busser). Målet er at når den nye kontrakten trer i kraft 1. juli 2026, skal alle bussene på Nord-Jæren være elektriske. Dette støtter opp om gjennomføring av tiltaket *Fossilfri veigående kollektivtransport* i klimabudsjettet.

Stavanger kommune fikk også støtte fra Klimasats i tildelingen i juni til to prosjekter. Dette gjelder kr 1 mill. til leasing av fire tippbiler på biogass, og kr 150 000 til innkjøp av en elektrisk flisekutter. Disse prosjektene støtter opp om klimabudsjetttiltaket *Utslippsfrie kommunale bygge- og anleggsplasser og utslippsfrie maskiner/utstyr i Stavanger kommune innen 2025*. For å nå målet har Stavanger kommune tatt i bruk utslippsfrie løsninger som tildelingskriterium i anskaffelser.

Som en del av EUs samfunnsoppdrag *100 klimanøytrale og smarte byer innen 2030* (Mission Cities) skal Stavanger kommune levere en klimakontrakt til EU høsten 2024. Det var vært omfattende arbeid med dette i 2. tertial. Målet er at byene i samarbeid og støttet av lokale, regionale og nasjonale aktører og myndigheter skal oppnå minst 80 prosent utslippskutt innen 2030. Restutslipp på maks 20 prosent skal kompenseres ved karbonopptak eller CO₂-sertifikater. Som vist i bystyret i [sak 91/24 Mission Cities](#) sendes kontrakten inn med beregnet tiltakseffekt på kjente tiltak som tilsvarer en utslippsreduksjon på 50 prosent fra 2015 til 2030. Dette betyr at Stavanger kommune i samarbeid med EU og andre aktører må fortsette jobben med å finne og gjennomføre flere klimatiltak innen 2030 for å nå målet.

Det må mobiliseres bredt for å nå klimamålene. Med utspring i Mission Cities-oppdraget, og sammen med Universitet i Stavanger, har Stavanger kommune startet *Nettverk for næring og bærekraft*. Dette er et fora for de som arbeider til daglig med bærekraft i Rogaland, med omtrent femti deltakende bedrifter.

Som tidligere år samarbeidet Stavanger kommune med de andre storbyene om å løfte tema innen klima og miljø på Arendalsuka. Årets tema var [Klima- og naturhensyn i nullutslippsbyen – er det mulig?](#), hvor kommunene løftet frem behovet for verktøy og kunnskap om hvordan kommunene skal avveie mellom flere viktige klima- og naturhensyn. Disse problemstillingene ble også løftet i kommunens uttalelser til [reviderte statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet](#) og [reviderte statlige planretningslinjer for klima og energi](#).

Som en del av [Stavangerstatistikken](#), ble det i 2. tertial også publisert et [klimabarometer](#) for Stavanger. Klimabarometeret viser nøkkeltall for utviklingen i Stavangers klimagassutslipp, og er utviklet etter modell fra Oslo. Barometeret gir en oversikt over klimagassutslipp og utslippskilder i Stavanger, og gir informasjon innenfor veitrafikk, utslippsfrie kjøretøy, sjøfart, oppvarming og bruk av sykkel.

Økonomisk status

Økonomisk overblikk

Stavanger kommune har fremdeles høyere vekst i utgiftene enn inntektene. Når skatteinngangen blir lavere enn budsjettet, fører dette til behov for omprioriteringer i drift og betydelig lavere overføring av midler til investeringene i 2024.

I 2. tertialrapport omdisponeres mindreforbruk og ubrukte HØP-tiltaksmidler i organisasjonen hovedsakelig til å dekke opp for mindreinntekter, økte utgifter til sosialhjelp, økte klientutgifter i barnevernstjenesten samt økte lisensutgifter på administrative IT-systemer. Avviksprognosene på tjenesteområdene tilsier et merforbruk på kr 316,5 mill. ved årsslutt., og er større enn hva som foreslås budsjettjustert. Dette tilsier at kommunen har et høyere driftsnivå enn budsjetttrammene gir rom for og dette driftsnivået vil være inngangsfarten inn i nytt budsjettår.

For å nå vedtatte omstillingskrav og snu utgiftsutviklingen, må kommunen fortsette arbeidet med å endre måten kommunen drives på. Allerede igangsatte tiltak på tjenesteområdene i kombinasjon med god økonomisk styring og nødvendige omprioriteringer er viktig i en stadig strammere kommuneøkonomi.

De økonomiske måltallene blir i 2024 påvirket av overtakelsen av Østre Havn

Den 19. juni 2023 godkjente Stavanger kommunestyre forslag til ny selskapsavtale med tilhørende tilleggsavtale for Stavangerregionen Havn IKS (SRH), sak 24/2023. Tilleggsavtalen gir Stavanger kommune rett til å ta ut Østre Havn av SRH mot en redusert eierandel. Østre Havn omfatter området fra Skansekaia til Bekhuskaia. Formålet med uttaket er både å justere eierandelene eierne imellom og å tilrettelegge for utvikling av Østre Havn. Det har ikke vært et mål å overta havnevirksomheten. Stavanger bystyre vedtok den 17. juni 2024 driftsavtale og selskapsavtale i sak 63/2024.

I forbindelse med overtakelsen av Østre Havn og opprettelse av en egen havnekasse, har Stavanger kommune mottatt en ekstraordinær overføring fra Stavangerregionen Havn IKS på kr 165,8 mill. Overføringen skal i sin helhet overføres til investeringsregnskapet for å finansiere overtakelsen av havnen. Denne ekstraordinære overføringen framkommer likevel som en forbedring av netto driftsresultat på hele 1,1 prosentpoeng. Holdes denne overføringen utenfor, vil foreslått netto driftsresultat være 0,4 %, vesentlig under kommunens mål.

Tertialrapport per 31.08.2024

Beskrivelse	Opprinnelig budsjett	Vedtatt budsjett 1. tertial	Foreslått budsjettjustert	Budsjett inkl. foreslåtte endringer
Økonomisk oversikt - drift				
Sum driftsinntekter	-14 324,2	-14 394,2	-79,0	-14 473,2
Sum driftsutgifter	14 386,6	14 567,6	-8,2	14 559,4
Brutto driftsresultat	62,4	173,5	-87,2	86,3
Netto finansutgifter	288,7	268,7	-10,3	258,4
Motpost avskrivninger	-565,6	-565,6		-556,6
Netto driftsresultat	-214,5	-123,5	-97,5	-221,0
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:				
Overføring til investering	119,5	135,1	108,1	243,2
Avsetninger til bundne driftsfond	0,9	0,9		0,9
Bruk av bundne driftsfond	-17,4	-17,4	-3,4	-20,8
Avsetninger til disposisjonsfond	155,4	78,4	-15,5	62,9
Bruk av disposisjonsfond	-43,9	-73,6	8,4	-65,2
Dekning av tidligere års merforbruk	0			
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	214,5	123,5	97,5	221,0
Netto driftsresultat i prosent	1,5 %	0,9 %		1,5 %

Tabell 1 Økonomisk oversikt drift, kortversjon.

Et netto driftsresultat rundt null innebærer at kommunen i 2024 ikke har inntekter fra drift som kan brukes til å finansiere investeringene - eller til å sette av midler på fond, slik kommunen har gjort i gode år. Kommunedirektøren foreslår derfor å redusere overføringen fra drift til investering som igjen medfører økt bruk av lån.

Finansielle måltall

En sunn kommuneøkonomi gjør at kommunen kan levere gode velferdstjenester til innbyggerne samt investere for fremtiden. Kommuneloven stiller krav til finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. De finansielle målene er førende for kommunens økonomiske prioriteringer og skal bidra til en bærekraftig økonomi, ivareta kommunens handlefrihet og unngå at det over tid settes av for lavt beløp til å opprettholde kommunens formuesverdier i bygg og anlegg.

Et høyt investeringsnivå forutsetter et høyt netto driftsresultat som gir rom for solide overføringer fra drift for å sikre tilstrekkelig egenfinansiering og begrense gjeldsveksten. I 2024 er ikke dette lenger tilfelle i Stavanger kommune. Av de finansielle måltallene oppnår kommunen oppnår kun målet om å ha tilstrekkelig midler på disposisjonsfond for å håndtere framtidig usikkerhet og finansiere eventuelle underskudd i årsregnskapet.

Finansielle måltall	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett 2024	Vedtatt 1. tertial 2024	Forslag 2. tertial 2024	Mål
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	3,1 %	1,5 %	0,9 %	1,5 %	>2 %
Investeringsnivå i prosent av driftsinntektene	17,2 %	14,2 %	16 %	17 %	<11-12 %
Investeringer, andel egenfinansiering	52 %	40 %	41 %	48 %	>50%
Gjeldsgrad, brutto lånegjeld (ekskl. startlån) i prosent av driftsinntektene	62 %	70 %	70 %	69 %	<60 %
Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene	12,6 %	13,8 %	13,0 %	12,8 %	>6 %

Tabell 2 Oversikt over finansielle måltall

Netto driftsresultat

I vedtatt budsjett etter 1. tertial i år er netto driftsresultat kr 123,5 mill. og 0,9 % av driftsinntektene. Kommunedirektørens forslag til budsjettjusteringer for 2. tertial vil øke netto driftsresultat til 1,5 %, med bakgrunn i en ekstraordinær overføring på kr 165,8 mill. fra Stavangerregionen Havn IKS. Inntekten på kr 165,8 mill. skal i sin helhet overføres til investeringsregnskapet for å finansiere kommunens overtakelse av Østre Havn og opprettelsen av en egen havnekasse. Dersom denne overføringen holdes utenfor, vil netto driftsresultat bli redusert med 1,1 prosentpoeng til 0,4 % - altså vesentlig under målet på 2 %. Dette utfordrer kommunens evne til å sikre tilstrekkelig egenfinansiering av investeringene. Prognosen for året vil kunne bli noe bedre dersom nye mottatte øremerkede midler i 2024 til dels blir stående ubrukt per nyttår og overføres til 2024.

Investeringsnivå

I 2. tertial øker investeringsnivået til 17 % fra 16 % i justert nivå.

Det er foreslått en nedjustering for finansiell framdrift på til sammen kr 224,8 mill, som reduserer investeringsnivået. Avtalen til Østre Havn på kr 171,3 mill. bidrar allikevel til å holde investeringsnivået oppe. Oppgjøret knyttet til Østre Havn og overføringen til havnekassen utgjør 1 prosentpoeng av investeringsnivået. Det er i tillegg gjort en teknisk budsjettjustering knyttet til justeringsavtaler, som gjør at investeringsnivået øker tross endringen i den finansielle framdriften.

For å sikre en bærekraftig økonomistyring bør investeringsnivået ikke overgå målet på 11-12 % over tid. Et høyt investeringsnivå øker presset på driftsbudsjettet gjennom økte rente- og avdragsutgifter, og krever ytterligere omstilling i driften for å nå målet for netto driftsresultat.

Egenfinansiering av investeringer

Egenfinansieringen av investeringene øker fra 41 % til 48 % etter budsjettjusteringene som foreslås i 2. tertial, noe som er lavere enn målsettingen på 50 %. Oppgjøret knyttet til Østre Havn bidrar til å gjøre egenfinansieringen kunstig høy. Oppgjøret er av teknisk karakter og øker egenfinansieringen med 3,8 prosentpoeng. I tillegg bidrar budsjettjusteringen for justeringsavtalene til å øke egenfinansieringen fra vedtatt nivå i 1. tertial.

I likhet med i 1. tertial, gjøres det en reduksjon av overføring fra drift til investering med bakgrunn i finansieringen av foreslåtte budsjettjusteringer i drift. Reduksjonen utgjør kr 56,7 mill. i 2. tertial og trekker ned egenfinansieringen med 2,3 prosentpoeng.

Gjeldsgrad

Det er budsjettet med en vesentlig vekst i gjeldsgraden (eksklusive startlån) i 2024 som følge av høyt låneopptak. Budsjettet låneopptak (inklusive kommunale foretak) er på kr 1,34 mrd. i 2024. Det er per 2. tertial 2024 foreslått en reduksjon i behov for låneopptak til videreutlån til kommunale foretak og Lervigskvartalet Butikkeiendom AS på samlet kr 56,6 mill., gjeldsgraden reduseres marginalt til 69 % og er fortsatt vesentlig over måltallet på 60 %.

Disposisjonsfond

Kommunedirektøren foreslår å omdisponere ytterligere kr 15,5 mill. av den planlagte avsetningen til flyktningsfond for å finansiere økte driftskostnaderutfordringer rundt bosetting og integrering av det høye antall flyktninger som kommunen har tatt imot, samt justering av investeringsprosjektene som gjelder flere boliger til flyktninger. Se nærmere omtale under de enkelte tiltak. I tillegg er endret økonomisk framdrift på enkelte fondsfinansierte tiltak i drift foreslått tilbakeført til disposisjonsfond med kr 8,5 mill. Politisk vedtak om å finansiere interkommunalt politisk råd er innarbeidet.

Foreslåtte budsjettjusteringer innebærer at fondsnivået i 2024 reduseres fra opprinnelig planlagt på kr 1,97 mrd. til nå kr 1,86 mrd. Det vil si fra 13,8 % til 12,8 % av driftsinntektene. Herav utgjør det generelle disposisjonsfondet kr 201 mill. (1,4 % av driftsinntektene). Det betyr at dersom dagens usikkerhet i tjenestene, frie inntekter eller øvrig aktivitet i løpet av året må dekkes inn med mer enn dette beløpet, så vil også disposisjonsfond som er tiltenkt til ulike formål bli benyttet i finansieringen.

Disposisjonsfond	Regnskap 31.12.2022	Regnskap 31.12.2023	Anslag på regnskap 31.12.2024	Anslag på andel av driftsinntekter 2024
Disposisjonsfond til ulike formål	1 241	1 544	1 659	11,5 %
Disposisjonsfond - generelt	911	318	201	1,4 %
Sum disposisjonsfond	2 151	1 862	1 860	12,8 %

Tabell 3 Oversikt over disposisjonsfondet ved utgangen av 2022 og 2023, samt anslåtte nivåer ved utgangen av 2024, i tråd med bystyrets vedtak og foreslåtte justeringer i andre tertial. Alle beløp i hele millioner kroner.

Flyktnings situasjonen

Stavanger formannskap vedtok i [sak 24/2024 Anmodning om bosetting 2024](#) å bosette 750 flyktninger fra Ukraina og andre land, herav 15 enslige mindreårige flyktninger, med en oppfølgingssak i formannskapet den 19. august 2024 [sak 123/2024 Status for arbeid med bosetting og integrering av flyktninger](#). Den rekordhøye bosettingen gjennom flere år har satt et betydelig press på kommunen, både når det gjelder tilgang i boligmarkedet, og kapasitet og kompetanse i tjenestene.

Tjenesteområde	Opprinnelig tildeling	Justert 1. tertial	Forslag 2. tertial	Justert tildeling 2024
Helse og velferd	204 500	20 900	18 000	243 400
Oppvekst og utdanning	43 090	11 700	-6 000	48 790
BMU	55 000		2 000	57 000
Sum tildeling	302 590	32 600	14 000	349 190

Tabell 4 Tildelte midler til tjenesteområdene fra integreringstilskuddet 2024. Tall i hele tusen.

Det er per 1. tertial tildelt samlet kr 335,2 mill. til drift tilknyttet flyktnings situasjonen som har oppstått via Russlands invasjon av Ukraina. En ny gjennomgang av budsjettbehovet tilsier kr 14 mill. i forventet merforbruk på drift enn avsatte midler. Dette handler stort sett om økte sosialhjelpsutgifter og økte utgifter til innleie av boliger fra det private markedet. Av den totale tildelingen er kr 119 mill. tildelt til økt sosialhjelp. Dette er en tredjedel av de samlede utgiftene kommunen har til sosialhjelp. Bosetting av enslige mindreårige flyktninger viser seg å være mindre kostnadskrevenne enn forutsatt, og budsjettmidler foreslås omdisponert til de to andre nevnte forholdene. Det er også omdisponert noe midler fra Johannes lærings senter til særskilt språkopplæring i grunnskolene.

For å redusere innleie av boliger fra det private marked har Stavanger kommune anskaffet modulbygg for å kunne bosette flyktninger i egenregi. I 1. tertial ble dette finansiert ved å redusere planlagt fondsavsetning av integreringsmidler tilsvarende kr 77 mill. Det er fortsatt et udekket investeringsbehov, tilsvarende kr 1,5 mill.

Utgiftsutviklingen, og da særskilt sosialhjelpsutgiftene, er bekymringsfull. Det forutsettes at de store investeringene til boliger i egenregi vil redusere driftsutgiftene til innleie av boliger fra det private markedet. De økte utgiftene som følge av denne situasjonen har til nå vært mulig å dekke innenfor tildelt integreringstilskuddet. Dette vil ikke være mulig i et lengre perspektiv, da utgiftene er stigende, mens inntektene vil bli redusert i kommende år.

For mer informasjon om de enkelte områdene se avsnittet under tjenesteområdene.

Lavere inntekter og økende utgifter

Utviklingen i sentrale og frie inntekter gir rammer for prioriteringer i drift og investeringer. Endringer i forutsetningene vil naturlig oppstå og er noe som kommunen må være i stand til å håndtere løpende.

Skatteetaten og KS signaliserte i september en klar nedjustering av forventede skatteinntekter for kommunene sammenlignet med regjeringens anslag i mai. Det rår ingen tvil om at inntektene blir noe lavere enn budsjettet. Hvor mye lavere inntektene blir, er mer usikkert. Oppdaterte prognoser for kommunene tilsvarer skatteinntekter like over fjorårsnivå.

Stavanger erfarer i hovedsak samme utvikling som de fleste andre kommuner. Foreløpige prognoser viser et spenn i avvikene på kr 250-350 mill. i lavere skatteinntekter lokalt sammenlignet med budsjettet. Kommunedirektøren foreslår i 2. tertial å justere ned inntekter fra inntekts- og formuesskatt og skatteutjevning med kr 125 mill. samlet. Utviklingen følges nøye og rapporteres jevnlig.

Rammetilskuddet foreslås økt med kr 11 mill. med bakgrunn i opprinnelig og revidert statsbudsjett for 2024. I tillegg innarbeides en forventet økning i havbruksinntekter og tilhørende overføringsutgifter på til sammen kr 21,4 mill.

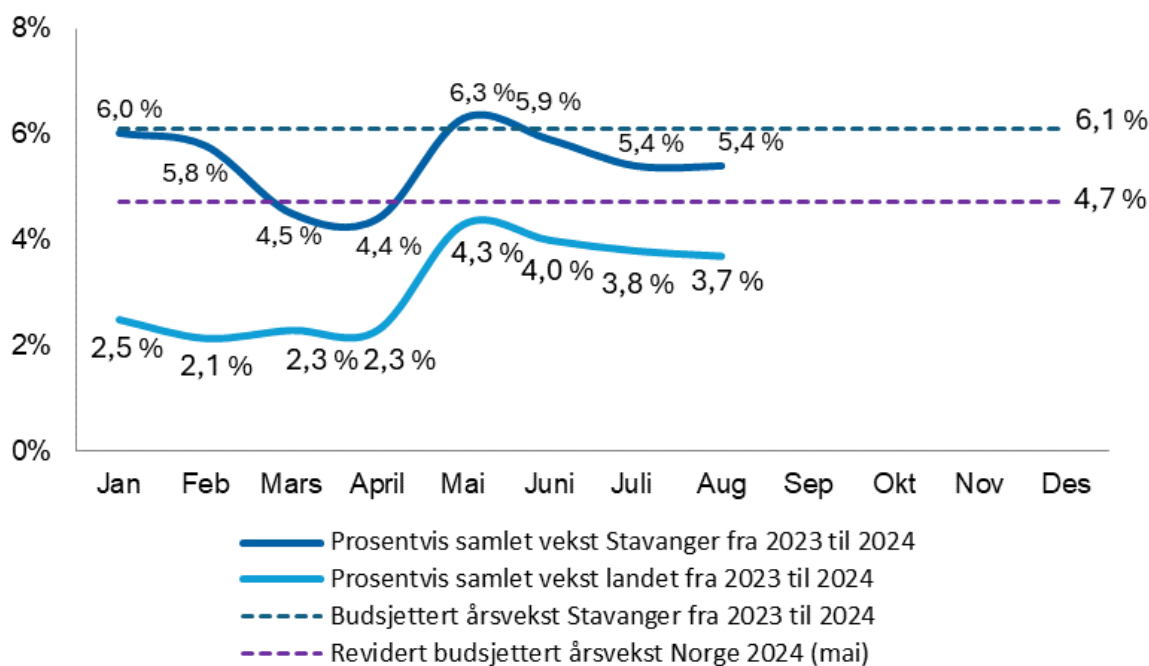
Samlet sett gir dette en lavere vekstprofil i inntektene sammenlignet med i fjor og fører til ytterligere omstillingsarbeid for å redusere den høye utgiftsveksten.

Skatteinntekten

Skatteinntektene til Stavanger kommune utgjør kr 4,7 mrd. per august i år. Dette er kr 0,23 mrd. mer enn tilsvarende periode for ett år siden og gir en vekst på 5,4 %. For kommunene samlet er veksten 3,7

% så langt i år. Både lokalt og nasjonalt er det gap mellom budsjettert vekst og status per august. Utviklingen framkommer i figur 1.

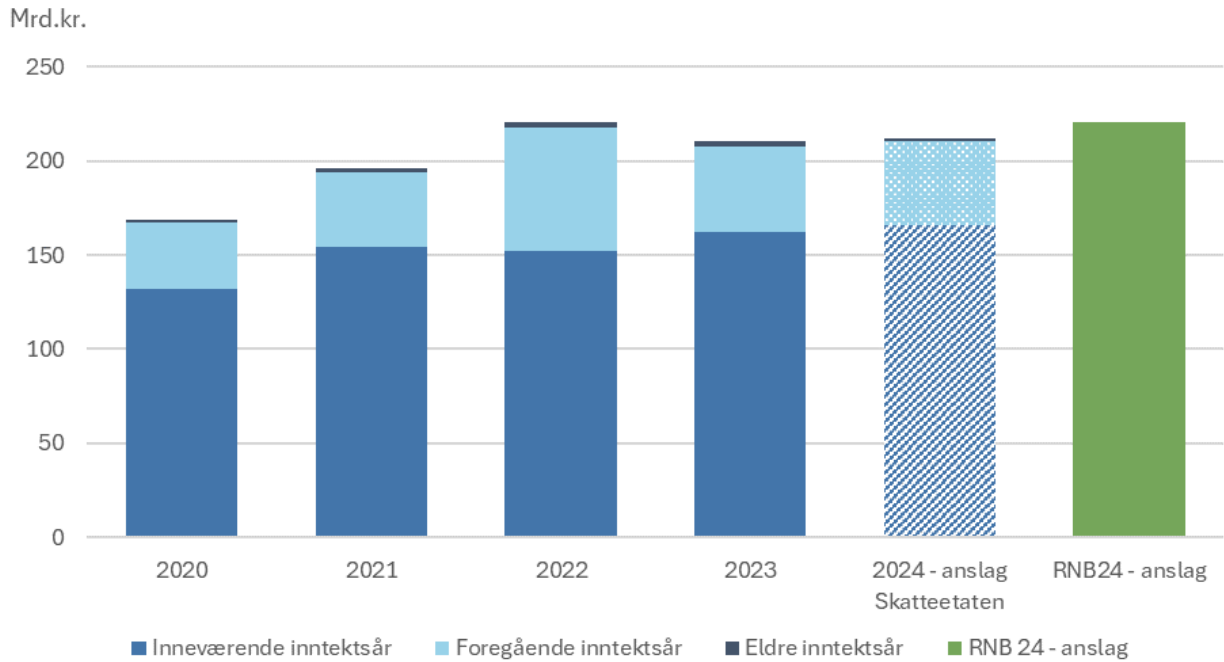
Til sammenligning har ASSS-kommunene en gjennomsnittlig skattevekst på 2,8 % etter august. Oslo erfarer lavest vekst med 1,3 % fra 2023. Flere av ASSS-kommunene vurderer nå å nedjustere sin budsjetterte skattevekst.

Figur 1 Skattevekst hittil i år for Stavanger og kommunene samlet sammenlignet med budsjettert årsvekst for Stavanger og anslag for landet.

Sammensetning av skatteinntekter og nye prognoser

Prognoser for resten av året bygger i hovedsak på to underliggende prognoser med ulike særpreg og forfallstidspunkt. Første prognose gjelder skatt fra løpende lønn, pensjon og trygd for 2024 som kommer i seks store innbetalinger (terminer) i løpet av året. Den andre prognosen gjelder skatteoppgjørene for 2023 som kommer til dels på forskudd (mai og juni), til dels som restskatter i august til oktober, og med en siste del i november i form av oppgjør mellom de ulike skattekreditorene, for eksempel mellom stat og kommune. Forholdet mellom disse to inntektsstrømmene over tid er skissert av Skatteetaten i figur 2.

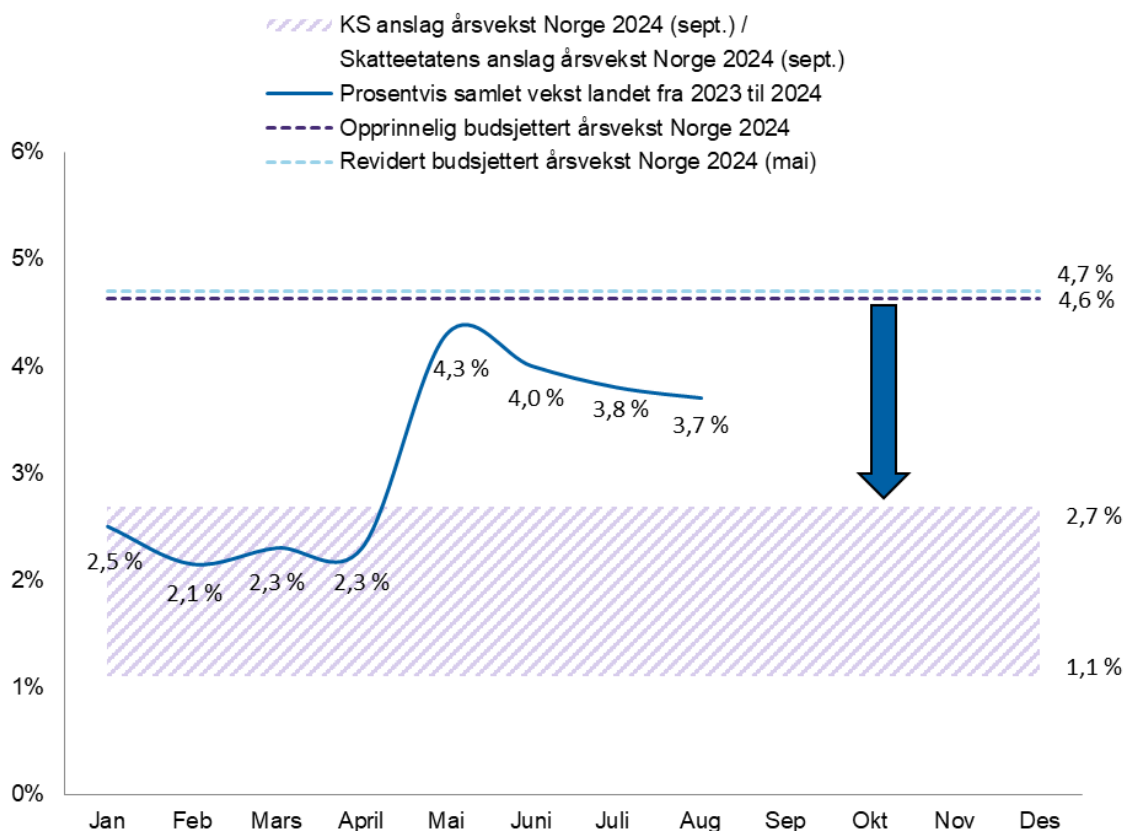
Figur 2: Utvikling i skatteinntangen i kommunene, fordelt på skattyterens inntektsår. Kilde: Skatteetaten.

Foregående inntektsår utgjør normalt en mindre andel av årets skatteinntang. Skatteoppgjøret for 2021 førte til store etterbetalinger i 2022, vist ved en større andel av inntekter fra foregående år (grått felt). Dette ga uvanlig høye og ekstraordinære skatteinntekter til kommunene i 2022. Samtidig ble den løpende skatteinnbetalingen i 2022 like under tilsvarende nivå i 2021.

Analyser av de foreløpige 2023-oppgjørene tilsier at disse samlet sett blir lavere i år enn tilsvarende i fjor, både for kommunene samlet og for Stavanger. For enkelte kommuner vil effekten særlig komme i november. For de løpende 2024-innbetalingene viser analyser at også disse inntektene ligger noe lavere enn tidligere anslått. Skatteetaten har skissert dette i figur 2.

I revidert nasjonalbudsjett 2024 ble skatteinntektene til kommunene anslått til kr 220,4 mrd. Foreløpige beregninger til Skatteetaten viser at anslaget på skatteinntektene kan være om lag kr 7,45 mrd. for høyt. KS anslår om lag kr 4-5 mrd. for høyt nivå. Begge instanser påpeker usikkerheten som rår, samtidig som de er klare på lavere inntektsnivåer. Begge anslagene ligger høyere enn fjorårets inngang til kommunene, og tilsier en vekst mellom 1,1 % og 2,8 %, i stedet for 4,7 % i revidert nasjonalbudsjett i mai. Se skravert felt i figur 3 som skisserer endringene.

Akkumulert skattevekst i nasjonale vekstanslag per måned 2024

Figur 3: Skisse av nye vekstanslag for 2024 sett opp mot utviklingen i skatteinntangen i kommunene.

Dersom den laveste nasjonale nedjusteringen legges til grunn med kr 4,25 mrd. (i henhold til KS), uten å endre den budsjetterte skatteinntangen lokalt, vil dette bety om lag kr 61 mill. i økt inntektsutjevning for Stavanger kommune. Økt inntektsutjevning trekker ned inntektene.

Prognoser over lokale forhold viser et spenn i avvikene på kr 250-350 mill. i lavere skatteinntekter sammenlignet med budsjettert nivå. Justert for skatteutjevningen utgjør dette om lag kr 160-200 mill. i netto lavere inntekter. Avvikene gjelder særlig oppgjørene for 2023, som vil føre til kr 150-200 mill. lavere skatteinntang i november i år sammenlignet med tilsvarende oppgjør ført i november fjor. I tillegg er den løpende skatteinntangen for inntekts- og formuesskatt for 2024 litt lavere. Til motvekt er det allerede inntektsført høyere innbetalinger i mai/juni i år samtidig som restskattene utover høsten forventes å bli like i overkant av i fjor.

Høsten i fjor viste høy sysselsetting og høye innbetalinger fra løpende lønn, pensjon og trygd. Sysselsettingen i første halvår i 2024 er like i underkant av andre halvår i fjor. Økende volum av bosatte flyktninger og mottakere av sosialhjelp utfordrer de forutsatte vekstimpulsene nasjonalt og lokalt, og dermed den løpende skatteinntangen. Høyere lønnsvekst i 2024 enn forutsatt i fjor høst trekker i positiv retning. Samtidig har flere innarbeidet høyere rentefradrag i skattetrekkene sine.

Med bakgrunn i dette og bystyrets budsjettvedtak for 2024 foreslås det innarbeidet et nedtrekk for 2023-oppgjørene med et minimumsnivå på kr 150 mill. for Stavanger. Dette reduserer den budsjetterte veksten fra 6,1 % til 4 % for 2024. Sammen med skatteutjevningen gir dette kr 125,2 mill. i lavere

Tertialrapport per 31.08.2024

inntekter til å finansiere driftsutgiftene. Det er veldig usikkert om dette er en tilstrekkelig justering av inntektsnivået.

Nye nasjonale anslag kan komme i forbindelse med regjeringens forslag til statsbudsjett 7. oktober. Ved endringer i anslaget vil et tilleggsnotat bli utarbeidet til bystyrets behandling av tertialrapporten.

Utvikling i driftsutgifter

Økningen i driftsutgifter skyldes i stor grad økende etterspørsel etter kommunale tjenester, og da særskilt helse- og velferdstjenester. Økende utgifter har også sammenheng med et høyt sykefravær som samlet er på 9,9 % per 2. kvartal.

Dersom den ekstraordinære overføringen fra Stavangerregionen Havn IKS på kr 165,8 mill. holdes utenfor, er driftsutgiftene vesentlig høyere enn budsjett og utfordrende å finansiere med forventet løpende inntekter.

	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Avviksprognose
Oppvekst og utdanning	2 823 776	2 789 531	-34 245	4 507 198	-83 500
Helse og velferd	2 892 463	2 749 486	-142 977	4 079 039	-240 250
By- og samfunnsplanlegging	42 012	43 616	1 604	107 153	0
Bymiljø og utbygging	199 723	174 474	-25 249	823 849	-3 800
Innbygger- og samfunnskontakt	239 066	239 063	-3	356 510	-1 000
Kommunedirektør, stab og støttefunksjoner	298 850	321 227	22 377	515 219	12 100
Sum	6 495 890	6 317 397	-178 492	10 388 968	-316 450

Tabell 5 Økonomisk status per 31.08.2024 på tjenesteområdene. Tall i hele tusen.

Avviksprognosene på tjenesteområdene viser per 31. august 2024 et merforbruk på drift tilsvarende kr 316,5 mill. ved årets slutt.

Det største avviket er hos helse og velferd og skyldes økende sosialhjelpsutgifter, utgiftene til brukerstyrt personlig assistanse og kjøp av heldøgntjenester. Det er også avvik hos bofellesskapene som skyldes at brukerne har større og mer omfattende hjelpebehov. Avviksprognosen skyldes også rekrutteringsutfordringer på legesiden. Det forventes et samlet merforbruk på sosialhjelpsutgiftene på kr 105 mill.

Forventet avvik ved utgangen av året for oppvekst og utdanning skyldes økte utgifter til styrket barnehagetilbud og økte utgifter til vikar og innleie i barnehagene. Det er økte utgifter til

spesialundervisning i private skoler, og økte utgifter til særskilt språkopplæring. Det forventes også betydelige avvik knyttet til klientutgifter ved barnevernstjenesten ved at det plasseres flere barn i institusjon.

Det forventes et avvik på bymiljø og utbygging som skyldes vedlikehold og istandsetting av kommunale boliger.

På kommunedirektøren, stab og støttetjenester forventes det et mindreforbruk ved utgangen av året som i hovedsak skyldes ubrukte midler til ulike tiltak og prosjekter, hvor de største postene er livsfasetiltak, arbeidsutprøving for egne ansatte og prosjektmidler til nytt ERP- og sak- og arkivsystem.

Detaljert informasjon om avviksprøgnoser på alle tjenesteområdene finnes i kapitlet *Økonomisk status tjenesteområdene*.

Pensjon og lønnsreserven

I 1. tertialrapport ble lønnsreserven styrket med kr 15 mill. med bakgrunn i økning av den økonomiske rammen av tariffoppgjøret i kommunesektoren. Deler av oppgjøret viser seg å ha virkning først fra 1. oktober og prognosen reduseres derfor med kr 15 mill.

Oppdaterte prognoser for kommunens pensjonskostnader for 2024 tilsier at kr 15 mill. kan omdisponeres fra sentrale pensjonskostnader til andre formål.

Energiutgifter

Ved utgangen av 2. tertial er strømforbruket 3 % lavere sammenlignet med samme tid i fjor. Stavanger kommunes samlede strømpris for denne perioden er kr 0,85 kWh mot alternativ pris på kr 0,97 kWh dersom kommunen ikke hadde benyttet ekstern forvaltning. Sikringsprosenten er fortsatt høy for å sikre stor grad av forutsigbarhet over lengre perioder.

Per 31. august er det brukt kr 101,7 mill. på energiutgifter av et totalt budsjett årsbudsjett på kr 154,3 mill. eksklusiv selvkost-områdene. Det forventes at utgiftene vil ligge i intervallet fra kr 160,3 mill. til 168,9 mill. ved årsslutt. Mest sannsynlig anses øvre del av intervallet, som vil tilsi et merforbruk på kr 14,6 mill. Det er fremdeles knyttet usikkerhet til prognosen spesielt med hensyn på forbruk.

Status investeringsprosjekter

Ved utgangen av august viser investeringsregnskapet et forbruk på kr 1,53 mrd. Forbruket utgjør 59 % av årets budsjetterte investeringsutgifter, som er på totalt kr 2,58 mrd. Tilsvarende er det regnskapsført kr 1,38 mrd. (56 %) av årets budsjetterte investeringsinntekter på totalt kr 2,47 mrd.

I 2. tertial er det foreslått en reduksjon av investeringsutgiftene på kr 5,8 mill. Nye prosjekter og kostnadsøkninger på eksisterende prosjekter utgjør en økning på kr 256 mill., hvorav verdsettelsen av Østre Havn på kr 171,3 mill. utgjør en vesentlig del av beløpet. Blant endringene som foreslås, er en styrking på kr 50,5 mill. til boligformål. Boliger er et prioritert område i tertialen, og midlene går til kommunale boliger og boliger til flyktningformål. Samtidig er det mange prosjekter som har redusert framdrift, og investeringsutgiftene nedjusteres med til sammen kr 224,8 mill. Reduksjonen på kr 36 mill. i utlån til Stavanger utvikling bidrar til at investeringsutgiftene totalt sett nedjusteres.

Gitt den økonomiske situasjonen til kommunen og det høye investeringsnivået, er det fortsatt ikke funnet rom for å innarbeide alle nye behov og prosjekter som ikke er startet opp fra 1. tertial.

Investeringsinntektene reduseres med 113,9 mill., hvorav bruk av lån reduseres med kr 77,7 mill. Mange prosjekter har redusert framdrift, som reduserer forventet kompensasjon fra merverdiavgift med kr 40,3 mill. Redusert framdrift i prosjekter som blant annet *Urban sjøfront*, *Bymiljøpakken* og *Byggemodning Madla/Revheim* bidrar også til å redusere tilskudd fra andre med kr 39,5 mill., da disse prosjektene også har en inntektsside. Kommunen får også økte inntekter fra salg av aksjer og andeler på til sammen kr 6 mill. fra oppgjøret for Østre Havn (kr 5,5 mill.) og salget av aksjene til Lervigskvartalet Butikkeiendom AS (kr 0,5 mill.). Vederlaget for salget av aksjene til Lervig Butikkeiendom AS baseres på en verdi på kr 38 mill. Stavanger kommune har også gitt lån til Lervigskvartalet Butikkeiendom AS. Gjelden vil innfris med kr 37,5 mill. gjennom mottak av avdrag på utlån av egne midler, i forbindelse med overdragelsen av aksjene til ny eier.

Nye prosjekter

Det foreslås å budsjettjustere kr 230 mill. i nye prosjekter i 2. tertialrapport. Grunnen til at beløpet for nye prosjekter er så høyt, er knyttet til avtalen om Østre Havn og overføringen til havnekassen. Dette prosjektet bidrar til å øke nivået med sin verdsettelse på kr 171,3 mill. Utover dette er Askje kirke er tildelt tilskudd fra kirkebevaringsfondet til lynavleder, Stokka sykehjem har behov for strakstiltak knyttet til sitt nedkjølingsskap og det er behov for midler på kr 16 mill. til å istandsette boligene i Hjalmar Johansens gate. Det omprioriteres også midler fra Vaulen skole til et nytt prosjekt for å starte på ny prosjektutvikling for skolen. I tillegg finansieres kjøpet av Øyane sykehjem på kr 37 mill. Det startes også forprosjektering av utbedringer ved sykehjemmet. Disse nye prosjektene er vurdert å være av en slik karakter at de må innarbeides nå i 2. tertial.

Endret ramme på vedtatte prosjekter

Behovet for boliger er stort og ventelisten for kommunale boliger er lang. For å redusere boligkøen og opprettholde kjøpshastigheten, økes budsjettet for kommunale boliger med kr 25 mill. Det er flere prosjekter som ferdigstilles i 2024 som vil gå med mindre merforbruk, blant annet *Gunnar Warebergs gate brukereid bofelleskap* og *Infrastruktur Lundsneset friområde*. Det er også noen prosjekter som ikke prioriteres og hvor midlene trekkes tilbake, blant annet *Furras gate* og *Verkskata*. Til sammen budsjettjusteres det for kr 26 mill. knyttet til prosjekter med endringer i vedtatt ramme.

Budsjettjusteringer som følge av prosjektets finansielle framdrift

Det foreslås budsjettjusteringer som følge av tidsforskyvninger og endret framdrift for prosjekter som pågår over flere år. Til sammen reduseres investeringsutgiftene med kr 224,8 mill. som følge av redusert framdrift på prosjekter.

Overføring mellom drift og investering

Justeringer mellom drift og investering utgjør til sammen kr 1 mill. i reduksjon av investeringsbudsjettet. I forbindelse med oppgjøret knyttet til Østre Havn og overføringen til havnekassen blir kr 165,8 mill. overført fra drift til investering. I tillegg reduseres nivået på overføringene med kr 56,7 mill. som følge av økt behov for midler i drift. Investeringsbudsjettet styrkes dermed med kr 108,1 mill. ved overføring fra drift til investering.

Låneportefølje og likviditetsforvaltning

Netto kapitalutgifter

På rentemøtet i september vedtok Norges Bank å fortsatt holde styringsrenten uendret på 4,5 %. Slik utsiktene og risikobildet vurderes i [Pengepolitisk rapport 3/24](#) vil styringsrenten trolig holdes på dette nivået ut året.

Pengemarkedsrenten (3 måneders NIBOR) var i snitt på ca. 4,7 % i 2. tertial 2024 (4,2 % i 2023). Netto kapitalutgifter er i bystyrets [sak 57/2024 Tertialrapport per 30.04.2024](#) budsjettert til kr 626,2 mill. i 2024, basert på en gjennomsnittlig pengemarkedsrente på om lag 4,7 %. Stavanger kommune har en fastrenteandel på rundt 65 %, noe som bidrar til å redusere effekten av renteendringer. Netto kapitalkostnader justeres for økte renteinntekter på rentebærende papirer og reduserte kalkulatoriske renteinntekter fra selvkostområdene. Samlet gir dette ingen netto effekt.

Låneporteføljen

I henhold til bystyrets vedtak i [sak 63/2023 Årsbudsjett 2024 og Handlings- og økonomiplan 2024-2027](#) samt [sak 57/2024 Tertialrapport per 30.04.2024](#) er det budsjettert med følgende lånerammer i 2024:

- Kr 1221,9 mill. til finansiering av egne investeringer
- Kr 500 mill. i startlån til videre utlån
- Kr 101 mill. i låneramme Stavanger utvikling KF
- Kr 20,6 mill. til Lervigskvartalet Butikkeiendom AS

Brutto lånegjeld per 31.12.2023	12 357
Låneopptak 2024	
Obligasjonslån, 15 års fastrente	700
Startlån, Husbanken	500
Avdrag	
Betalte avdrag 01.01-31.08	95
Avsatte avdrag 01.01-31.08	282
Brutto lånegjeld per 31.08.2024	13 180

Tabell 6 Status gjeld og avdrag per 2. tertial. Tall i millioner kroner.

Av kommunekassens låneramme på kr 1221,9 mill. for investeringslån, er det foretatt låneopptak på kr 700 mill.

Lånerammen for videreutlån foreslås redusert med kr 36 mill. til videreutlån til Stavanger utvikling KF. Utlånet til Lervigskvartalet Butikkeiendom skal finansieres av kommunens egne midler, og lånerammen for videreutlån reduseres derfor med ytterligere kr 20,6 mill. til Lervigskvartalet Butikkeiendom AS, samlet reduksjon blir kr 56,6 mill.

Det er også budsjettert med en låneramme for startlån til personer med langvarige problemer med å få lån i vanlig bank til å kjøpe eller tilpasse egen bolig på kr 500 mill. Hele låneopptaket er foretatt per 2. tertial 2024.

Startlån til førstegangsetablerere

Kommunal- og distriktsdepartementet sendte 6. mai 2024 forslag til endring i forskrift om lån fra Husbanken (FOR-2019-11-18-1546) på høring. Departementet foreslår at Husbanken gjennom forsøk kan gjøre avvik fra reglene i forskrift om lån fra Husbanken for startlån, dette innebærer å kunne tilby startlån til unge og førstegangsetablerere. Bakgrunnen for forslaget er Stortingets vedtak om å inkludere startlån i forsøkshjemmelen i forskriften, jf. vedtak 94 til Innst. 2 S (2023-2024) for statsbudsjettet 2024. Innretningen på ordningen er fortsatt under arbeid. For å være klar for eventuell deltakelse i ordningen foreslås det økt opptak av startlån i Husbanken til førstegangsetablerere med inntil kr 100 mill.

Verdiskapning

I kapittel 6 i [kommunens finansreglement](#) vedtatt av kommunestyret 24. april 2023 framgår det at: «Langsiktige finansielle aktiva er den delen av kommunens finansielle eiendeler som i henhold til foreliggende prognoser, budsjetter og planer, ikke skal benyttes til drift, investering eller nedbetaling av gjeld de neste 48 måneder.»

Finansporteføljen til Stavanger kommune hadde en avkastning for 2. tertial 2024 på 2,3 %. Referanseindeksen er opp 3,36 % for 2. tertial.

Beskrivelser	1. tertial 2024	2. tertial 2024	2023
Endring urealisert tap/gevinst	7,3	2,3	-49,4
Realisert gevinst	0,8	-0,1	2,6
Direkte avkastning	16,6	15,1	42,1
Sum	24,7	17,3	-4,7

Tabell 7 Verdiskapning. Tall i millioner kroner.

Stresstest og avvik fra finansreglementet

I henhold til finansreglementet gjennomføres en stresstest for å beregne porteføljens mulige tapsrisiko og størrelsen på kursreguleringsfondet. Stresstesten viser en mulig tapsrisiko på porteføljen på kr 70,6 mill. Kursreguleringsfondet er på kr 150,7 mill. og er tilstrekkelig til å dekke et mulig tap per 2. tertial 2024. Det er ikke observert noe avvik fra finansreglementets rammer ved utgangen av 2. tertial 2024.

Kommunale foretak og selskap

Stavanger utvikling KF

I *Handlings og økonomiplan 2024-2027* budsjetterte foretaket med et resultat på kr 1,3 mill. i 2024. I 1. tertialrapport ble dette nedjustert til kr -5,3 mill. I 2. tertialrapport foreslås resultatet oppjustert, til kr 0,9 mill.

Hovedlinjer i nytt budsjettforslag framgår av tabell 8.

Beskrivelse	Budsjett	Forslag til budsjettendring	Forslag til justert budsjett 2. tertial
Driftsinntekter	-55 100	-1 200	-56 300
Driftskostnader	56 800		56 800
Driftsresultat	1 700	1 200	500
Netto finansposter	3 600	-5 000	-1 400
Ordinært resultat	5 300	-6 200	-900

Tabell 8 Stavanger utvikling KF. Tall i tusen kroner.

Det foreslås budsjettendringer som følge av endringer i forutsetningene knyttet til driftsinntekter og finansposter. Samlede driftsinntekter ved utgangen av året forventes å utgjøre kr 56,3 mill. som er kr 1,2 mill. høyere enn budsjettert. Økningen skyldes nye avtaler som er inngått.

Som følge av lavere låneopptak i 2023 enn forutsatt under utarbeidelsen av budsjettet, er det behov for å redusere renter knyttet til lån med kr 5,3 mill., med tilsvarende reduksjon av renter som skal aktiveres i balansen. I tillegg foreslås det å budsjettere kr 5 mill. i renteinntekter som til og med budsjettåret 2023 var budsjettert i bykassen.

Foretakets største utgifter relaterer seg til investeringer. Midlene fordeles i hovedsak til utbygging av overordnet infrastruktur i områdene Jåttåvågen og Atlanteren, gjennomføring av trafiksikkerhetsprosjekter i Hillevåg/Sandvikveien og strategiske kjøp.

I 2024 er det budsjettert med kr 180 mill. i brutto investeringer. Investeringene finansieres med refusjoner (kr 79 mill.) og låneopptak (kr 101 mill.). En gjennomgang av investeringsprosjekter per 31. august viser at en del av budsjetterte utgifter blir forskjøvet fra 2024 til 2025, samtidig som refusjoner og anleggsbidrag blir noe høyere enn forutsatt. Dermed foreslås det å redusere årets brutto investeringsbudsjett til kr 150 mill. og øke budsjetterte refusjoner til kr 85 mill. Som følge av disse endringene reduseres årets låneramme til kr 65 mill.

Det foreslås ikke endringer i fastsatt utbyttekrav på kr 5 mill. i 2024. Bruk av egenkapital etter foreslåtte budsjettjusteringer utgjør kr 4,1 mill. i 2024.

Stavanger Parkeringsselskap KF

Stavanger Parkeringsselskap KF har i årsbudsjett for 2024 lagt til grunn driftsinntekter på kr 117,6 mill. og driftsutgifter på kr 98,2 mill. I tillegg er det budsjettert med netto finansutgifter på kr 1,3 mill. som gir et årsresultat på kr 18,1 mill. Det er lagt til grunn et eieruttak fra foretaket på kr 18 mill. Per 2. tertialrapport foreslås det ingen budsjettendringer.

Parkeringsbelegget har en akkumulert endring på 5,2 % mot samme tid i fjor. P-Jorenholmen har høyest dekningsbidrag på 21,9 %. Økte inntekter på parkeringshusene i forhold til 2023 er på 10 %. De gode resultatene forklares blant annet av økt innenlandsturisme og flere utenlandske turister.

Per 2. tertial er driftsinntektene på kr 79,9 mill., driftsutgiftene på kr 60,0 mill. og netto finansutgifter på kr 0,013 mill. som gir et samlet resultat på kr 19,9 mill. som er om lag kr 7 mill. over budsjett. Grunnen til at resultatet er vesentlig bedre enn budsjett, er at betydelige budsjetterte kostnader knyttet til vedlikehold og andre budsjetterte driftskostnader, vil påløpe senere på året.

Grunnet fortetting i aksen Kannik-Bjergsted, forventes det økt parkeringsbelegg i parkeringshusene St. Olav og Jernbanen, som antas vil gi økt omsetning fra andre halvår i 2024. Dette vil kunne forbedre foretakets årsresultat.

Foretakets datterselskap leverer på budsjett, har god vekst i kundemassen og oppgis å være godt rigget for videre vekst.

Stavangerregionen Havn IKS

Stavanger kommunestyre godkjente den 19. juni 2023 [forslag til ny selskapsavtale, sak 24/2023](#), med tilhørende tilleggsavtale for Stavangerregionen Havn IKS. Tilleggsavtalen gir Stavanger kommune rett til å ta ut Østre Havn fra Stavangerregionen Havn IKS, mot en redusert eierandel. Østre Havn omfatter området fra Skansekaaien til Bekhuskaaien. Formålet med uttaket er både å justere eierandelene eierne imellom og å tilrettelegge for utvikling av Østre Havn. Stavanger bystyre behandlet den 17. juni 2024 [sak 63/24 - Utskilling av Østre havn til egen havnekassee og godkjenning av driftsavtale](#). I den aktuelle saken vedtok bystyret å tiltre rettighetene i tilleggsavtalen, og ta ut Østre Havn gjennom å etablere en egen havnekassee i Stavanger kommune. Bystyret godkjente videre en driftsavtale mellom Stavanger kommune og Stavangerregionen Havn IKS, som innebærer at selskapet fortsatt vil drifte Østre Havn mot at det betales leie til havnekassen.

Representantskapet i Stavangerregionen Havn IKS fattet vedtak den 4. september 2024 om utdeling av Østre Havn til en egen havnekassee i Stavanger kommune. I vedtaket er det lagt til grunn at utdelingen gis virkning fra 1. oktober 2024. I rapporten per 2. tertial 2024 er det foreslått å justere budsjettet tilsvarende planlagt bokføring av utdelingen av Østre Havn til havnekassen i Stavanger kommune. Det er

videre foreslått å budsjettere med at Stavangerregionen Havn IKS skal betale leie for disponeringen av Østre Havn i perioden 1. oktober til 31. desember 2024. Dette utgjør en inntekt på kr 0,5 mill. i havnekassen. Det vises for øvrig til linjetekster knyttet til overdragelsen av Østre Havn.

Finansiell risiko knyttet til utlån, garantier og selskap

Kommuner skal ha en sunn og langsiktig økonomiforvaltning, samt en finans- og gjeldsforvaltning som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko. Kommuneloven stiller krav til kommuners rapportering om økonomisk stilling, utvikling og finansiell risiko. Dette omfatter også kommunens økonomiske forpliktelser og risiko overfor andre i form av blant annet startlån og andre utlån, kommunale garantier og kommunens strategiske eierskap.

Husbanken gir lån til kommuner for videre utlån av startlån, slik at personer med langvarige finansieringsutfordringer kan skaffe seg og beholde en egnet bolig. Stavanger kommune hadde per 31. august 2024 totalt kr 3 639 mill. i startlån. Det er i henhold til vedtatt låneramme for startlån i 2024, gjennomført låneopptak på kr 500 mill. per 2. tertial. Kommunedirektøren tilrår videre en økning i lånerammen for 2024 på inntil kr 100 mill. knyttet til et forsøk der målgruppen for startlån utvides til førstegangsetablerere. Rammene for forsøksordningen vil avklares i løpet av høsten 2024. Forslaget om økt låneramme har til hensikt å muliggjøre at Stavanger kommune kan delta i forsøket.

Det har vært en vesentlig økning i startlån de senere årene. Tapsrisikoen vurderes løpende, blant annet som grunnlag for avsetninger for håndtering av framtidige tap. Tap på startlån har historisk vært svært lave og tapsrisikoen knyttet til gjeldende utlånsportefølje anses fortsatt som lav per 31. august 2024. Dersom Stavanger kommune tar del i pilotprosjektet som åpner opp for at førstegangsetablerere kan motta startlån, må tapsrisikoen knyttet til disse utlånene følges opp særskilt. Førstegangsetablerere har også tidligere vært berettiget for startlån, før denne muligheten ble lukket gjennom en forskriftsendring. Historiske data viser at det også har vært lave tap knyttet til denne målgruppen.

Kommuner kan stille garantier for virksomhet som drives av andre, hvis garantiene ikke innebærer en vesentlig økonomisk risiko eller stilles for næringsvirksomhet. Kommuneloven med forskrifter stiller strenge krav til risikovurderingene som skal foretas før det fattes garantivedtak. Stavanger kommunes garantiforpliktelser per 31. desember 2023 var kr 2092 mill. Garantiforpliktelsene nedkvikteres planmessig i takt med nedbetalingen av tilhørende gjeld. Det er i tillegg bortfalt et garantiansvar på kr 8,9 mill. i 2024. Risikoen knyttet til gjeldende garantiportefølje anses som lav per 31. august 2024.

Garantien overfor Ferde AS som var på kr 1875 mill. per 31. desember 2023, er den desidert største garantiforpliktelsen. Vegdirektoratet fattet nytt takstvedtak for rv. 13 Ryfast våren 2024. Formålet med takst- og rabattendringen var å sikre nedbetaling av prosjektet over 20 år som forutsatt. Takstvedtaket bidro derigjennom til å redusere risikoen for garantistene. Stortinget har bedt regjeringen gjennomgå bompengeprojektet Ryfast, og snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak som vil redusere bompengebelastningen for pendlere. Endringer i takst- og innkrevingsopplegget kan øke risikoen for garantistene. I løpet av 2. tertial har det derfor vært en dialog mellom Samferdselsdepartementet og garantistene om mulige tiltak for å redusere bompengebelastningen. Det vises i den forbindelse til [sak 148/24 Rv. 13 Ryfast- Takst- og innkrevingsopplegg](#) behandlet av formannskapet 19. september 2024.

Stavanger kommune har videre et strategisk eierskap i et stort antall selskap. Kommunens finansielle risiko overfor selskapene er blant annet knyttet til framtidig kapitalbehov, nivå på utdeling av utbytte og garantiforpliktelser som følger av selskapenes ansvarsform. Det er per 31. august 2024 ikke registrert en vesentlig endring i risiko knyttet til kommunens strategiske eierskap. Marin Energi Testsenter AS informerte aksjonærene våren 2024 om at det var et behov for å få tilført mer kapital for å sikre

grunnlaget for fortsatt drift. Stavanger kommune har en aksjeandel på 11,2 % i selskapet. Stavanger formannskap vedtok den 13. juni 2024 at det ikke er ønskelig å delta i en kapitalforhøyelse i selskapet. Selskapets situasjon er forutsatt uavklart per 31. august 2024.

Organisasjon og utvikling

Innledning

Kommunen jobber bredt med kompetanse for å kunne møte de utfordringene vi står i; økende sykefravær, effektiviserings- og omstillingsbehov samt en økt digital utvikling. Både ansatte og ledere er motiverte for å lære mer. Interessen for stipend til etter- og videreutdanning og bachelor er høy, støtte til flere doktorgradsstipendiater er på plass – og kommunens lederutviklingsprogram har fått en god start. Kommunen legger ned mye innsats for å få ned sykefraværet og øke andelen heltidsansatte. Prosjektet heltidskultur viser gode resultater, med flere heltidsansatte innen helse og velferd, og mindre behov for sommervikarer.

Ta i bruk, videreutvikle og beholde kompetanse

Kompetanseutvikling

I 2. tertial ble første samling av *Ledelse i praksis* gjennomført med 52 deltakende ledere. Samlingen hadde tittelen *Lavere sykefravær – Ja takk!* Høstens samlinger ble også åpnet for påmelding.

En enklere og mer brukervennlig versjon av malen for medarbeidersamtalen er nå publisert. Malen er i større grad knyttet til blant annet 10-FAKTOR og kompetanse.

Ledelsesutvikling

Rammeverk for ledelsesutvikling skal bidra til å systematisere kommunens satsing på ledelse, og består av tre innsatsområder; individuell lederutvikling, ledelsesfordypning og ledergruppeutvikling.

I 2. tertial har 13 deltakere deltatt i en pilot for individuell lederutvikling for nye ledere. Evalueringen i etterkant viste at dette formatet har den faglige kvaliteten til å kunne rulles ut i organisasjonen. Et nytt kull starter opp i september. Det ble også gjennomført kurs i ulike tema i ledelsesfordypning. Disse gjentas og utvides til høsten.

Rekruttere kompetente arbeidstakere

Tilgangen på kvalifisert personell har i hovedsak vært stabil, men begrenset, for de fleste tjenesteområdene siden 1. tertial. Arbeidsledigheten er lav, og konkurransen om arbeidskraft er høy.

Kommunen satser aktivt på omdømmebygging i rekrutteringsøyemed, blant annet gjennom deltakelse på ulike karrieredager. Flere tjenesteområder har vært til stede på yrkesmesser og karrieredager lokalt, samt gjennomført rekrutteringskampanjer på sosiale medier. I mai deltok Stavanger kommune på *Fabelaktig fredag*, en messe for arbeidsinkludering. Ved studiestart i august var kommunen også til stede på *Mulighetsmessen* under fadderfestivalen på Ullandhaug.

Våren 2024 ble det arrangert digitale samlinger for ledere i flere tjenesteområder, med fordypning i ulike temaer innen rekruttering. Videre planlegges flere kurs innen rekruttering som en del av ledernetverket *Ledelse i praksis*, inkludert et kurs i desember om kompetansebehov, jobbanalyse og annonsering.

Øke arbeidsdeltakelsen

Heltidskultur

Konkrete mål for arbeidet med heltidskultur i Stavanger kommune er fastsatt i [Plan for heltidskultur 2022-2034](#). Ved utgangen av august var heltidsandelen for fast ansatte 71,7 prosent i kommunen samlet, og 52,5 prosent i tjenesteområdet helse og velferd. Dette er en økning på henholdsvis 2,2 prosentpoeng og 3,3 prosentpoeng fra 2. tertial 2023. Siden plan for heltidskultur ble vedtatt i 2021 har heltidsandelen økt med 5,2 prosentpoeng i kommunen samlet, og 7,4 prosentpoeng i helse og velferd.

Åtte piloter startet opp i helse og velferd i 2023. I begynnelsen av 2024 ble to nye virksomheter koblet på, mens to allerede etablerte piloter utvidet satsingen fra én avdeling til hele virksomheten. Ved utgangen av 2. tertial kobler også Stavanger legevakt seg på prosjektet - samtidig med akutthelsetjenesten i Kristiansand. Det planlegges nå et samarbeid på tvers av kommunene.

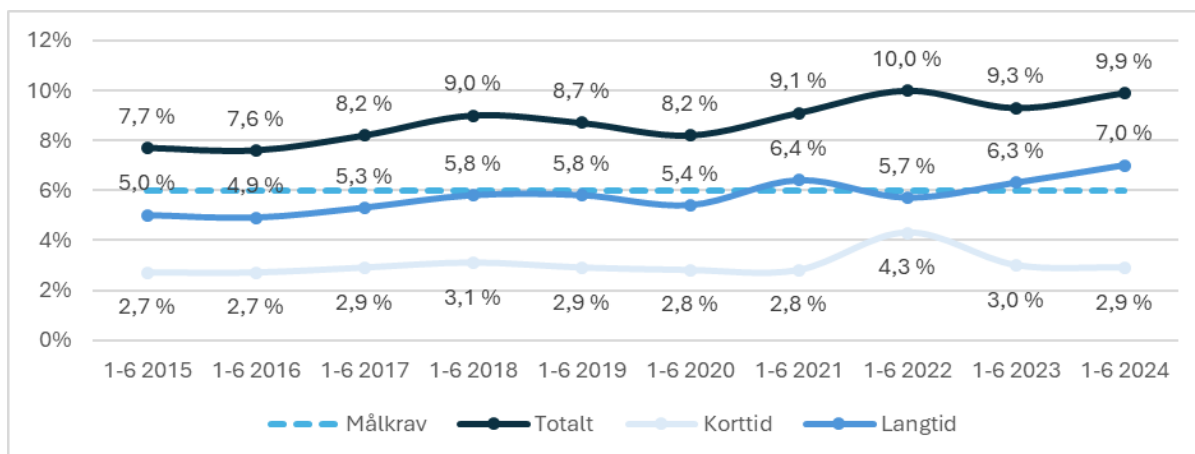
I 2. tertial har de nye pilotene kartlagt avdelingenes aktiviteter, arbeidsprosesser og kompetanse- og bemanningsbehov. Kartleggingen gir grunnlag for nye bemanningsplaner, med arbeidstidsordninger som gir økt heltidsandel.

Flere av pilotene som hadde oppstart i begynnelsen av 2023, og som har innført nye arbeidstidsordninger og turnuser, har gitt tilbakemelding om at den nye organiseringen av arbeidstiden var positiv for ferieavviklingen sommeren 2024. Vaktene var enklere å dekke, og det var mindre behov for sommervikarer. Dette ga mer kontinuerlige tjenester, noe som opplevdes positivt for både brukere og ansatte.

Sykefravær

I tidligere tertialrapporter er det brukt tall per tertial for å framstille sykefraværet. For at kommunen lettere skal kunne sammenligne seg med andre ASSS-kommuner vil det heretter benyttes kvartalstall. Per 2. kvartal var det samlede sykefraværet i kommunen på 9,9 prosent, det vil si en økning på 0,6 prosentpoeng fra samme periode i fjor. Langtidssykefraværet (over 16 dager) var 7,0 prosent, og har i løpet av de siste 10 årene aldri vært høyere. Korttidsfraværet var hittil per juni 2,9 prosent, og har holdt seg stabilt. Økningen i sykefraværet fra 2023 til 2024 følger samme trend som sammenlignbare ASSS-kommuner.

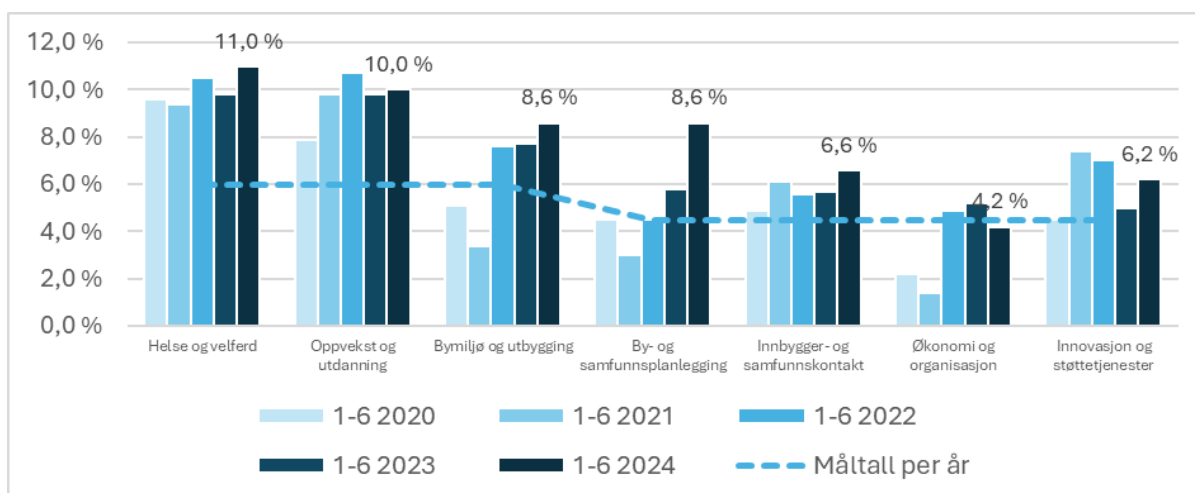
Tertialrapport per 31.08.2024

Figur 1 Sykefravær Stavanger kommune samlet hittil per juni i perioden 2015-2024

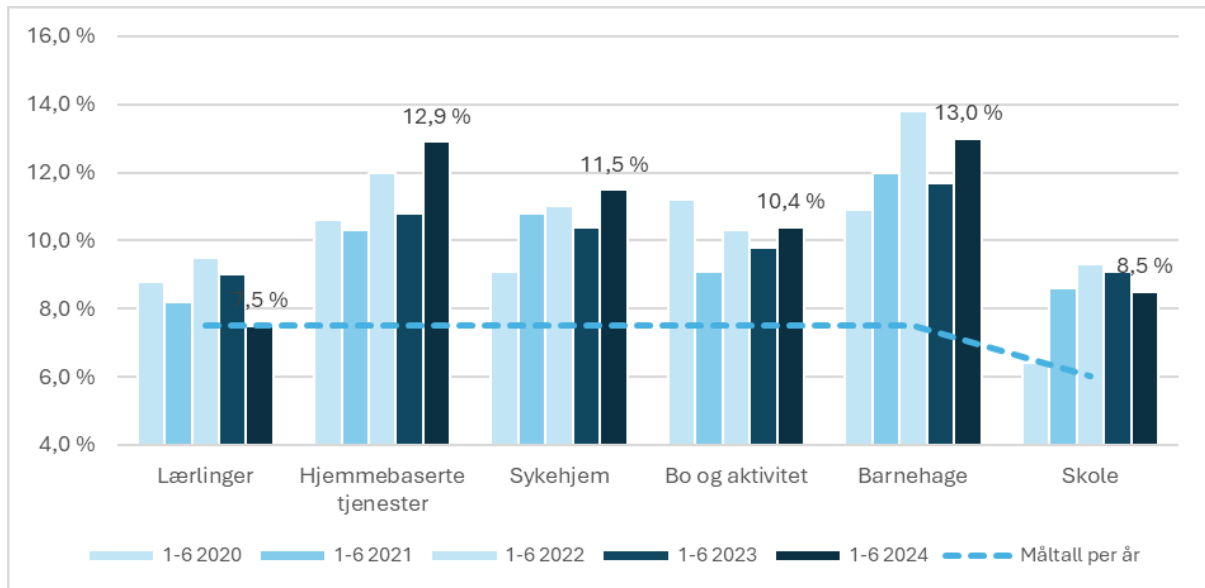
Omtrent to tredjedeler av alle legemeldte tapte dagsverk i offentlig sektor i Stavanger (kommune, fylkeskommune og foretak), skyldes diagnosegruppene psykiske lidelser, muskel- / skjelettlidelser og allmenne / uspesifiserte lidelser. Psykiske lidelser er den største diagnosegruppen.

Figur 2 viser sykefravær fordelt på tjenesteområdene per juni for årene 2020-2024. Alle tjenesteområdene har hatt en økning i sykefraværet de siste fem årene. Seks av syv tjenesteområder har også en økning i fraværet siden samme periode i fjor.

Figur 2 Sykefravær hittil per juni i perioden 2020-2024 per tjenesteområde

Figuren under viser sykefravær for de største virksomhetsområdene, samt lærlinger. Lærlinger har en nedgang i sykefraværet sammenlignet med tidligere perioder. For hjemmebaserte tjenester og sykehjem er sykefraværet stigende, mens for bofelleskapene er utviklingen stabil. På barnehageområdet er sykefraværet høyt sammenliknet med tidligere år. 2022 var et unntaksår, med høyt korttidsfravær som følge av koronapandemien. Langtidsfraværet i barnehagene er høyere hittil i 2024 enn tidligere år, mens skolene har lavere sykefravær sammenlignet med samme periode i 2023. Langtidsfraværet innen skole er også lavere enn i fjor.

Figur 3 Sykefravær hittil i år per juni måned for perioden 2020-2024 for lærlinger og de største virksomhetsområdene

Forsterket sykefraværssatsing

I 2019 startet kommunen opp et sykefraværssatsingsprosjekt. De virksomhetene som deltok i prosjektet, kan fortsatt vise til lave fraværstall. Med utgangspunkt i erfaringene fra sykefraværssatsingsprosjektet ble en ny sykefraværssatsing startet opp i april 2023. Satsingen retter seg mot utvalgte barnehager og sykehjem.

Resultatene så langt i satsingsarbeidet er sammensatte. For barnehagene som deltar i satsingen viste 1. tertialrapport en nedgang i sykefraværet sammenlignet med før oppstart. I 1. halvår 2024 økte fraværet for disse virksomhetene med 1 prosentpoeng sammenlignet med samme periode i fjor. Økningen er knyttet til langtidsfraværet. Øvrige barnehager økte fraværet med 0,1 prosentpoeng. Flere saker knyttet til fravær over maksdato for sykepenger har blitt løst i virksomhetene som deltar i satsingen, og det er en tydelig nedgang på 1,7 prosentpoeng i dette fraværet. Sykefravær over maksdato for sykepenger overskrider den lovbestemte perioden på ett år for rett til sykepenger, og er ikke inkludert i det samlede sykefraværet.

Satsingen på sykehjemsområdet, hvor Nav arbeidslivssenter bistår, viste i 1. tertialrapport et høyere fravær enn før oppstart av satsingen. Per 1. halvår 2024 hadde virksomhetene i satsingen imidlertid en nedgang på 0,7 prosentpoeng fra samme periode i fjor. Dette skyldes hovedsakelig en reduksjon i langtidsfraværet. Øvrige sykehjem viser samtidig en økning i samlet sykefravær på 1,7 prosentpoeng. Fravær over maksdato for sykepenger er lavt sammenlignet med barnehageområdet.

Den forsterkede sykefraværssatsingen innen utvalgte barnehager og sykehjem, viser en sammensatt utvikling som må analyseres nærmere for å identifisere ulike faktorer som kan påvirke fraværet. Det jobbes kontinuerlig med erfaringsutveksling og læring i sykefraværssatsingen.

Utvikle bedre måter å jobbe på

Innovasjon

Som et ledd i å utvikle bedre måter å jobbe på, har det blitt arrangert introduksjonskurs i Copilot for Microsoft 365. Tre kurs har blitt gjennomført med fulle deltakerlister, 90 deltakere. Det er stor interesse for å ta i bruk nye verktøy innen KI og generativ KI, og det er satt i gang et arbeid med å kartlegge arbeidsoppgaver og prosesser som kan forbedres og effektiviseres. Kommunedirektøren vil vurdere å gjennomføre flere kurs i bruk av kunstig intelligens (KI).

EU-prosjektet NEB-STAR

Det treårige EU-prosjektet [NEB-STAR](#) (New European Bauhaus – Stavanger) er over halvveis i prosjektløpet. Vår og sommer 2024 har gått med til EU-rapportering og evaluering fra prosjektoffiser (PO). Stavanger kommune og DOGA (Design og arkitektur Norge) har startet en innovasjonsprosess på tvers av NEB-STAR prosjektet for å koble læring, sluttleveranser og mål tettere sammen slik at partnernes bidrag kan dra nytte alt som foregår i prosjektet.

Prosjektet har i denne perioden:

- Engasjert kunstner til å se på nye samarbeidsmodeller, forretningsmodeller og prosesser for å utforske kunstnerisk kompetanse i byutvikling og innovasjonsprosesser.
- Gjennomført 3-dagers workshop i Pedersgata med byutviklere fra TU Delft og Utrecht sammen med innbyggere, fagpersoner, næringsliv og academia.
- Skrevet inn metoder, prosess og verktøy som et av de strategiske grepene i klimakontraktene (Net Zero Cities).
- Gjennomført en mulighetsstudie for Våland Sør med studenter fra TU Delft.
- Gjennomført kvikktest på Site 4016/Åsen.
- Inngått avtale med NTNU om samarbeid mellom 65 masterstudenter på arkitektur og Hillevågsplanen. Disse kommer til Stavanger i september.
- Gjennomført et NEB-Facility møte for lokale partnere og interessenter.
- Utformet en CDE-strategi (kommunikasjon, spredning og nytteverdi).

Digitalisering

Nytt sak-arkivsystem

Ny sak- og arkivløsning er et stort og viktig anskaffelses- og digitaliseringsprosjekt som berører alle tjenesteområdene i kommunen, og som vil påvirke videre digitalisering. I perioden har prosjektgruppen utført grundige evalueringer av tre leverandørers tilbud. Kommunen har signert avtale med Sikri om produktet Elements. Det nye produktet vil sikre kommunen en moderne og sømløs løsning, som vil bidra til stabil og effektiv drift gjennom kontinuerlig utvikling.

Ny ERP-løsning

I løpet av 2. tertial har prosjektet bearbeidet innspillene fra leverandørmarkedet etter høringen av anbudsdokumentene. Prosjektet har også hatt ekstern juridisk gjennomgang av dokumentene for kvalitetssikring. Konkurransen er nå kunngjort og kommunen venter på tilbud fra potensielle

leverandører. Evaluering, demomøter, og forhandlinger skal gjennomføres i løpet av høsten 2024 og vinteren 2025. Kommunen tar sikte på å tildele kontrakt i februar 2025.

Datasjøl, lavkode og Min side

Disse tre prosjektene bidrar til å skape fart og styrke i digitalisering av tjenestene til kommunen. *Lavkode* teamet er med på å effektivisere og automatisere interne prosesser. *Min side* er den digitale brukerflaten som treffer innbyggerne og som forenkler dialogen med kommunen. *Datasjøl* sammenstiller og klargjør data for analyse og presentasjon, og er et viktig bidrag i synliggjøringen av gevinstene av prioriterte tiltak.

Alle prosjektene bygger opp under omstillingsarbeidet i Stavanger kommune, spesielt kommunedirektørens tiltak som gjelder arbeidsprosesser.

For 2. tertial kan leveranse av løsning for behovsprøvd gratis skolemat trekkes frem som et eksempel på hvordan de agile prosjektteamene løser ulike behov i en sammensatt problemstilling på en kostnadseffektiv måte. Innbyggerne trenger en enkel måte å bestille skolemat på, ansatte skal bruke minst mulig tid på saksbehandling og planlegging av produksjon, og det trengs presentasjon/analyse av dataene for å se hvordan tiltaket fungerer. Løsningen sørger også for beskyttelse av sensitiv informasjon og datautveksling.

Andre leveranser fra prosjektene i 2. tertial har vært digital planportal, integrasjon Min side og Aktiv kommune, databank for næringsavdeling og oppgavedashboard for ledere. I tillegg til prosjektet logistikk og flåtestyring med oversikt over kommunens kjøretøy, og bidratt i ekstern leveranse, sammen med regnskap og lønn, av refusjonsløsning for Ryfylke IKS sin satsing på gratis kollektivtransport for ungdom.

Logistikk og flåtestyring

Prosjektet Logistikk og flåtestyring har som mål å gi god oversikt, administrasjon, drift og effektiv bruk av kommunens kjøretøy og lager. I løpet av våren 2024 er det utviklet og publisert en overordnet oversikt over kommunens kjøretøy. Denne bidrar til god kontroll, enkel administrasjon og rapportering på kommunens kjøretøy. Prosjektet er i gang med å samle data fra kjøretøy med sporingsenheter installert, og utvikle et verktøy for å analysere kjøremønstre til disse kjøretøyene. Et slikt datagrunnlag vil bidra til datadrevet innsikt og nødvendig grunnlag for å jobbe videre med å optimalisere bruk av kommunens kjøretøy.

I løpet av våren er det gjennomført flere workshoper for å kartlegge hvordan vi jobber i dag og hva som er behovene. I tillegg har prosjektet vært i dialog med flere andre kommuner og leverandører for å få innsikt i hva som finnes av alternative løsninger. Innsikten brukes til utforming av et beslutningsgrunnlag med forslag til videre aktiviteter i prosjektet.

Regnskap og lønn

Salg av tjenester

I tråd med kommuneplanens samfunnsdel og satsningen på Stavanger kommune som regionmotor, har regnskap og lønn inngått nye avtaler om tjenestesalg. Avdelingen har i en årrekke levert

regnskapstjenester til kommunale foretak og flere interkommunale selskap, og i løpet av første halvår 2024 ble det tatt enda et skritt videre på denne veien med avtalen om komplett tjenesteleveranse til Ryfylke friluftsråd.

Ryfylke friluftsråd sin økonomi utgjør en ny type oppdrag for regnskap og lønn, noe som er med på å styrke avdelingen som en attraktiv arbeidsplass. Ryfylke friluftsråd får på sin side dra nytte av et kompetent fagmiljø som har større kjennskap til regnskapsføringsregler etter kommuneloven enn private regnskapsfirma har.

I forbindelse med gratis kollektivtransport i Stavanger i 2023, utviklet regnskap og lønn, sammen med gode ressurser fra andre avdelinger i tjenesteområdet, en løsning for å håndtere store mengder refusjoner på en heldigital og automatisert måte. Denne løsningen gjenbrukes nå mot et honorar i en tjenesteytelsesavtale med Ryfylke IKS. Løsningen skal brukes for å gjennomføre Ryfylkerådets vedtak om å finansiere ungdomskort for innbyggere over 15 år i Sauda, Suldal, Hjelmeland, Strand og Forsanddelen av Sandnes. Tilbudet starter opp i september 2024 og skal etter planen løpe ut 2025. Samarbeid og gjenbruk av slike løsninger er positivt, og kan være av strategisk betydning for videre samarbeid.

Også innenfor det nystartede innkrevingsfeltet pågår det salg av tjenester. Seksjonen selger foreløpig innkrevningstjenester til Stavanger kommunes egne selskap, men er også i positiv dialog om salg av tjenester til andre kommuner. Salg av tjenester bidrar til driftsinntekter for avdelingen.

Automatisering av arbeidsprosesser

Automatisering av arbeidsprosesser er et annet område som har vært prioritert i avdeling for regnskap og lønn. Hittil i 2024 er to konkrete arbeidsprosesser automatisert ved å ta i bruk robot i saksbehandlingen. Erfaringene er så langt positive og gir inspirasjon til videre automatisering- og effektivisering, noe som også gir en god inngang til arbeidet med å få på plass en ny ERP-løsning for Stavanger kommune.

Forskning

Koordinering og bistand i søknadsprosesser

Forskningsseksjonen har i perioden vært involvert i arbeidet med 25 forskningssøknader, og har på denne måten bidratt til at Stavanger kommunen får inn eksterne midler til forskning. Kommunen har dessuten fått innvilget to nye doktorgradsstipendiater gjennom Norges forskningsråds ordning for Offentlig sektor-ph.d. (OFFPHD). Sammen med de midlene Stavanger har fått tidligere, betyr det at kommunen har mottatt over 10 millioner statlige kroner gjennom OFFPHD. Per i dag har kommunen totalt fem stipendiater, disse er tatt opp på doktorgradsprogram ved Universitetet i Stavanger og VID vitenskapelige høyskole.

Oppfølging av forskningsstrategien

Forskningsseksjonen har utarbeidet forslag til tiltaksplan og forskningsprogram, som ledd i oppfølgingen av forskningsstrategien som ble vedtatt i 2023. Tiltaksplanen gir en samlet oversikt over virkemidlene i kommunens forskningsinnsats, mens forskningsprogrammet konkretiserer kommunens kunnskapsbehov innenfor de prioriterte forskningsområdene i strategien, klima og miljø, helse og demografi og

utenforskap. Seksjonen har i perioden kartlagt pågående og nylig avsluttede forskningsprosjekter, for å få en samlet oversikt over forskningsaktiviteten i de ulike tjenesteområdene.

Interkommunalt samarbeid om forskning

Stavanger kommune har videreført innsatsen som regionmotor i klyngesamarbeidet om helse- og omsorgsforskning i Sør-Rogaland. Dette arbeidet skjer innenfor rammen av Kommunenes samarbeidsarena for forskning (KSF), som jobber for å bedre samarbeidet om forskning og utdanning mellom kommuner og akademia. Pilotene, som er gjennomført i Vestland og i Sør-Rogaland, er vedtatt av KS som en varig struktur for interkommunalt samarbeid om forskning.

I statsbudsjettet for 2024 er det bevilget 150 millioner kroner for å styrke forskning og innovasjon i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Klyngen i Sør-Rogaland har i perioden gjennomført en samling for kommunene i Sør-Rogaland, Universitetet i Stavanger og VID vitenskapelige høyskole for å drøfte felles forskningsprosjekter. Denne samlingen har resultert i at det sendes to søknader på de utlyste midlene, der Stavanger kommune deltar sammen med Klepp og Sandnes foruten våre akademiske partnere.

Kommunale representanter i Norges forskningsråds referansegrupper

Stavanger kommune er også godt representert i Norges forskningsråds og Innovasjon Norges nasjonale referansegrupper for Horisont Europa. Referansegruppene skal bidra til å gi norske aktører tilgang til informasjon om utlysninger og kommende satsinger. Sommeren 2024 ble sammensetningen av referansegruppene fornyet, og Stavanger fikk inn representanter i to av disse elleve gruppene, og har. Kommunen har én representant i gruppen for helse og én i gruppen for kultur, kreativitet og inkluderende samfunn.

Bygge gode arbeidsfellesskap

Arbeidsmiljø og HMS

Informasjonstiltak ved alvorlige hendelser

Det er viktig med lav terskel for å melde alvorlige hendelser, også de som kan føre til senskader. En temaside på kommunens intranett gir informasjon om ivaretagelse av ansatte etter slike hendelser og leders meldeplikt til myndigheter og forsikring. Dette er også en del av HMS-opplæringen for ledere og verneombud.

Digital risikovurdering

En ny modul for risikovurderinger er tilgjengelig for ledere i Styringsplattformen. Den kan brukes for ulike risikokategorier, og det tilbys nettbasert innføring. Skreddersydde opplæringer er under utvikling. Det er igangsatt opplæringstiltak for den nye digitale løsningen.

Lovpålagt HMS-opplæring

I 2. tertial er det gjennomført ett HMS-kurs for ledere og ett arbeidsmiljøkurs for verneombud og arbeidsmiljøutvalg. Det er flere ledige plasser i 2. tertial enn i 1. tertial, noe som tyder på at kursene dekker opplæringsbehovet.

Framtidens arbeidsplasser

Prosjektet *Framtidens arbeidsplasser* er i ferd med å ferdigstilles. Kommunen har valgt et aktivitetsbasert arbeidsplasskonsept fordi dette vil gi en mer bærekraftig arealutnyttelse og bedre kontroll med kostnader knyttet til kontorlokaler. Det innføres en arealnorm som gir rammer for størrelsen på lokalene, i tillegg til at lokalene vil utformes etter en standard som enkelt kan endres ved behov.

Forslag til nytt arbeidsplasskonsept er utarbeidet på grunnlag av innsikt fra andre store organisasjoner som Statsbygg, NAV, Bergen kommune og Bærum kommune. Konseptet legges frem for administrativ og politisk behandling tidlig høst 2024.

Prøveprosjekt 6-timersdag

Prøveprosjektet med 6 timers dag (30 timers arbeidsuke) gjennomføres i Gullfaks barnehage. Prosjektet er gjennomført i barnehageåret 2023/24, og i sak [30/2024 Mulig avvikling av prøveprosjekt 6-timers dagen](#) ble det vedtatt at prøveprosjektet skal gjennomføres ut barnehageåret 2024/25.

Rammen til prøveprosjektet er kr 7,2 mill. i prosjektperioden. Finansieringen for 2024 til prøveprosjektet ble fjernet i *Handlings- og økonomiplan 2024–2027*, og det ble ikke funnet finansiering i 1. tertial ([sak 57/2024 Tertialrapport pr. 30.04.24](#)). I 2. tertial avsettes det kr 3,6 mill. til dette formålet, i tråd med forventede utgifter.

Virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitet

Innledning

Virksomhetsstyring er summen av kommunens aktiviteter for å sikre måloppnåelse, etterlevelse av lover og regler, forsvarlig tjenestekvalitet og ønsket utvikling.

I 2. tertial er det startet opp et fagnettverk for internkontroll, som skal gi råd i forbindelse med videreutvikling av kommunedirektørens internkontroll. Det er igangsatt opplæringstiltak for ledere på alle nivå i bruk av ny digital løsning for risikovurderinger i *Styringsplattformen*.

Antall meldte hendelser i avvik- og forbedringssystemet *Si ifra!* har økt med 9,2 prosent sammenlignet med samme periode i 2023. Flest hendelser er fortsatt knyttet til vold og trusler. Oppvekst og utdanning står for størstedelen av økningen.

Virksomhetsstyring

Stavanger kommune bruker *Styringsplattformen* som digital løsning for virksomhetsstyring. Systemet gir kommunedirektøren og kommunens ledere en helhetlig oversikt over sentrale styringsdata.

Styringsplattformen er under kontinuerlig utvikling og i 1. tertial ble det lansert en ny løsning for risikostyring. I 2. tertial har det vært fokus på implementeringen av denne, og det har blitt gjennomført en rekke opplæringer med ledere på alle nivå fra hele kommunen. Per utgangen av 2. tertial er det er påbegynt 107 risikovurderinger i systemet. Målet er at alle virksomheter skal ha gjennomført minst én risikovurdering i løpet av 2024. Det vil bli fulgt opp av kvalitet og internkontroll blant annet gjennom månedsrapportering og ledelsens gjennomgang.

Internkontroll

I 2. tertial er det blitt jobbet med nye rutiner og systemer for å videreutvikle administrasjonens helhetlige styringssystem for internkontroll. Det har vært fokus på å presisere felles minimumsforventninger til alle lederes arbeid med internkontroll, uavhengig av fagområde eller organisatorisk tilhørighet. I 2. tertial er det opprettet et fagnettverk på tvers av tjenesteområder som skal gi råd og innspill i arbeidet med helhetlig internkontroll. Fagnettverket er viktig for å sikre felles forståelse, se sammenhenger og dele beste praksis.

Internrevisjon

Kvalitet og internkontroll, i samarbeid med seksjon HMS, har planlagt å gjennomføre internrevisjon i fire virksomheter i løpet av året. I 2024 er det satt søkelys på virksomheter med utsendte arbeidstakere, det vil si ansatte som tilbringer en stor del av arbeidstiden utenfor eget arbeidssted. Dette kan skape utfordringer for lederes oppfølging av helse, miljø og sikkerhet (HMS). Utvalgte virksomheter i 2024 er:

- Kulturskolen (gjennomført 1. tertial)
- Skolehelsetjenesten (gjennomført 2. tertial)
- Hundvåg og Storhaug hjemmebaserte tjenester (planlagt 3. tertial)
- Renhold (planlagt 3. tertial)

Virksomhetene får tre måneders frist på å besvare pålegg og forbedringspunkter. Til nå viser internrevisjonene at virksomhetene er opptatt av å jobbe systematisk med HMS og ivaretagelse av arbeidsmiljøet til de ansatte. Det er likevel forbedringsområder knyttet til helhetlige risikovurderinger, samhandling mellom de ulike aktørene og dokumentasjon og meldekultur. Virksomhetsleder er ansvarlig for å følge opp avdekkede forhold. Internrevisjonsrapportene legges frem for relevant arbeidsmiljøutvalg (AMU), og deretter i samsak til hovedarbeidsmiljøutvalget (HAMU). Revisjonteamet følger med på om avdekkede forhold lukkes.

Tilsyn hittil i år

Tabell 1 gir en oversikt over sentrale tilsyn gjennomført hittil i år.

Tilsynsmyndighet	Tilsynsobjekt
Arbeidstilsynet	Tilsyn ved 2 sykehjem
Branntilsyn	Tilsyn ved 13 skoler, 6 barnehager, 3 sykehjem, 3 bydelshus, 2 museum, 3 idrettsbygg og 5 bofellesskap/rehabiliterings-/omsorgsboliger
El-tilsyn	56 tilsyn fordelt på bofellesskap, barnehager, kommunal bolig, sykehjem, idrettsbygg, skoler
Miljørettet helsevern	50 tilsyn fordelt på skoler, barnehager, barneboliger/avlastning og bofellesskap
Statsforvalteren	Medisineringsstøtte, psykisk helse barn og unge, spesialundervisning, forurensning

Tabell 1 Oversikt over gjennomførte tilsyn hittil i år

Kommunen jobber kontinuerlig med å lukke påleggene som kommer fra ulike tilsyn. Noen pålegg tar tid å løse og kan ha kostnader knyttet til seg.

Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll

Formålet med forvaltningsrevisjoner er å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget utarbeider en plan over hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner i.

Forvaltningsrevisjoner	
Planlagt/under gjennomføring	Merknad
Styring av investeringsprosjekter	Rapport forventes levert vår 2025
Forvaltningsrevisjon – barnevern	Rapport forventes levert høst 2024
Bærekraftig arealforvaltning	Rapport forventes levert vår 2025
Barn i lavinntektsfamilier	Rapport forventes levert sommer 2024
Kommunale boliger	Rapport planlagt forskjøvet til 2025
Klimamål	Rapport forventes levert vår 2025
Risiko og vesentlighets vurdering (ROV)	Plan ferdigstilles høst 2024

Tertialrapport per 31.08.2024

Oppfølging av rådhuset	Rapport forventes levert høst 2024
Storhaug Unlimited – evalueringsprosjekt	Rapport forventes levert høst 2024
Til oppfølging/politisk behandling/avsluttet	Merknad
Grunnskolen håndtering av bekymringsfullt skolefravær	Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten til behandling i kommunestyret 20. februar 2023 (sak 23/2023). Følges opp innen ett år (vinter/vår 2024). Rapport til behandling i kommunestyret 24. april 2023 (sak 40/2023). Til politisk behandling i bystyret 19. februar 2024. Bystyret tar saken til orientering, men ber om ytterligere redegjørelse.
Aktivisering av unge sosialhjelpsmottakere	Rapport til behandling i bystyret 18. desember 2023. (sak 57/2023). Status for oppfølging leveres høst 2024.
Psykisk helse barn og unge	Rapport til behandling i bystyret 18. desember 2023. (sak 56/23). Status for oppfølging leveres høst 2024.
Skolemiljø/mobbing	Status for oppfølging leveres høst 2024.
Eierskapskontroll	
Planlagt/under gjennomføring	Merknad
Lyse as	Forvaltningsrevisjon med eierskapskontroll. Rapport er levert sommer 2024. Oppfølging forventes innen 6 måneder.
IVAR	Kontrollutvalget vil invitere med alle eierkommunene i denne eierskapskontrollen. Rapport forventes levert oktober 2025
Til oppfølging/politisk behandling/avsluttet	Merknad
Rogaland brann og redning IKS	Behandles høst 2024.

Tabell 2 Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller – status 2. tertial 2024

Kvalitet

Avvik og forbedring

Si ifra! er kommunens digitale løsning for å melde inn hendelser. En hendelse kan være et avvik, som for eksempel et lovbrudd eller en belastende situasjon, eller et forslag til forbedring eller endring. Innmeldte hendelser brukes som grunnlag for risikovurderinger og målrettede forbedringstiltak. Status rapporteres i ulike fora (for eksempel arbeidsmiljøutvalg), avhengig av hendelsestype og alvorlighetsgrad.

Per 2. tertial 2024 er det registrert totalt 9272 hendelser i *Si ifra!*, hvorav 454 er forbedringsforslag (nær 5 prosent). Antallet registrerte hendelser har økt med 9,2 prosent sammenlignet med samme periode i 2023. Det er også en liten økning i antall ansatte som bruker systemet. Figur 1 viser at nesten hele økningen har vært i oppvekst og utdanning.

Hendelser per område

● 2023 ● 2024

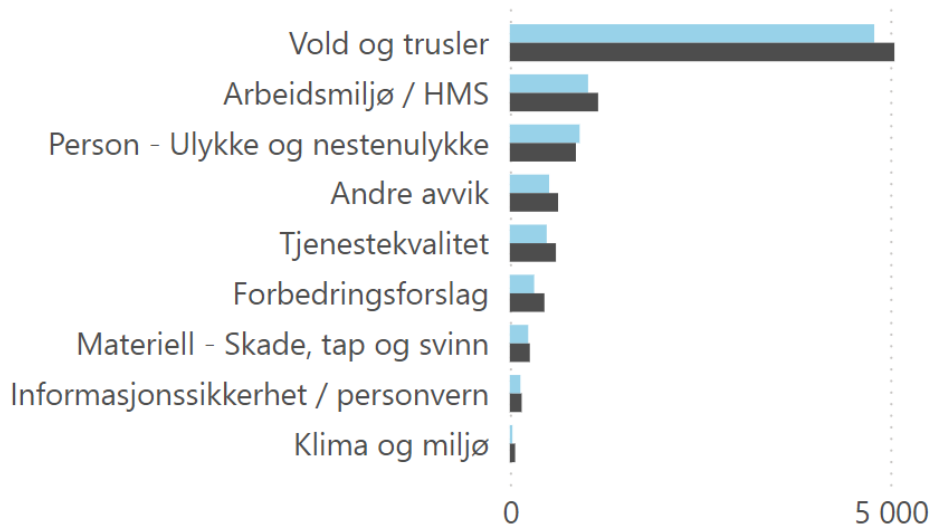
Figur 1 Hendelser i *Si ifra!* fordelt på tjenesteområde 2. tertial 2023-2024

Økningen kan både forklares med forbedret meldekultur og en reell økning i antall avvik. Kommunedirektøren ser det som positivt at flere tar i bruk kommunens avvik- og forbedringssystem, da det gir større oversikt over utfordringene vi står overfor, muliggjør rask uthenting av statistikk og danner grunnlag for målrettede tiltak.

Med unntak av kategorien *Person – ulykke og nestenulykke*, ble det også meldt inn flere hendelser innenfor alle hendelsestyper i 2. tertial, sammenlignet med samme periode i 2023. Kategorien vold og trusler har økt mest i antall og står fortsatt for brorparten av hendelsene i helse og velferd og i oppvekst og utdanning. Figur 2 viser registrerte hendelsestyper i 2. tertial for 2023 og 2024.

Hendelsestype

● 2023 ● 2024

Figur 2 Hendelser i Si ifra! fordelt på hendelsestype 2. tertial 2023-2024

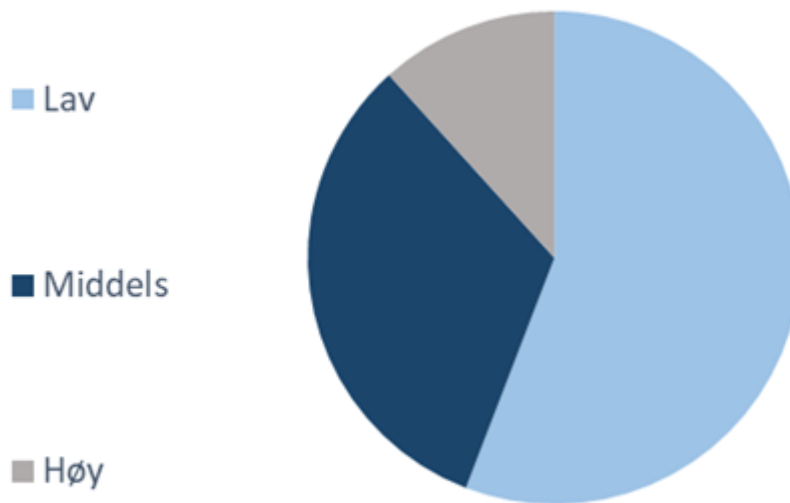
Hendelser med utgått behandlingsfrist

Per 2. tertial ble omtrent 60 prosent av hendelsene behandlet innen frist. Dette er en økning på cirka 10 prosentpoeng sammenlignet med hele 2023. Kommunen har faste rutiner for oppfølging av slike hendelser, blant annet med påminnelse til ansvarlig leder om lukking. Det er alltid en del hendelser som overstiger standard frist for behandling (én måned), og noen av dem vil naturlig utløse lenger behandlingstid. Det er likevel et område for forbedring, da rask behandling av innmeldte hendelser er viktig for god HMS- og virksomhetsstyring.

Alvorlighetsgrad

Når det skal registreres en ny hendelse, er det mulig å velge mellom lav, middels og høy alvorlighetsgrad. Grad av alvorlighet er i utgangspunktet en subjektiv vurdering, men det finnes en veiledning i systemet som kan hjelpe innmelder med vurderingen. Per 2. tertial 2024 hadde 11,7 prosent av de registrerte hendelsene høy alvorlighetsgrad. Det er en liten nedgang fra samme periode i 2023 (12,2 prosent).

Alvorlighetsgrad for hendelser 2024

Figur 3 Hendelser i Si ifra! fordelt på alvorlighetsgrad i hele kommunen per 2. tertial 2024

Hovedvekten av hendelser med høy alvorlighetsgrad er avvik knyttet til vold og trusler. I oppvekst og utdanning er andelen hendelser med høy alvorlighetsgrad størst, med cirka 15,8 prosent, en liten økning fra samme periode i fjor.

Brukerundersøkelser

Kommunen gjennomfører brukerundersøkelser som verktøy for å måle, vurdere og forbedre tjenestene. Brukerundersøkelsene er en viktig del av dialogen med innbyggerne. Undersøkelsene følges opp i den enkelte virksomhet gjennom konkrete forbedringstiltak i ettertid. Resultater fra aktuelle undersøkelser legges også frem i de respektive politiske utvalgene.

Per 2. tertial 2024 er tre nye undersøkelser gjennomført:

- Brukerundersøkelsen hos Rehabiliteringsseksjonen ble gjennomført i april. Brukerne kunne velge om de ville delta. Undersøkelsen omfatter MO Ung, Stasjonen, Lagård og Huset, og det var 71 personer som deltok, overveiende ved MO Ung (48). Resultatene er svært gode. Samtlige spørsmål har score over 80 og flere av dem over 90.
- Brukerundersøkelsen hos Krisesenteret ble gjennomført i perioden april til juni. Beboere og dagbrukere fikk mulighet til å delta etter eget ønske. Skjema forelå på norsk og engelsk og det var 45 personer som valgte å delta. Resultatene er gjennomgående gode og det oppsummerende spørsmålet om hvor fornøyd en er med krisesenteret, fikk en score på 82.
- Idrettsundersøkelsen ble gjennomført i månedsskiftet mai/juni. Brukerne er i større grad fornøyd med det kommunale idrettstilbudet totalt sett (score 62) enn med tilbudet av idrettsanlegg (score 52), men det er store forskjeller mellom hvilke idrettsanlegg man bruker, og hvor fornøyd man er med tilbudet i bydelen sin. Lederne er jevnt over fornøyd, med score på

70. Av de som har vært i kontakt med idrettsseksjonen, var de fleste fornøyde. Oppfølging av undersøkelsen pågår og relevante punkt inkluderes i planene framover.

Kulturskolen gjennomfører sin undersøkelse når behandling av personvern hos den nye leverandøren er godkjent. Prosessen med å få avklart hvilken undersøkelse de kan bruke har ført til 1 års forsinkelse i forhold til oppsett i handlings- og økonomiplanen.

I henhold til [Handlings- og økonomiplan 2023-2026](#), med reviderte planer i [årsrapporten 2023](#), er det satt opp ytterligere 3 brukerundersøkelser i 2024. Tabell 3 viser foreløpig tidsplan for de resterende undersøkelsene.

Undersøkelse	Gjennomført	Planlagt
Oppvekst og utdanning		
SFO 2. trinn (foresatte)	Mars 2024	
Jordmortjenesten og helsestasjon	Mars 2024	
Kulturskolen		2024
Helse og velferd		
Rehabiliteringsseksjonen	April 2024	
Krisesenteret	April – juni 2024	
Avlastning bolig		3. tertial
Sykehjem korttid		3. tertial
Legevakten		Under avklaring
Bymiljø og utbygging		
Idrett	Mai - juni 2024	

Tabell 3 Brukerundersøkelser – status per 2. tertial

Kommunens tjenesteområder

Kommunedirektør og kommuneadvokat

Status økonomi

Resultatoversikt kommunedirektøren og kommuneadvokaten

Beløp i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Kommuneadvokat	4 317	5 142	825	8 106	0
Kommunedirektør	4 932	4 034	-898	6 841	0
Totalsum	9 249	9 176	-74	14 947	0

Regnskapet samlet for kommunedirektør og kommuneadvokat viser per 31. august et merforbruk på kr 0,1 mill. og en forbruksprosent på 100,8. Det forventes ingen vesentlige avvik ved årets slutt.

Oppvekst og utdanning

Status økonomi

Resultatoversikt oppvekst og utdanning

Beløp i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Barne- og familiesenter	23 096	25 223	2 127	38 512	3 500
Barnehage	908 450	906 828	-1 622	1 447 829	-42 000
Barneverntjenesten	231 386	213 303	-18 083	376 948	-30 000
Grunnskole	1 305 718	1 283 905	-21 813	2 085 652	-30 000
Helsestasjon og skolehelsetjenesten	86 669	87 434	766	140 592	0
Johannes læringscenter	89 098	92 216	3 118	132 727	0
Pedagogisk-psykologisk tjeneste	54 617	55 033	416	86 549	0
Stab Oppvekst og utdanning	32 485	30 952	-1 533	48 985	0
Stavanger kulturskole	36 741	37 726	985	56 272	0
Ungdom og fritid	55 516	56 910	1 394	93 131	15 000
Totalsum	2 823 776	2 789 531	-34 245	4 507 197	-83 500

Barne- og familiesenteret

Regnskapet for barne- og familiesenteret viser per 31. august et mindreforbruk på kr 2,1 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 91,6.

Mindreforbruket er et resultat av at virksomheten ikke er i mål med oppbemanningen i tråd med tildelte budsjettmidler. Det forventes at bemanningen vil være på plass til nytt budsjettår.

Avviksprognosen ved utgangen av året tilsier et mindreforbruk på kr 3,5 mill., hovedsakelig knyttet til bemanningssituasjonen. Budsjetttrammen nedjusteres tilsvarende med kr 3,5 mill.

Barnehage

Regnskapet for barnehageområdet viser per 31. august et merforbruk på kr 1,6 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 100,2. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 42 mill. Dette skyldes fire ulike forhold; økonomiske konsekvenser av aktivitetsnivå ordinært barnehagetilbud, styrket barnehagetilbud, fortsatt høye vikar- og innleieutgifter samt udisponerte midler til prøveordning fleksibelt barnehageopptak.

Hva gjelder aktivitetsnivå på ordinært barnehagetilbud, har det over tid opparbeidet seg en ubalanse mellom det som tildeles barnehagene gjennom barnehagemodellen (faktisk antall plasserte barn) og vedtatt budsjettamme på barnehageområdet. Årsaken til dette er at antall barn med plass i barnehagene viser et høyere tall enn hva som ligger til grunn som forutsetninger i vedtatte barnehagebruksplaner. Dette forholdet har gitt en akkumulert effekt og medfører høyere kostnader enn budsjettet.

Regnskapet viser merforbruk knyttet til lønn på barnehageområdet. Tildelingsmodellen gir begrensede midler til vikarer, så vikar og innleie finansieres i hovedsak av sykelønnsrefusjoner. I 2022 ble det innført en ordning med faste vikarer i de kommunale barnehagene. Det ble ansatt 40 årsverk faste vikarer fordelt på 1-3 årsverk per virksomhet. Tiltaket er forutsatt finansiert av ordinære vikarmidler og sykelønnsrefusjoner. Imidlertid er barnehagerammen samtidig redusert med kr 10 mill. som følge av en forventning om at egne vikarer er billigere enn innleie fra vikarbyrå. Det er ikke realistisk at innføringen av kommunal vikarordning vil medføre økonomisk gevinst i 2024. Det forventes et samlet merforbruk på vikarer og innleie tilsvarende kr 22 mill.

Fremdeles bruker barnehagene mer enn budsjettet til styrket barnehagetilbud, og situasjonen er uforandret sammenliknet med i 2023. Merforbruket skyldes delvis høyere aktivitet enn budsjettet til oppfølging av vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagene. Aktivitets- og kostnadsnivået i 2024 er fortsatt høyere enn budsjettet, og forventet merforbruk på tjenesten tilsvarer om lag kr 23 mill.

I *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* ble det vedtatt å igangsette arbeidet med en prøveordning for fleksibelt barnehageopptak som skal gi prioritet til barnehageplass fra måneden etter barnet har fylt ett år. Prøveordningen gjelder kun barn født i desember 2023, januar og februar 2024 og omfatter om lag 100 plasser. Utgiftene i 2024 knyttet til dette er beregnet til kr 7 mill. Forventede ubrukte midler på kr 33 mill. trekkes inn.

Barnevernstjenesten

Regnskapet for barnevernstjenesten viser per 31. august et merforbruk på kr 18,1 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 108,5. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 30 mill.

Det er allerede, og forventes i løpet av 2024, et ytterligere merforbruk knyttet til de totale klientutgiftene, hovedsakelig på grunn av økning i antall institusjonsplasseringer. Antall institusjonsplasseringer økte i 2023, og økningen har fortsatt i 2024. Institusjonsplasseringer er det mest kostbare tiltaket i barneverntjenesten og dagens budsjettammer gir ikke dekning for denne økningen.

Barneverntjenesten har gjennom året hatt ulike kostnadskrevende plasseringer i institusjon. Dette gjelder ungdom med rettigheter etter både barnevernloven og helse- og omsorgsloven.

Bufetat har over tid hatt store utfordringer med å finne tilstrekkelig antall fosterhjem. Det betyr at barn dessverre blir boende lenge i beredskapshjem i påvente av fosterhjem. I tillegg til merbelastningen dette betyr for det enkelte barn betyr det økte utgifter for barneverntjenesten. Opphold i beredskapshjem over 12 måneder er mer kostbart enn opphold i fosterhjem.

Det er i 2024 påløpt utgifter til det nye fagsystemet Modulus Barn. Merutgiftene handler i hovedsak om integrasjoner mot økonomisystemet og lønns- og personalsystemet, samt innleie av prosjektleder.

Tildelte midler fra integreringstilskuddet til bosetting av enslige mindreårige flyktninger viser isolert sett et mindreforbruk. Virksomheten har løst ny anmodning av bosetting av enslige mindreårige flyktninger med å benytte ledig kapasitet og / utvidet kapasitet i eksisterende botilbud. Dette har vært en mer kostnadseffektiv løsning og har samtidig forbedret tilbudene til ungdommene. Det forventes et mindreforbruk på kr 6 mill. ved utgangen av året. Dette mindreforbruket trekkes inn og omdisponeres til andre flyktningrelaterte formål.

Det er alltid stor usikkerhet knyttet til utviklingen av klientutgiftene i barnevernet. Avviksprognosen ved utgangen av året tilsier et merforbruk på kr 30 mill. primært på grunn av økte klientutgifter og utgifter til fagsystemet Modulus barn. Budsjettet til klientutgifter styrkes med kr 20 mill.

Grunnskole

Regnskapet for grunnskole per 31. august viser et merforbruk på kr 21,8 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 101,7. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på om lag kr 30 mill.

Merforbruket per august skyldes i hovedsak vikarutgifter, økt behov for særskilt språkopplæring og et merforbruk tilknyttet tilskudd til private skoler.

Per august er det totale sykefraværet i grunnskole 7,8 prosent. Det har vært en nedadgående trend i det totale sykefraværet fra 9,6 prosent ved starten av året. Sammenligner man med samme periode i 2023 er det hovedsakelig langtidsfraværet som er redusert. Det er usikkert hvordan sykefraværet blir i løpet av høsten 2024, men det estimeres et merforbruk på om lag kr 15 mill. tilknyttet vikarutgifter for grunnskole ved utgangen av året.

For elever som går i private skoler plikter elevens hjemkommune å dekke utgifter til spesialundervisning og særskilt språkopplæring på lik linje som med offentlige skoler. På grunn av økt antall elever med behov for spesialundervisning og særskilt språkopplæring forventes et merforbruk på kr 15 mill. av et årsbudsjett på kr 19,2 mill. tilknyttet private skoler i 2024.

Det økte behovet i grunnskolen til særskilt språkopplæring er beregnet til om lag kr 20 mill. i 2024. Lærertimer tilknyttet særskilt språkopplæring har økt med 41 prosent for skoleåret 2023/2024 sammenlignet med skoleåret 2022/2023. Dette skyldes at mange elever med kollektiv beskyttelse er

ferdig med skolegangen ved Johannes læringscenter og nå er ute i nærskolene. I 1. tertial ble grunnskolerammen styrket med kr 10 mill. fra integreringstilskuddet. Det er i tråd med kommunedirektørens fullmakt omdisponert kr 8 mill. fra Johannes Læringscenter til grunnskolerammen i 2. tertial ettersom det forventes et tilsvarende mindreforbruk for Johannes Læringscenter tilknyttet tildelte integreringsmidler.

I *Handlings og økonomiplan 2024-2027* ble det lagt til grunn at alle skoler skulle tilby skolemat ved oppstart av skoleåret 2024/2025. Med foreldrebetaling lik kr 15 per måltid skulle det finansiere skolemat ved samtlige skoler i Stavanger fra skoleåret 2024/2025. Netto budsjett for skolematornningen i 2024 tilsvarer kr 20,7 mill. Fra skoleåret 2024/2025 er det 8 skoler som har valgt å tilby skolemat til elevene. Blant elevene på disse skolene er det 56,4 prosent som ønsker skolemat og dette utgjør 1321 elever. Ettersom det er færre skoler som ønsker skolemat høsten 2024 enn det som ble lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027*, estimeres det at netto utgifter tilknyttet skolemat blir om lag kr 16 mill. i 2024. Grunnskolerammen nedjusteres derfor med kr 4,7 mill. i 2. tertial.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Regnskapet for helsestasjon og skolehelsetjenesten viser per 31. august et mindreforbruk på kr 0,8 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 99,1. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av året.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten har det siste halve året klart å tilpasse driften til tildelt budsjettamme, slik at prognosen er redusert fra et merforbruk på kr 4 mill. i 1.tertialrapport til nå forventet balanse ved utgangen av året. Dette har blitt gjort gjennom ikke å leie inn for sykefravær og vakante stillinger.

Johannes læringscenter

Regnskapet for Johannes læringscenter viser per 31. august et mindreforbruk på kr 3,1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 96,6. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av året.

Stavanger formannskap vedtok i [sak 24/2024 Anmodning om bosetting 2024](#) å bosette og integrere 750 flyktninger i løpet av året. Dette innebærer et fortsatt høyt aktivitetsnivå på Johannes læringscenter. Samtidig som inntektene har økt de siste årene i form av statlige tilskudd, internsalg og salg til andre kommuner, så har også lønns- og driftskostnader økt betydelig. Hittil i år har imidlertid Johannes læringscenter hatt et mindreforbruk. Det ble derfor i forkant av 2. tertial omdisponert kr 8 mill. fra Johannes læringscenter til grunnskolerammen, som har økte utgifter knyttet til særskilt språkopplæring. Dette er i tråd med kommunedirektørens fullmakt om å kunne omdisponere midler finansiert av integreringstilskuddet.

Beløpet for forventede statlige tilskudd resten av året er usikkert, blant annet fordi dette påvirkes av når deltakerne på norskopplæring avslutter opplæringen. I tillegg vil lønnskostnadene øke utover høsten på grunn av flere årsverk knyttet til norsk- og flerspråklig opplæring.

Ungdom og fritid

Regnskapet for ungdom og fritid viser per 31. august et mindreforbruk på kr 1,4 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 97,5. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 15 mill.

Iverksettelse av den nye ordningen fritidskortet har vært planlagt å starte opp høsten 2024. Den økonomiske situasjonen er krevende for kommunen. I lys av de store framtidige omstillingskravene har kommunedirektøren har vært tvunget til å gjøre en kritisk vurdering av om planlagte tiltak og aktiviteter bør vurderes mer helhetlig i lys av den framtidige strammere økonomiske situasjonen. Med dette som utgangspunkt har kommunedirektøren avventet lanseringen av Fritidskortet. Det er budsjettet med kr 15 mill. i 2024 og disse midlene foreslås nå omdisponert i inneværende år. Dette tiltaket er universelt og ville gitt kr 1000 til alle barn/unge i kommunen. Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at det finnes ordninger for lavinntektsfamilier allerede som en del av tjenestetilbudet til kommunen og som bidrar til at den mest sårbare målgruppen har større mulighet for deltakelse i fritidstilbud. Dette er blant annet aktivitetstilskudd fra NAV, idrett, kontingenttilskudd fra plan barnefattigdom, tilskudd til fritidsaktiviteter finansiert av bydelsutvalgenes tilskuddsmidler i to bydeler og friplasser i kulturskolen.

Helse og velferd

Status økonomi

Resultatoversikt helse og velferd

Beløp i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Alders- og sykehjem	647 499	664 482	16 983	1 060 044	10 000
Ambulerende oppfølgingstjenester ROP	16 205	16 374	169	26 975	-1 300
Arbeidstreningssesjonen	12 814	12 214	-600	17 319	-500
Bofellesskap	463 620	435 198	-28 422	698 258	-45 000
Boligkontoret	4 139	3 398	-741	25 167	-1 200
Dagsenter og avlastning	172 338	168 313	-4 025	266 228	-5 100
Flyktingtjenesten	115 955	116 953	999	154 126	0
Fysio- og ergoterapitjenesten	57 765	59 247	1 482	89 768	0
Helse- og omsorgssenter	69 565	69 448	-117	111 198	0
Helse og velferd sentralt	64 138	66 679	2 541	-186 055	-1 000
Helse og velferdskontor	276 161	231 114	-45 048	369 327	-60 000
Helsehuset i Stavanger	14 426	15 869	1 443	30 531	-350
Hjemmebaserte tjenester	332 005	325 129	-6 875	525 959	-7 000
Krisesenteret i Stavanger	8 651	8 384	-267	15 805	0
Nav	361 341	305 114	-56 227	466 221	-105 000
Rehabiliteringsseksjonen	25 877	25 593	-284	41 178	-500
Sentrale midler legetjeneste	132 441	123 620	-8 821	200 461	-10 000

Tertialrapport per 31.08.2024

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Stab helse og velferd	34 870	35 388	518	61 385	1 300
Stavanger legevakt	64 124	51 591	-12 533	82 034	-9 500
Tekniske hjemmetjenester	18 529	15 381	-3 148	23 111	-5 100
Vaksinasjon	0	-3	-3	0	0
Totalsum	2 892 463	2 749 487	-142 976	4 079 040	-240 250

Alders- og sykehjem

Regnskapet for alders- og sykehjem viser per 31. august et mindreforbruk på kr 17 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 97,4. Ved en inkurie ble en utbetaling regnskapsført i feil periode, noe som gjør at nåværende avvik skulle vært redusert med kr 19 mill. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 10 mill.

Hovedårsaken til forventet mindreforbruk er merinntekter knyttet til egenbetaling og en utvikling i tildeling av variable pakker som er lavere enn avsatt i budsjett. Variable pakker er avsatte midler som går til dekning av ressurskrevende korttidsopphold. Merinntekt fra egenbetalinger anslås å være kr 20 mill. høyere enn budsjett ved årsslutt.

Det er variasjoner i resultatet blant virksomhetene, og vi ser særlig at virksomheter som har hatt høyt sykefravær samtidig som ferieavvikling, har fått utfordringer med å få tak i tilstrekkelig personell. Dette har medført økte utgifter til vikar, overtid og innleie.

Inntektsbudsjettet på egenbetalinger økes med kr 20 mill. som følge av høyere inntekt enn budsjettet.

Ambulerende oppfølgingstjenester ROP

Regnskapet for ambulerende oppfølgingstjenester viser per 31. august et mindreforbruk på kr 0,2 mill., som tilsvarende en forbruksprosent på 99,0. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 1,3 mill.

Vakante stillinger er hovedårsaken til at det er et mindreforbruk per august. Grunnet flytting til nye lokaler i Lagårdsveien og nyansettelser utover høsten, forventes det likevel et merforbruk i løpet av året.

Arbeidstreningssenteret

Regnskapet for arbeidstreningssenteret per 31. august viser et merforbruk på kr 0,6 mill., som tilsvarende en forbruksprosent på 104,9. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 0,5 mill.

Hovedårsaken til merforbruket er økning av husleie på kr 1 mill. fra 2023 til 2024, grunnet reforhandling av husleiekontrakt.

Bofellesskap

Regnskapet for bofellesskap viser per 31. august et merforbruk på kr 28,4 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 106,5. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 45 mill.

Merforbruket per august skyldes i stor grad ordinær drift, hvor nyinnflyttede beboere, nå og over tid, har større og mer omfattende hjelpebehov enn tidligere antatt. I forbindelse med 1. tertialrapport ble det iverksatt tiltak hvor det skulle redusere 0,5 årsverk per bofellesskap i boe nord og sør, samtidig som alle ansettelser skulle godkjennes av kommunalsjef velferd og sosial. Gjennomføringen av prosjektet har vist seg å ta lengre tid enn antatt og arbeidet med kartlegging av bofellesskapene og deres beboere er fortsatt pågående, det samme gjelder arbeidet med reduksjon av årsverk som følge av prosjekt heltidskultur. Den økonomiske effekten av dette er på nåværende tidspunkt fortsatt usikker, men viser foreløpig ingen økonomisk gevinst.

Avviksprognosen ved årets slutt skyldes i stor grad overnevnte forhold, men er noe nedjustert sammenlignet med 1. tertial. Dette skyldes blant annet budsjettjustering på kr 11,45 mill. totalt, samt at dagtilbudet for brukerne i bofellesskapene har blitt opprettholdt.

Økningen i utgifter hos bofellesskapene må ses i sammenheng med økningen i tilskudd for brukere med ressurskrevende tjenester, se avsnittet helse og velferd sentralt. Fra 2020 til 2023 økte ressursinnsatsen for ressurskrevende tjenester med kr 110 mill., rapportert antall ressurskrevende brukere økte med 28. Økningen i antall ressurskrevende brukere medfører også en økning i kommunens utgifter hos bofellesskapene, hvor budsjettene økte med kr 180,9 mill. i samme periode. Av dette gjelder kr 69,2 mill. nye plasser og bofellesskap.

Boligkontoret

Regnskapet for Boligkontoret viser per 31. august et merforbruk på kr 0,7 mill., som tilsvarer en forbruksprosent på 121,8 prosent. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 1,2 mill.

Hovedårsakene til merforbruket er utbetaling av kommunal bostøtte og tilskudd til tilpasning og etablering. Tilskudd til etablering og tilpasning vil ved årets slutt ikke medføre merforbruk.

Forventet samlet merforbruk for 2024 er i hovedsak knyttet til kommunal bostøtte. Dette er med utgangspunkt i at gjennomsnittsutgift for mai og juni er representativt for resterende måneder. Husbanken endret vilkår i den statlige bostøtten i vår, og dette er hensyntatt. På driftssiden er det en del endringer på bemanning. Tre ansatte har gått av med pensjon, og nyansettelser utover høsten fører til at lønnsutgiftene vil øke utover høsten. Driftsbudsjettet er ellers belastet med en del nødvendige utskiftninger knyttet til ny Windows-versjon.

Dagsenter og avlastning

Regnskapet for dagsenter og avlastning viser per 31. august et merforbruk på kr 4 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 102,4. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 5,1 mill.

Avlastning har merforbruk og stadig endringer i brukersammensetning. Over tid betyr dette ofte et økt ressursbehov. Det er stort press på tjenesten og pr august er det 2700 døgn på venteliste til avlastning. Timebasert avlastning, som ble opprettet for å avhjelpe døgnavlastning, har 18 på venteliste. Dagtilbud åpnet i mai 10 hele plasser for å ta imot 16 brukere. Dette var i tråd med tiltak fra *Handlings- og økonomiplan 2024-2027*.

Sommermånedene har vært krevende med forskyvninger, noe overtid og bruk av vikarer. Stengt SFO i juli og brukere uten dagtilbud har ført til økt behov for bemanning på dagtid. Det har også vært utfordringer med flere vakante nattstillinger som har ført til forskyvning av vakter, overtid og vikarbruk.

Virksomheten må omdisponere midler for å håndtere økte transportutgifter. I 2022 var utgiftene på kr 7,8 mill., mens det er estimerte utgifter på kr 11,4 mill. i 2024. Budsjettet er på kr 5,6 mill. Noe av økningen skyldes flere som får transport samt en ny transportavtale som ble inngått juni 2023. Det er utfordrende for virksomheten å dekke disse økte utgiftene innenfor eksisterende rammer.

Som meldt i 1. tertial ble det startet opp nye dagtilbudplasser hos seksjon dagtilbud fra høsten. 17 av søkerne var hjemmeboende med krav på plass. 5 av søkerne fikk plass innenfor eksisterende tilbud, og det ble opprettet nye plasser til resterende brukere. Alternativet var å redusere dagtilbudet til brukere fra bofellesskap, noe som ville ført til økt press og økte utgifter hos dem. De nye plassene hos dagtilbud har estimerte utgifter på kr 2,9 mill. i 2024 og er en del av årsprognosen til virksomheten.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Regnskapet for fysio- og ergoterapitjenesten viser per 31. august et mindreforbruk på kr 1,5 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 97,5. Avviksprognosen ved årets slutt er balanse.

Virksomheten har over tid jobbet med å tilpasse driften til budsjetttrimmen. Spesielt på avdeling for voksne og eldre var det i en lengre periode for mange årsverk. Grepene som er tatt gjør at virksomheten nå styrer mot balanse ved årets slutt, men det viser igjen i økende ventelister. Dette gjelder for både avdeling for barn og unge og avdeling for voksne og eldre. Flyktnings situasjonen har ført til økt press på tjenestene. Det brukes opp mot 1 årsverk på flyktninger, primært på flyktninger fra Ukraina. Virksomheten er styrket med midler til 1 årsverk finansiert fra integreringstilskuddet. Avdeling for barn og unge fikk i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* styrket sitt budsjett med kr 1 mill. i 2024. Virksomheten har i løpet av året styrket avdelingen i tråd med tiltaket.

Helse og velferd sentralt

Regnskapet for helse og velferd sentralt viser per 31. august et mindreforbruk på kr 2,5 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 96,2. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 1 mill.

Virksomhetsområdet består av mange ulike poster. Det er estimert et større merforbruk på e-helse til responscenter, velferdsteknologi drift og nasjonale e-helseløsninger. I tillegg er det merforbruk på leie av beredskapslager og kommunalt bemanningssenter. Merforbruket reduseres av ubrukte midler til dagtilbud demens, leve hele livet midler, mindreforbruk på diverse poster, samt ubrukte midler fra handlings- og økonomiplan tiltak.

Det ble i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* satt av kr 1,35 mill. til FACT-team. Det har tatt tid å få tilbudet i gang. Kr 0,77 mill. er omdisponert til Jæren recovery og kr 0,15 mill. er omdisponert til Stimulab. Budsjettet reduseres med resterende ubrukte midler på kr 0,4 mill.

Det ble også i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* satt av kr 0,5 mill. til aktivitetssenter. Dette vil ikke bli gjennomført og budsjettet reduseres derfor med kr 0,5 mill.

Helse og velferdskontor

Regnskapet for helse- og velferdskontorene viser per 31. august et merforbruk på kr 45 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 119,5. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 60 mill.

Kjøp av heldøgn har hatt en økning på 18 prosent i brukere og forventet vekst på kr 34 mill. Det jobbes aktivt med å se løsninger i kommunale bofelleskap.

Kjøp av privat brukerstyrt personlig assistent (BPA) har en økning på 10 % i brukere og en forventet vekst på kr 13 mill.

Helsehuset

Regnskapet for helsehuset viser per 31. august et mindreforbruk på kr 1,4 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 90,9. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 0,4 mill.

Mindreforbruket ved årsslutt skyldes i stor grad ubrukte budsjettmidler avsatt i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027*. Virksomheten fikk styrket sitt budsjett med kr 1 mill. til ny kreftkoordinator. Ansettelse har tatt noe tid, men stillingen var på plass fra august. Dette gir ubrukte budsjettmidler på kr 0,7 mill. for 2024. Budsjettet til virksomheten reduseres derfor med kr 0,7 mill.

Hjemmebaserte tjenester

Regnskapet for hjemmebaserte tjenester viser per 31. august et merforbruk på kr 6,9 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 102,1. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 7 mill.

I løpet av 1. tertial begynte hjemmebaserte tjenester å kartlegge tidsbruken. Dette ble gjort som et pilotprosjekt i en av virksomhetene og utvides nå til å gjelde hele hjemmetjenesten. I dette inngår blant annet kjøring, loggføring, kjøp av medisiner og faktisk levert brukertid. Dette er en del av arbeidet med å kartlegge utfordringer og muligheter i driften.

NAV

Regnskapet for NAV viser per 31. august et merforbruk på kr 56,2 mill., som tilsvarer en forbruksprosent på 118,4. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 105 mill., hvor kr 18 mill. er relatert til flyktnings situasjonen.

Hovedårsaken til merforbruket per 31. august er utbetaling av økonomisk sosialhjelp, som er nærmere kr 52 mill. høyere enn budsjettert. Dette er eksklusiv utgifter til flyktninger. Utgifter til leie av midlertidig bolig utgjør kr 15 mill. av avviket.

Utbetaling av sosialhjelp har vært økende over tid, særlig de siste to årene, og stadig flere innbyggere mottar støtte for å dekke levekostnader. Samme utvikling ser vi i de andre store, sammenlignbare kommunene i Norge. Årsakene er flere: Ukrainske flyktninger som ikke kommer i arbeid etter introduksjonsprogrammet, og ikke har andre statlige støtteordninger tilgjengelig, har behov for økonomisk støtte. Mottakere med forsørgeransvar øker, og bak hver mottaker er det ofte flere familiemedlemmer. Utgiftene til midlertidig bolig økte med 72 prosent fra 2022 til 2023. Tallet på langtidsmottakere stiger også. Utviklingen i denne velferdstjenesten viser konsekvensene av dyrtiden og at flere sliter med økte utgifter.

Livsoppholdssatsene økte med ti prosent i 2023, noe som også har bidratt til høyere utbetaling av sosialhjelp de siste to årene. Sosialhjelpssatsene for langtidsmottakere av sosialhjelp ble også økt fra 01.mai i år, etter vedtak i utvalg for helse og velferd, [sak 26/2024 Dyrtidspakke - 5 mill.](#) Denne økningen gjelder bare vedtak til målgruppen fra 1. mai til utgangen av 2024.

Prognosen for utbetaling av sosialhjelp, inkludert utgifter til midlertidig bolig, er et merforbruk på kr 78 mill. Tiltak som er iverksatt for å redusere utgiftene, er at Nav-kontorene må prioritere tett oppfølging av langtidsmottakere av sosialhjelp. Det er for tidlig å si om tiltaket har effekt.

Budsjettet til NAV ble styrket med kr 10 mill. i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027*, der formålet var å redusere bostedsløshet. Disse midlene finansierer blant annet to ekstra bostedsløskonsulenter, slik at det nå er totalt seks bostedsløskonsulenter fordelt på NAV-kontorene. Ut fra regnskapet og tall fra NAV kan det se ut som tiltakene knyttet til midlertidig bolig har effekt. Trenden for både antall mottakere og utbetalinger er foreløpig nedadgående i 2024, og årsprognosen for utgifter til midlertidig bolig reduseres fra merforbruk på kr 30 mill. ved 1. tertial til merforbruk på kr 22 mill. ved 2. tertial.

En annen av årsakene til merforbruket, er utbetaling av kvalifiseringsstønad. Per 31.august er det utbetalt kr 2,6 mill. mer i kvalifiseringsstønad enn budsjettert, og det forventes et merforbruk på kr 5 mill. i 2024. Bakgrunn for prognosen er flere deltakere i kvalifiseringsprogrammet (KVP) enn lagt til grunn, økning i barnetillegg samt årlig økning i sats på stønad (gjeldende fra mai).

Flyktnings situasjonen har ført til store økninger i utbetaling av sosialhjelp, og per august er det utbetalt kr 78,5 mill. hittil i år. Det er mer enn det ble utbetalt totalt for året i 2023. Utbetalingene er frem til nå finansiert av integreringstilskuddet. Det forventes at trykket på NAV-kontorene vil øke ytterligere når flere flyktninger avslutter introduksjonsprogrammet.

Budsjettet styrkes med kr 70 mill. I tillegg styrkes budsjettet med kr 18 mill. fra integreringstilskuddet for å dekke ekstra utgifter knyttet til flyktnings situasjonen.

Rehabiliteringsseksjonen

Regnskapet for rehabiliteringsseksjonen viser et merforbruk på kr 0,3 mill. per 31. august, som tilsvarer en forbruksprosent på 101,1. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 0,5 mill.

Hovedårsaken til merforbruket er at det ble oppdaget veggdyr på noen rom på seksjon Lagård i starten av året. Det førte til lavere inntekter da rommene måtte stenges, og merutgifter på over kr 0,3 mill. for å få rommene i stand. Seksjonen har også hatt et høyt sykefravær, samt at ett av rommene er satt av til beredskapsrom og genererer derfor mindre inntekter enn budsjettet.

Sentrale midler legetjenester

Regnskapet for sentrale midler legetjenester viser per 31. august et merforbruk på kr 8,8 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 107,1. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 10 mill.

Hovedårsaken til merforbruket per august er manglende budsjett på Tjensvoll legesenter etter overtakelse i januar 2024. Forventet avvik ved årsslutt er et merforbruk på kr 6,5 mill. for dette legekantoret alene, og skyldes i stor grad normal drift samt utgifter til en vikarbyråkontrakt som følge av rekrutteringsutfordringer som ble overtatt av kommunen da kommunen overtok driften. Det forventes at et 8:2 legekantore vil trenge et årlig driftsbudsjett på kr 3 mill., dette følges opp i *Handlings- og økonomiplan 2025-2028*.

Avviksprognosen ved årets slutt skyldes i hovedsak overnevnte forhold samt koronavaksinasjon. Fra 2024 har smittevern og vaksinasjonskontoret overtatt ansvaret for koronavaksineringen. Tidligere år ble budsjettet justert i forbindelse med tertialrapporteringer for å dekke faktiske utgifter kommunen hadde med oppfølging av vaksinasjonsprogrammet. Det er ikke gjort noen budsjettjustering på smittevern eller vaksinasjonskontoret for å dekke disse utgiftene etter at ansvaret for oppfølging ble flyttet hit. Kommunen mottar støtte gjennom rammetilskuddet for å dekke utgifter til koronavaksinering av risikogrupper. Basert på erfaringstall forventes det at dette vil medføre en utgift på kr 4,4 mill. Ytterligere kr 0,5 mill. av forventet avvik skyldes utgifter til koronavaksinering i 2023 som ikke har blitt anordnet og derfor ført i regnskapet for 2024.

Budsjettet styrkes med kr 3 mill. som skal dekke normalt driftsbudsjett på Tjensvoll legesenter i henhold til formannskapets vedtak i [sak 120/2023 Videre drift av Tjensvoll legesenter](#).

Stab helse og velferd

Regnskapet for stab helse og velferd viser per 31. august et mindreforbruk på kr 0,5 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 98,5. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 1,3 mill.

Årsprognosens mindreforbruk skyldes delvis kr 0,5 mill. i ubrukte midler fra *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* avsatt til eldreombud. Tiltaket igangsettes ikke og midlene til dette vil stå ubrukt. Resterende mindreforbruk skyldes i stor grad refusjoner ved sykefravær hvor det ikke er hentet inn vikar, samt perioder med vakante stillinger før nyansettelser starter. Det ble i *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* lagt inn omstillingstiltak på kr 1 mill. som er løst ved naturlige avganger og omfordeling av ansvar og oppgaver.

Budsjettet reduseres med kr 0,5 mill. som følge av ubrukte midler til eldreombud.

Stavanger legevakt

Regnskapet for Stavanger legevakt viser per 31. august et merforbruk på kr 12,5 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 124,3. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 9,5 mill.

Hovedårsaken til merforbruket per august er rekrutteringsutfordringer og fravær på legesiden som har medført bruk av vikarbyrå og kostbare ekstravaktordninger. På sykepleiersiden har det også blitt benyttet noe vikarbyrå og ekstravaktordninger, men dette har blitt begrenset til perioden med sommerferieavvikling. Fravær og rekrutteringsutfordringer får store utslag på legesiden grunnet et høyt lønnsnivå som dermed blir betydelig større ved bruk av ekstragodtgjørelser. Samtidig er dette en yrkesgruppe som er svært ettertraktet og dermed utfordrende å rekruttere til små stillinger eller korte vikariater. Framover forsøkes det å minimere dette problemet ved å lyse ut ytterligere to faste stillinger, hvor man tar utgangspunkt i at disse vil kunne dekke opp ved fravær på legesiden slik at man unngår kostbare løsninger for å sikre nødvendig bemanning. Det reelle driftsavviket er noe høyere, men nedjusteres som følge av innbetalinger fra samarbeidskommunene Randaberg og Sola, som dekker sin andel av merforbruket.

Tekniske hjemmetjenester

Regnskapet for tekniske hjemmetjenester viser per 31. august et merforbruk på kr 3,1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 120,5. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 5,1 mill.

Som meldt i 1. tertialrapport skyldes avviket og årsprognosen i all hovedsak en stor økning i antall medisindispensere. I april 2023 var det 199 medisindispensere ute hos brukere, høsten 2024 er antallet nær doblet. I januar 2023 ble også prisen per dispenser justert fra kr 1580 til kr 2200. Dette gjør at estimerte utgifter i 2024 er i overkant av kr 9 mill., mens budsjettet er kr 3,6 mill. På grunn av økt arbeidsmengde på flere tjenester er det ikke rom for å dekke denne posten innenfor virksomhetens budsjett.

Bymiljø og utbygging

Status økonomi

Resultatoversikt bymiljø og utbygging

Beløp i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Avløp	-129 566	-146 075	-16 509	0	-1 300
Eiendom	242 829	232 701	-10 127	329 753	-19 800
Idrett og utemiljø	242 480	239 658	-2 821	394 910	7 300

Tertialrapport per 31.08.2024

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Juridisk	7 585	8 115	530	12 640	0
Klima og miljø	7 177	26 468	19 292	57 828	10 000
Renovasjon	-82 640	-82 380	260	6	0
Slam	-1 306	-1 541	-235	0	0
Stab BMU	5 083	5 756	673	15 668	0
Utbygging	12 049	8 965	-3 084	13 044	0
Vann	-104 023	-117 193	-13 169	0	0
Totalsum	199 666	174 474	-25 192	823 849	-3 800

Eiendom

Regnskapet for eiendom viser per 31. august et merforbruk på kr 10,1 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 104,4. Den samlede avviksprognosen for året er et merforbruk på kr 19,8 mill.

Av prognosen er kr 17,5 mill. tilknyttet boligbygg hvorav kr 9 mill. skyldes istandsetting av boliger ved inn- og utflytting. Behovet har økt blant annet som følge av flyktningssituasjonen. Det både kjøpes og istandsettes flere boliger enn tidligere år, og midler avsatt til formålet er for inneværende år allerede disponert. Kr 8,5 mill. skyldes vedlikeholdsetterslepet på bolig. Det prioriteres lovpålagte oppgaver og nødvendig behov som bytting av knuste vinduer, vannlekkasjer og reparasjoner av skader som følger av hærverk. Resterende skyldes sameiet i Sandvigå 27. Vedlikehold av sameiet krever ekstra kapital fra eierne i inneværende år og kommunens del utgjør kr 2,3 mill.

Det er forventet noen mindreinntekter ved årsslutt, spesielt tilknyttet byggdrift. Dette ses i sammenheng, slik at utgiftene innad i eiendom reduseres tilsvarende for å unngå et større merforbruk ved årsslutt. Det er derfor stoppet vedlikeholdsarbeid på enkelte eiendommer hvor det er behov for vedlikehold. Arbeidet har imidlertid blitt vurdert til å kunne utsettes.

Det er også en del usikkerhet knyttet til omfanget av skolematordningen. Ettersom man først i slutten av august får oversikt over totalt antall påmeldte, har det gjort det utfordrende å planlegge ressursbehov og utgifter for høsten.

Idrett og utemiljø

Regnskapet for idrett og utemiljø viser per 31. august et merforbruk på kr 2,8 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 101,2. Den samlede avviksprognosen for året er et netto mindreforbruk på kr 7,3 mill., hvorav kr 18 mill. er et forventet mindreforbruk relatert til gang- og sykkelvei fra Nåådå til Judaberg og Nåådå til Reilstad. Samtidig var det et høyere forbruk knyttet til vinterdrift på starten av året og det forventes derfor et forbruk på kr 8 mill. utover midlene satt av til vinterdrift. Nærmere undersøkelser viser også at det vil være økonomisk gunstig å leie i stedet for å eie isbane i forbindelse med jul- og vinterbyen i Stavanger. Investeringsmidler til kjøp av bane forslås derfor trukket inn, samtidig økes driftsutgiften med kr 0,5 mill. i økt tilskudd til STAS dersom isbanen skal leies. Det foreslås kun å gjennomføre budsjettjusteringer på tvers av drift og investering, netto styrkes driftsbudsjettet med kr 2,2 mill. Driftsbudsjettet styrkes med kr 2,5 mill. i forbindelse med gang- og sykkelveien i Åmøyveien og kr 1,2 mill. til leie av midlertidig kai mens kaien på Tunsøy utbedres. Samtidig reduseres driftsbudsjettet med kr 1,5 mill. til Områdesatsing Storhaug, som er planlagt brukt i investering.

Klima og miljø

Regnskapet for klima og miljø viser per 31. august et mindreforbruk på kr 19,3 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 27,1. Avviksprognosen for året er et mindreforbruk på kr 10 mill. hvorav kr 5 mill. er relatert til den generelle driften. Årsaken er blant annet mindre bruk av konsulenttjenester. Det forventes også et mindreforbruk på kr 5 mill. relatert til bruken av klima- og miljøfondsmidler. Dette skyldes i hovedsak at flere som får tilsagn om støtte gjennom kommunens støtteordninger av ulike årsaker velger å ikke benytte seg av støtten. Det gjelder blant annet støtte til varmpumper og sykler. Budsjettet til klima og miljø ble også styrket med kr 25 mill. fra klima- og miljøfondet i forbindelse med 1. tertialrapportering. Foreløpig er det kun lagt en plan for kr 10,7 mill. av disse, jamfør [saken om økt bruk av klima- og miljøfondet. Sak 50/2024 i utvalget for klima- og natur](#). De resterende kr 14,3 mill. er det foreløpig ikke planlagt bruk av, og det er knyttet usikkerhet til hvor mye som vil være disponert ved årsslutt. En egen sak angående disse midlene blir lagt frem for politisk behandling i utvalget for klima og natur i oktober.

Utbygging

Regnskapet for utbygging viser per 31. august et merforbruk på kr 3,1 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 134,4. Avviket per august er i hovedsak tilknyttet anleggsprosjekter som er utførere i forbindelse med investeringsprosjekter. Det forventes at anleggsprosjekter sine inntekter vil være tilsvarende deres driftsutgifter knyttet til andres investeringsprosjekter ved årsslutt. Det forventes derfor balanse ved årsslutt.

Vann, avløp, slam og renovasjon

Selvkostområdene gjøres opp i tråd med gjeldende lover og forskrifter ved årets slutt mot selvkostfond. For renovasjon og slam som har et akkumulert fremførbart merforbruk, vil et eventuelt mindreforbruk i inneværende år gå til tilbakebetaling av lån fra disposisjonsfond før det eventuelt settes av midler på selvkostfond.

Regnskapet for vann viser et merforbruk på kr 13,2 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 88,7. Som følge av frost og frosttapping på starten av året er det kjøpt noe mer vann fra IVAR IKS på grunn av økt forbruk og lekkasje. Det er også noe lavere inntekter knyttet til gebyrer enn lagt til grunn. Samtidig er det så langt i år brukt omkring kr 4,2 mill. mindre enn forventet på vedlikehold. Oppdatert prognose for selvkostrente fører også til at prognosen for renteutgifter reduseres med kr 3,9 mill. Redusert renteutgift foreslås budsjettjustert mot blant annet reduserte inntekter.

Regnskapet for avløp viser et merforbruk på kr 16,5 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 88,7. Som følge av mye nedbør og snøsmelting på starten av året samt noe økte utgifter til vedlikehold av avløpsnettet forventes det en merutgift tilsvarende kr 5,5 mill. Det er likevel knyttet usikkerhet til denne prognosen, da det avhenger av nedbøren resten av året. Det forventes også at inntektene fra både tilknytningsgebyr og andre gebyrinntekter samlet blir omkring kr 5 mill. lavere enn lagt til grunn i budsjettet. Samtidig er prognosen for renteutgifter kr 5,8 mill. lavere enn lagt til grunn. Bruk av selvkostfond økes også med kr 3,4 mill. Gitt prognosen vil selvkostfondet til avløp være tomt ved årsslutt

og det vil bli et samlet merforbruk på kr 1,3 mill. som kommunen må dekke midlertidig. Dette tilbakebetales via gebyrinntekter i kommende år.

Det forventes ingen vesentlige avvik ved årsslutt for renovasjon og slam. Reduserte renteutgifter hos renovasjon på kr 0,2 mill. budsjetteres mot økt reguleringspremie av pensjonsforpliktelse.

Innbygger- og samfunnskontakt

Status økonomi

Resultatoversikt innbygger- og samfunnskontakt

Beløp i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Innbygger- og samfunnskontakt sentralt	9 951	8 979	-972	14 207	0
Innbyggerdialog	24 937	25 017	80	41 306	0
Kommunikasjon	7 542	7 508	-33	14 391	0
Kultur	128 181	128 266	86	156 169	-1 000
Næring	18 695	18 815	120	43 582	0
Politisk sekretariat	8 421	9 117	696	15 676	0
Sølvberget	41 339	41 360	21	71 179	0
Totalsum	239 066	239 063	-3	356 510	-1 000

Innbyggerdialog

Regnskapet på innbyggerdialog viser per 31. august et mindreforbruk på 0,1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 99,7.

Innbyggjerservice har et inntjeningskrav på kr 2,1 mill., og det er forventet at en ved årsslutt vil få et merforbruk på denne posten med rundt kr 0,2 mill. For å redusere dette overforbruket, vil avdelingen ikke leie inn vikarer ved fravær og kortere permisjoner.

Frivillighet har en prognose på merforbruk ved årets slutt. Det er vanskelig å stadfeste eksakt beløp, da en venter på noen tilskuddsordninger som ikke er ferdig behandlet enda. Det er forventet å hente inn noe av merforbruket ved å ikke leie inn vikarer ved fravær og permisjoner, og ved å redusere driftsbudsjettet.

Stab har en prognose på et mindreforbruk på lønn, noe som vil kunne dekke inn et eventuelt merforbruk ved seksjon frivillighet og seksjon innbyggjerservice. Det er forventet at innbyggerdialog i sin helhet vil gå i balanse ved årets slutt.

Kultur

Regnskapet på kultur viser per 31. august tilnærmet balanse. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 100 prosent. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 1 mill.

Stavanger kommune har stilt en garanti for Museum Stavanger i forbindelse med investeringstilskudd til Grafisk museum, [jf. sak 177/16 Årsbudsjett 2017 og Handlings- og økonomiplan 2017-2020](#). MUST har lånefinansiert investeringstilskuddet fra Stavanger kommune under forutsetning av at tilhørende kapitalkostnader ble dekket. Grafisk museum har fått økte renteutgifter på kr 1 mill. som følge av rentenivået. Budsjettet styrkes med kr 1 mill. til MUST.

Politisk sekretariat

Regnskapet på politisk sekretariat viser per 31. august et mindreforbruk på kr 0,7 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 92. Det forventes ingen vesentlige avvik ved årets slutt.

Mindreforbruket i avdelingen skyldes overføring av stillingsmidler til arbeidet med mangfold og inkludering fra innbyggerdialog. Stillingen er vakant. I tillegg er det et mindreforbruk i driftsbudsjettet. Deler av midlene er avsatt til videreutvikling av møteprotalen *DigDem*.

Sølvberget

Regnskapet på Sølvberget viser per 31. august tilnærmet balanse. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 99,8. Det forventes ingen vesentlige avvik ved årets slutt.

Erfaringer viser at høsten er den travleste perioden for Sølvberget og det får konsekvenser for økonomien. Sølvberget har en rekke arrangementer høsten 2024 for ulike aldersgrupper slik som Kapittelfestivalen, Bokprat, utstillinger i Sølvberget galleri, Cinematek, med mer.

Kostnadsnivået øker for Sølvberget som ellers i samfunnet. Flyreiser, honorar og annet materiell som inngår i tjenesteproduksjonen blir dyrere. Sølvberget har i 2024 arbeidet med å redusere vikarbruken og holder flere stillinger vakante i kortere perioder, men på grunn av langtidssykemeldinger er vikarbruken forholdsvis høy. Sølvberget jobber med å utvikle ny organisasjonsmodell for å kunne møte krav om omstilling og kutt i kommende handlings- og økonomiplan. Prognosen er balanse ved utgangen av året. Det overføres kr 0,17 mill. fra drift til investering, da utgiftene er av investeringsmessig art.

Utstillingen til Ytringsfrihetshovedstad blir ferdigstilt og åpnet for publikum i november. Arbeidet med oppgradering av IT-utstyr pågår og forventes å gå i balanse.

By- og samfunnsplanlegging

Status økonomi

Resultatoversikt for by- og samfunnsplanlegging

Beløp i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Beredskap og samfunnsutvikling	1 276	1 052	-223	20 460	0
Byggesak og byantikvar	4 975	4 606	-369	12 486	0
Planavdelinger - Byutvikling	22 249	22 449	200	43 078	0
Planavdelinger - Kart og digitale tjenester	9 065	10 963	1 898	23 778	0
Stab samfunnsutvikling	4 446	4 545	98	7 351	0
Totalsum	42 012	43 616	1 604	107 153	0

Beredskap og samfunnsutvikling

Regnskapet for beredskap og samfunnsutvikling viser per 31. august et merforbruk på kr 0,2 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 102,5. Avviksprognosen er balanse ved årets slutt.

Områdeløft Hillevåg har gjenværende budsjettmidler på kr 1,5 mill. i 2024. Planen er at hele beløpet disponeres til tiltak i år, men forsinkelser kan forekomme. Avviksprognosen er balanse ved utgangen av året.

Områdeløft Kvernevik har gjenværende budsjettmidler på kr 3 mill. Vedtatt handlingsplan forutsetter bruk av hele beløpet, men forsinkelser og endrede prosesser kan forekomme. Avviksprognosen er balanse ved utgangen av året.

Det har over flere år vært et visst mindreforbruk i følge med områdeløftene, som blant annet skyldes at arbeidet delvis er innovativt og involverer mange ulike aktører, blant annet fra lokalt nærings- og organisasjonsliv. Dette er lite forutsigbart, og har ofte resultert i mindreforbruk for områdeløftene, og dermed også for by- og samfunnsplanlegging. Det vil likevel være uheldig å redusere budsjettet som ligger i vedtatte handlingsplaner, og dermed redusere handlingsrommet som ligger i dette. Framover vil det være statlige tilskuddsmidler tilgjengelig, som vil kunne overføres fra ett år til et annet, og problemstillingen vil med dette løse seg.

Byggesak, byantikvar og byarkitekt

Regnskapet for byggesak og byantikvar viser per 31. august et merforbruk på kr 0,4 mill. Byggesak drives etter selvkostprinsippet. Driftsoverskudd avsettes til fond og er en buffer mot naturlige variasjoner som følger aktiviteten i samfunnet.

Byantikvar fikk i 2024 tilført kr 3 mill. til støtteordningen kalt vernemillionene, som per 31. august står ubrukt. Søknad om midler ble lyst ut i juli. Antall søknader innenfor vernede bygg avgjør om hele beløpet vil bli utbetalt i år.

Innovasjon og støttetjenester

Status økonomi

Resultatoversikt innovasjon og støttetjenester

Beløp i 1000 kr

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Innovasjon og digitalisering	7 386	9 681	2 295	42 606	-300
Innovasjon og støttetjenester sentralt	1 367	7 776	6 409	11 807	6 000
IT	118 971	114 103	-4 868	151 785	-6 000
Regnskap og lønn	30 958	35 240	4 282	55 308	3 000
Stab innovasjon og støttetjenester	41 134	48 514	7 379	79 429	3 500
Stavanger byarkiv	29 522	32 240	2 718	48 161	1 500
Totalsum	229 338	247 554	18 216	389 096	7 700

Regnskapet for innovasjon og støttetjenester viser per 31. august et mindreforbruk på kr 18,2 mill. og en forbruksprosent på 92,7. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 8 mill.

Mindreforbruket ble varslet i 1. tertial, men på grunn av usikkerhet knyttet til særlig de store digitaliseringsprosjektene, nytt ERP system og nytt sak- og arkiv system, ble det besluttet å komme nærmere tilbake til dette i 2. tertial. Siden 1.tertial har tjenesteområdet fått noe mer klarhet i kostnadene for spesielt nytt sak/arkivsystem. I tillegg har kommunen signert ny avtale med Microsoft. Årsaken til mindreforbruket i avviksprognosen er sammensatt, og består blant annet av mindreforbruk i driftsavdelingene, ubrukte satsingsmidler til digitalisering og ubrukte midler til prosjektene nytt ERP-system og nytt sak- og arkivsystem. Samtidig er det et merforbruk i IT-avdelingen hvor blant annet kostnader for systemlisenser har økt betydelig. Dette vil kommunedirektøren komme tilbake til i forbindelse med *Handlings- og økonomiplan 2025-2028*.

Forventede ubrukte midler for prosjektene nytt ERP-system og nytt sak- og arkivsystem tilsvarende kr 9,5 mill. trekkes inn, og kr 6 mill. av ubrukte satsingsmidler til digitalisering omdisponeres til lisensbudsjettet til IT-avdelingen.

Økonomi og organisasjon

Status økonomi

Resultatoversikt økonomi og organisasjon*Beløp i 1000 kr*

Virksomhet	Regnskap 31.08.2024	Budsjett 31.08.2024	Avvik 31.08.2024	Årsbudsjett	Årsavvik i kr
Anskaffelser	8 447	7 894	-553	12 482	0
Kvalitet og internkontroll	5 330	5 369	39	8 063	0
Organisasjonsavdelingen	26 378	30 013	3 635	57 726	4 400
Økonomi og eierskap	18 531	19 145	614	29 653	0
Økonomi og organisasjon sentralt	1 576	2 076	500	3 252	0
Totalsum	60 262	64 497	4 235	111 176	4 400

Regnskapet for økonomi og organisasjon viser per 31. august et mindreforbruk på kr 4,2 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 93,4. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 4,4 mill.

Årsaken til mindreforbruket er i stor grad knyttet til aktiviteter og prosjekter ut mot organisasjonen som helhet, hvor utgiftene så langt i år er lavere enn det som er budsjettet. Blant annet gjelder dette tiltak arbeidsutprøving for egne ansatte og prosjekt heltidskultur. I tillegg er det et mindreforbruk på enkelte kurs- og opplæringsaktiviteter. Samtidig som det er et foreløpig mindreforbruk i stabsområdet så kommer det i løpet av året nye utgifter på kr 3,6 mill. i forbindelse med gjeninnføring av prøveprosjekt 6-timersdag.

Budsjettrammen reduseres på bakgrunn av disse elementene med til sammen kr 4,4 mill.